

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ & ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΘΕΜΑ:

**«ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ.
ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ ΠΑΡΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ
ΔΗΜΟΥ ΖΩΓΡΑΦΟΥ»**

ΕΠΩΝΥΜΟ: ΚΑΡΑΝΤΖΑΛΗ / ΚΑΡΑΝΤΖΑΛΗ

ΟΝΟΜΑ: ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ / ΕΛΕΝΑ

Α.Μ: 2000172 / 2002253

ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΘΑΝΑΣΙΑ

Καλαμάτα, 2014

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Μια πτυχιακή έρευνα δεν περιορίζεται μόνο στο πρακτικό θέμα της εξέτασης της καταλληλότητας του υποψηφίου να λάβει το δίπλωμά του αλλά σκοπεύει κυρίως να βελτιώσει τον υποψήφιο σαν ερευνητή και σαν επιστήμονα.

Μέσα από τη συγκεκριμένη εργασία απέκτησα πολύτιμες γνώσεις τόσο για την επιστήμη της έρευνας όσο και για το αντικείμενο με το οποίο επέλεξα να ασχοληθώ.

Για την ευκαιρία αυτή, λοιπόν, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους καθηγητές μου και τα άτομα που μου πρόσφεραν απλόχερα τη βοήθειά τους κατά τη διάρκεια της προσπάθειάς μου.

Πρώτα απ' όλα θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά την καθηγήτριά μου κ. Τριανταφυλλοπούλου Αθανασία για την απλόχερη βοήθειά της, τις πολύτιμες συμβουλές της, τις υποδείξεις και τις διορθώσεις που μου έκανε όσο προετοίμαζα την συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία.

Κλείνοντας, ευχαριστώ την οικογένειά μου για την στήριξη, την υπομονή, την εμπιστοσύνη και την αδιάκοπη παρουσία της καθ' όλη την διάρκεια της συγγραφής της παρούσας εργασίας.

Με εκτίμηση

Καράντζαλη Παναγιώτα &

Καράντζαλη Έλενα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Αντικείμενο της παρούσης εργασίας αποτελούν οι πολιτικές παροχής υπηρεσιών σε τοπικό επίπεδο. Η οικονομική κρίση των τελευταίων ετών έχει δημιουργήσει πλήθος κοινωνικών προβλημάτων τα οποία καλούνται να αντιμετωπίσουν οι φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι σήμερα περισσότερο από ποτέ σημαντικός για την άσκηση Κοινωνικής Πολιτικής, εξαιτίας της τοπικότητας των κοινωνικών προβλημάτων αλλά και της αδυναμίας για έναν αποτελεσματικό κεντρικό χειρισμό των ζητημάτων αυτών. Ο Δήμος Ζωγράφου, ένας από τους μεγαλύτερους Δήμους της Αττικής, αποτελεί την περιοχή μελέτης της παρούσης εργασίας, καθώς είναι ένα αντιπροσωπευτικό παράδειγμα άσκησης Κοινωνικής Πολιτικής αλλά και γενικότερα άσκησης πολιτικών παροχής υπηρεσιών σε τοπικό επίπεδο.

ABSTRACT

The purpose of the present study is to study the policies that provide services locally. The economic crisis of recent years has created many social problems faced by local authorities. The role of local authorities is now more important than ever to exercise social policy because of the locality of social problems and the inability for an effective central control of these issues. The Municipality of Zografou, one of the largest municipalities in Attica, is the study area of this paper, as a representative example of social policy and practice in general locally civil services.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	2
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	3
ABSTRACT	3
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	9
1.1 Εισαγωγή	11
1.2. Η ανάδειξη της τοπικής αυτοδιοίκησης.....	11
1.3. Το θεσμικό πλαίσιο	14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΔΗΜΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΥ	17
2.1. Εισαγωγή	17
2.2. Ιστορική αναδρομή	17
2.3. Γεωγραφικά Χαρακτηριστικά	18
2.4. Δημογραφικά Χαρακτηριστικά	19
2.5. Οικονομικά Χαρακτηριστικά	22
2.6. Πολεοδομική Οργάνωση και Περιβάλλον	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ	
ΖΩΓΡΑΦΟΥ	25
3.1. Εισαγωγή	25
3.2. Αποχέτευση.....	25
3.3. Ελληνικά Ταχυδρομεία (ΕΛ.ΤΑ).....	26
3.4. ΕΥΔΑΠ	27
3.5. Υποθηκοφυλακείο - Κτηματολόγιο	28
3.6. Τηλεπικοινωνίες.....	30
3.7. Αττική Οδός	31
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	33
4.1. Εισαγωγή	33
4.2. Δημοτική Επιχείρηση Ανάπτυξης Δήμου Ζωγράφου, Δ.Ε.Α.ΔΗ.Ζ.....	33
4.3. Μονομετοχική Εταιρεία Αξιοποίησης Ακινήτων Δήμου Ζωγράφου	
"ΜΑΞΙΑΔΗΖ Α.Ε."	36
4.4. Γραφείο Ενημέρωσης Ανέργων και Επιχειρήσεων.....	37
4.5. Κοινωνικό Φροντιστήριο	37
4.6. Ίδρυμα Κοινωνικής Μέρμνας.....	37
4.7. Αυτοτελές Γραφείο Υγειονομικής Υπηρεσίας.....	38

4.8. Δημοτικοί Χώροι Στάθμευσης Αυτοκινήτων	38
4.9. Όρχος Οχημάτων Δήμου	39
4.10. Κατασκηνώσεις Ραφήνας.....	39
4.11. Συγκοινωνίες	39
4.12. Επιτροπή Υγείας Δήμου Ζωγράφου.....	41
4.13. Πνευματικό Κέντρο Ζωγράφου	42
4.14. Δημοτική Χορωδία	44
4.15. Δημοτική Βιβλιοθήκη.....	44
4.15. Δημοτικό Ωδείο Ζωγράφου.....	45
4.16. Σύνδεσμος Προστασίας και Ανάπτυξης Υμηττού (Σ.Π.Α.Υ.)	46
4.17. Κέντρο Πρόληψης Χρήσης Εξαρτησιογόνων Ουσιών	46
4.18. Κέντρο Επιμόρφωσης Ενηλίκων Ζωγράφου.....	47
4.19. Κ.Α.Π.Η.	48
4.20. Αστυνόμευση	49
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ.....	51
5.1. Εισαγωγή	51
5.2. Ανώτατη Εκπαίδευση	51
5.2.1. Πανεπιστημιούπολη Αθηνών.....	51
5.2.2. Πολυτεχνειούπολη	53
5.3. Μέση Εκπαίδευση.....	54
5.3.1. 1 ^ο Τεχνολογικό Επαγγελματικό Εκπαιδευτήριο (Τ.Ε.Ε.)	54
5.3.2. 2 ^ο Τεχνολογικό Επαγγελματικό Εκπαιδευτήριο (Τ.Ε.Ε.)	55
5.3.3. Γυμνάσια	56
5.3.4. Λύκεια.....	56
5.4. Βασική Εκπαίδευση	57
5.5. Δημοτικοί παιδικοί Σταθμοί- Βρεφονηπιακοί Σταθμοί	57
5.6. ΚΔΑΠ (Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών)	58
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ.....	59
6.1. Εισαγωγή	59
6.2. Ηλυσιακός Αθλητικός Όμιλος	59
Ονομασία και σύμβολα.....	60
Τμήμα Ποδοσφαίρου	60
Ιστορικό τμήματος	60
Συγχώνευση / Απορρόφηση.....	63

Τμήμα καλαθοσφαίρισης ανδρών	64
Ιστορική αναδρομή	64
Τμήμα πετοσφαίρισης γυναικών.....	66
Ιστορική αναδρομή	66
Τμήμα Χειροσφαίρισης	67
Ιστορικό τμήματος	67
Τμήμα Υδατοσφαίρισης.....	68
Ιστορικό τμήματος ανδρών	68
Ιστορικό τμήματος γυναικών	69
Τμήμα Κολύμβησης.....	69
Ιστορικό τμήματος	69
6.3. Αστέρης Ζωγράφου	70
6.4. Άγιος Θωμάς Ζωγράφου	71
6.5. Αθλητικός Όμιλος Ζωγράφου.....	71
6.6. Ποσειδών Ιλισσίων	71
6.7. Ποδηλατικός Εκδρομικός Σύλλογος Αθηνών «ΑΣΤΕΡΑΣ».....	71
6.8. Αθλητικός Όμιλος «ΘΗΣΕΥΣ»	71
6.9. Αθλητικό Κέντρο Ζωγράφου (Α.ΚΕ.Ζ.)	72
6.10. Γυμναστικός Αθλητικός Σύλλογος «Ο ΙΛΙΣΣΟΣ»	72
6.11. Πανελλήνιος Αθλητικός Σύλλογος Ζωγράφου (Π.Α.Σ. Ζωγράφου)	72
6.12. Φιλαθλητικός Όμιλος Αθηνών	72
6.13. Όμιλος Αντισφαίρισης Γουδίου	73
6.14. Δημοτικό Γυμναστήριο Ζωγράφου	73
6.15. Γήπεδο Ποδοσφαίρου	73
6.16. Κολυμβητήριο Δήμου Αθηναίων	73
6.17. Κέντρο Νεότητας «ΣΩΤ. ΠΕΤΡΟΥΛΑΣ».....	74
6.18. Κέντρο Εκπαίδευσης Ιππασίας (Γουδί)	74
6.19. Κολυμβητικός Όμιλος «ΠΟΣΕΙΔΩΝ ΙΛΙΣΣΙΩΝ»	74
6.20. Όμιλος Καλαθοσφαίρισης «Φαέθων»	75
6.21. Ιλίσσιο Κολυμβητήριο - Εθνικό Αθλητικό Κέντρο	75
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. Προσκοπισμός	76
7.1. Εισαγωγή	76
7.2. 1^ο Σύστημα Προσκόπων Ζωγράφου.....	76
7.3. 2^ο Σύστημα Προσκόπων Ζωγράφου	77

7.4. Οδηγισμός Ζωγράφου	77
7.5. Ένωση Παλαιών Προσκόπων	77
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8. ΧΩΡΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΥ - ΠΑΡΚΑ.....	79
8.1. Εισαγωγή	79
8.2. Πάρκο Γουδί.....	79
8.3.1. Παιδική χαρά	81
8.2.2. Ανοικτό υπόστεγο	82
8.2.3. Χώρος Προσκόπων	82
8.2.4. Χώροι αθλητικών και λοιπών εγκαταστάσεων	82
8.2.5. Αναψυκτήριο	83
8.2.6. Ναός των Εισοδίων της Θεοτόκου	83
8.2.7. Χώρος στάθμευσης αυτοκινήτων	84
8.3. Μητροπολιτικό Πάρκο Γουδί	84
8.3.1. Δασική έκταση	84
8.3.2. Ιδιοκτησιακό καθεστώς.....	85
8.4. Υμηττός- Αισθητικό Δάσος.....	86
8.5. Αισθητικό Δάσος Υμηττού.....	87
8.6. Άλσος της Σχολής Χωροφυλακής.....	91
8.7. Άλσος Αγλαντζιάς	91
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9. ΕΠΑΥΛΕΙΣ – ΜΟΥΣΕΙΑ	92
9.1. Εισαγωγή	92
9.2. Έπαυλη - Μουσείο Μαρίκας Κοτοπούλη	92
9.3. Μουσείο Γεωργ. Γουναροπούλου	92
9.4. Έπαυλη Βοναπάρτη	93
9.5. Έπαυλη Βουγά.....	93
9.6. Έπαυλη Νίνου.....	93
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10. ΜΕΣΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ	94
10.1. Εισαγωγή	94
10.2. Εφημερίδες	94
10.2.1. Η άλλη άποψη στον Ζωγράφο.....	94
10.2.2. Το Σκονάκι	94
10.2.3. ΖΩ ²	95
10.3. Ραδιόφωνο	95
10.3.1. Δημοτικό Ραδιόφωνο Ζωγράφου	95

ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	96
Πηγές Διαδικτύου	100

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το νεοκλασικό μοντέλο οικονομικής πολιτικής το οποίο εφαρμόζεται στον δυτικό κόσμο (κυρίως στις Η.Π.Α. και τα κράτη – μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης), δημιούργησε συνθήκες εγκατάλειψης κάθε αναπτυξιακής και κοινωνικής πολιτικής. Στα πλαίσια αυτού του μοντέλου οι κοινωνικές δαπάνες, θεωρούνται ως καταναλωτικές δαπάνες, με αποτέλεσμα να επιβάλλεται μακρο-οικονομικά η μείωση τους σε όφελος των παραγωγικών δαπανών. Έτσι, οι εφαρμοζόμενες πολιτικές από το 1990 και μετά στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποστέρησαν το κοινωνικό κράτος από νέους πόρους. Επιπρόσθετα, η οικονομική κρίση των τελευταίων ετών είχε ως αποτέλεσμα την απόσυρση του κράτους από την παροχή υπηρεσιών και από την χρηματοδότηση δημόσιων αγαθών (υγεία, εκπαίδευση, κοινωνική προστασία κλπ.) (Ρομπόλης, 2013).

Η αδυναμία του κεντρικού κράτους, είχε ως αποτέλεσμα σε πολλές χώρες της Ευρώπης, ήδη από τις δεκαετίες του '60 και '70, να εφαρμόζονται αποκεντρωμένα και αυτοδιοικητικά μοντέλα άσκησης κοινωνικής πολιτικής. Στο σύγχρονο ελληνικό κράτος παρατηρείται μια ασυνεχώς αυξανόμενη συμμετοχή της Αυτοδιοίκησης στην άσκηση Κοινωνικής Πολιτικής. Συγκρίνοντας τις αρμοδιότητες των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, όπως αυτές ορίζονται στον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων του 1995 (ΠΔ 410/95) και σε αυτόν του 2006 (Ν.3463/2006), παρατηρούμε ότι μέσα σε μια 12ετία εμφανίζεται μία ισχυρή μεγέθυνση και διαφοροποίηση, τόσο σε εύρος, όσο και σε εξειδίκευση υπηρεσιών, η οποία έχει ήδη τα στοιχεία της ωρίμανσης, ώστε να μπορέσει να καταγραφεί και θεσμικά (Δανιηλίδης, 2010).

Σκοπός της παρούσης εργασίας είναι να διερευνηθεί ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην άσκηση πολιτικών παροχής υπηρεσιών σε τοπικό επίπεδο. Αρχικά, στο Κεφάλαιο 1, επιχειρείται η εννοιολογική προσέγγιση του όρου «Κοινωνική Πολιτική» ενώ παράλληλα παρουσιάζεται η ανάδειξη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και το θεσμικό πλαίσιο άσκησης πολιτικών παροχής υπηρεσιών σε τοπικό επίπεδο.

Στο Κεφάλαιο 2 παρουσιάζεται η περιοχή μελέτης της παρούσης εργασίας η οποία είναι ο Δήμος Ζωγράφου. Συγκεκριμένα, παρουσιάζονται ορισμένα ενδιαφέροντα χαρακτηριστικά της περιοχής (γεωγραφικά, δημογραφικά, οικονομικά), αλλά και στοιχεία που αφορούν στην πολεοδομική οργάνωση και το περιβάλλον της υπό εξέταση περιοχής.

Στη συνέχεια επιχειρείται μια αναλυτική παρουσίαση των πολιτικών παροχής υπηρεσιών του Δήμου Ζωγράφου. Συγκεκριμένα, παρουσιάζονται οι Υπηρεσίες Κοινής Ωφελείας εντός του Δήμου Ζωγράφου (Κεφάλαιο 3), οι Δημοτικές Υπηρεσίες (Κεφάλαιο 4), τα εκπαιδευτικά ιδρύματα όλων των βαθμίδων που λειτουργούν στην περιοχή (Κεφάλαιο 5), οι αθλητικές δραστηριότητες και εγκαταστάσεις της περιοχής (Κεφάλαιο 6), ο Προσκοπισμός (Κεφάλαιο 7), οι κοινόχρηστοι χώροι πρασίνου και τα πάρκα της περιοχής (Κεφάλαιο 8), οι διατηρητέες επαύλεις και τα μουσεία της περιοχής (Κεφάλαιο 9) και τα τοπικά Μέσα Ενημέρωσης (Κεφάλαιο 10). Τέλος παρουσιάζονται τα γενικά συμπεράσματα τα οποία προκύπτουν από την ανωτέρω ανάλυση των υπηρεσιών παροχής υπηρεσιών του Δήμου Ζωγράφου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

1.1 Εισαγωγή

Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης χαρακτηρίζεται τα τελευταία χρόνια από μια συνεχόμενη διεύρυνση, ενώ από τη δεκαετία του 1990 και μετά επεκτάθηκε και στο πεδίο της Κοινωνικής Πολιτικής. Οι λόγοι που οδήγησαν σε αυτήν την επέκταση είναι αρχικά η τοπικότητα της φύσης των κοινωνικών ζητημάτων, αλλά και η αυξανόμενη αδυναμία για έναν αποτελεσματικό κεντρικό χειρισμό των ζητημάτων αυτών (Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης, 2006).

Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης βρίσκονται εγγύτερα στην τοπική κοινωνία, και συνεπώς εγγύτερα στο πεδίο ανάδυσης των κοινωνικών προβλημάτων. Συνεπώς, οι φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης γνωρίζουν καλύτερα τα προβλήματα που υπάρχουν, και άρα μπορούν να προσαρμόζουν την κοινωνική δράση στις κοινωνικές ανάγκες (Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης, 2006).

Στην παρούσα ενότητα εξετάζεται ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην άσκηση Κοινωνικής Πολιτικής. Αρχικά, παρουσιάζεται η έννοια της Κοινωνικής Πολιτικής και ο τρόπος με τον οποίο διαμορφώθηκε ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην άσκηση Κοινωνικής Πολιτικής στην Ελλάδα. Τέλος, παρουσιάζεται το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο σχετικά με την άσκηση Κοινωνικής Πολιτικής από τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

1.2. Η ανάδειξη της τοπικής αυτοδιοίκησης

Ο όρος «Κοινωνική Πολιτική» συνδέεται με το σύνολο των παροχών (είτε οικονομικών είτε σε είδος) οι οποίες παρέχονται από προγράμματα κοινωνικής προστασίας, με σκοπό την αντιμετώπιση ενός καθορισμένου συνόλου κινδύνων και αναγκών. Γενικότερα, ο όρος «Κοινωνική Πολιτική» αναφέρεται στην καταγραφή, την ιεράρχηση, αλλά κυρίως στην κάλυψη διάφορων κοινωνικών κινδύνων και αναγκών με τη βοήθεια συγκεκριμένων ρυθμίσεων και παροχών, σε τομείς όπως: η υγεία, η στέγαση, η ασφάλιση, η απασχόληση, η παιδική μέριμνα, η προστασία της τρίτης ηλικίας, η ενίσχυση της οικογένειας, η υποστήριξη των ατόμων με αναπηρίες κ.α. (Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης, 2006).

Μελετώντας τις διεθνείς τάσεις στη διεθνή βιβλιογραφία διαπιστώνουμε ότι υπάρχουν σήμερα τέσσερα κύρια «μοντέλα» άσκησης Κοινωνικής Πολιτικής, τα οποία είναι τα εξής (Μπούτσιου & Σαράφης, 2013):

- **Υπολειμματικά μοντέλα:** οι ανάγκες καλύπτονται από τον μηχανισμό της αγοράς και την οικογένεια, ενώ το κράτος δρα επικουρικά με την κοινωνική ασφάλιση (π.χ. ΗΠΑ)
- **Βιομηχανικά Μοντέλα:** οι ανάγκες καλύπτονται με βάση την παραγωγικότητα, τα προσόντα και την επίδοση στην εργασία, ενώ η κοινωνική ασφάλιση δρα συμπληρωματικά (π.χ. Μ. Βρετανία)
- **Θεσμικά ή αναδιανεμητικά Μοντέλα:** κύριος στόχος της κοινωνικής πολιτικής τίθεται η καθολική κάλυψη των αναγκών εκτός μηχανισμών αγοράς (π.χ. Σκανδιναβικές χώρες)

Από τα ανωτέρω γίνεται σαφές ότι η Κοινωνική Πολιτική αποτελεί μια ιδιαίτερα εξειδικευμένη μορφή πολιτικής, ενώ παράλληλα απαιτεί μια εγγύτητα προς τον αποδέκτη της. Το γεγονός αυτό την καθιστά ως ένα από τα κατ' εξοχήν πεδία «αποσυγκεντρωμένης» (ή «αποκεντρωμένης») δημόσιας παρέμβασης. Οι φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, βρίσκονται εγγύτερα στο επίπεδο ανάδυσης των απτών κοινωνικών προβλημάτων, με αποτέλεσμα να έχουν μια πλεονεκτικότερη θέση σε σύγκριση με τους διάφορους φορείς δημόσιας δράσης για την άσκηση πολιτικής σε κοινωνικό πεδίο (Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης, 2006).

Μελετώντας τη διεθνή βιβλιογραφία διαπιστώνουμε ότι υπάρχουν τρεις βασικοί τύποι αλληλεπίδρασης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με την Κοινωνική Πολιτική, οι οποίοι εμφανίζονται διεθνώς, και είναι οι εξής (Duniam & Eversole, 2013):

- **Δημιουργία Κοινωνικών Επιχειρήσεων από την ίδια την Τοπική Αυτοδιοίκηση:** η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί να δημιουργήσει μια κοινωνική επιχείρηση για να καλυφθούν τα κενά στην παροχή υπηρεσιών και για την αντιμετώπιση κοινωνικών ζητημάτων που συνδέονται με βασικές στρατηγικές προτεραιότητές της.
- **Υποστήριξη των Κοινωνικών Επιχειρήσεων από την Τοπική Αυτοδιοίκηση:** οι Τοπικές Αυτοδιοικήσεις μπορούν να υποστηρίξουν ρητά την ανάπτυξη περισσότερων και ισχυρότερων κοινωνικών επιχειρήσεων στην περιοχή τους, κυρίως μέσω των χρηματοδοτικών προγραμμάτων, προγραμμάτων κατάρτισης, ή / και τις πολιτικές και

πρωτοβουλίες των κοινωνικών συμβάσεων. Η υποστήριξη μπορεί επίσης να περιλαμβάνει την αύξηση της ευαισθητοποίησης της κοινότητας των κοινωνικών επιχειρήσεων και των συνεισφορών τους.

- *Συνεργασία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με Κοινωνικές Επιχειρήσεις*: η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί να συνάψει επίσημες συνεργασίες με φορείς της Κοινωνικής – Αλληλέγγυας Οικονομίας για συγκεκριμένους σκοπούς.

Οι τομείς της Κοινωνικής Πολιτικής στους οποίους υπάρχει δυνατότητα να δραστηριοποιείται η Τοπική Αυτοδιοίκηση, ανεξάρτητα από το είδος της αλληλεπίδρασης που επιλέγει και μπορεί να δημιουργήσει, είναι πολλοί, και εξαρτώνται κυρίως από τις εκάστοτε ανάγκες του τοπικού πληθυσμού. Ένας τομέας στον οποίο δραστηριοποιούνται πολλοί φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τόσο στην Ελλάδα όσο και διεθνώς, είναι αυτός της φροντίδας των ηλικιωμένων. Άλλοι τομείς δραστηριότητας είναι η φροντίδα των παιδιών (πχ παιδικοί σταθμοί), η υποστήριξη μονογονεϊκών οικογενειών, η υποστήριξη κακοποιημένων ατόμων, η υποστήριξη ατόμων με αναπηρία, η υποστήριξη σε μειονεκτούντα άτομα της τοπικής κοινωνίας και πολλοί άλλοι τομείς οι οποίοι εστιάζουν το ενδιαφέρον τους στην επίλυση σοβαρών κοινωνικών προβλημάτων και στην κάλυψη κοινωνικών αναγκών. Στην Ελλάδα σημαντικοί τομείς δραστηριοποίησης είναι επίσης, η προώθηση τοπικών παραδοσιακών προϊόντων συνήθως μέσω τοπικών συνεταιρισμών (ιδιαίτερα των γυναικείων συνεταιρισμών).

Ένας επίσης, τομέας στον οποίο φαίνεται ότι έχει τη δυνατότητα να δραστηριοποιηθεί η Τοπική Αυτοδιοίκηση, είναι αυτός της ενέργειας. Η τρέχουσα εστίαση στην αειφορία έχει επίσης συμβάλει στη δημιουργία ενός πολιτικού κλίματος στο οποίο πολλές Τοπικές Αυτοδιοικήσεις αναγνωρίζουν την ανάγκη για ολοκληρωμένες, διατομεακές λύσεις. Αυτό ενισχύεται περαιτέρω με τη σχετική έμφαση της κλιματικής αλλαγής αλλά και γενικότερα των περιβαλλοντικών προβλημάτων. Στο πλαίσιο αυτό, οι Τοπικές Αυτοδιοικήσεις έχουν πολλές κοινωνικές, περιβαλλοντικές και οικονομικές ευκαιρίες μέσω έργων όπως η δημιουργία συστημάτων τοπικής πράσινης ενέργειας, αιολικών πάρκων, η παραγωγή βιομάζας, και γενικότερα ο προγραμματισμός βιώσιμων κοινοτήτων (Kain et al. 2010).

Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην άσκηση της κοινωνικής πολιτικής στην Ελλάδα διαμορφώθηκε την δεκαετία του 1980, αρχικά μέσω της ενίσχυσης του ρόλου του «τοπικού κράτους» στο πλαίσιο της ανασύνταξης του κράτους, αλλά και μέσω της

ανάπτυξης διαδικασιών αποκέντρωσης αρμοδιοτήτων και πόρων προς την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Επίσης, ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης διαμορφώθηκε και με τη δημιουργία θεσμικών δυνατοτήτων (π.χ. ίδρυση δημοτικών επιχειρήσεων) για την προώθηση αναπτυξιακών πρωτοβουλιών. Εκτός από τις παραπάνω διοικητικές μεταρρυθμίσεις, καθοριστικός παράγοντας για την άσκηση κοινωνικής πολιτικής από την τοπική αυτοδιοίκηση ήταν και η μετατόπιση του κέντρου βάρους της άσκησης κοινωνικής πολιτικής από την (κεντρική) κρατική ευθύνη σε τοπικό επίπεδο (Θελερίτη, 2010).

1.3. Το θεσμικό πλαίσιο

Η άσκηση Κοινωνικής Πολιτικής από την Τοπική Αυτοδιοίκηση αποτελεί σήμερα μια θεσμοθετημένη δυνατότητα. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο 75 του Ν.3463/2006 (Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων) (όπως αναφέρεται στο Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης, 2006, σελ. 82):

«Οι δημοτικές και οι κοινοτικές αρχές διευθύνουν και ρυθμίζουν όλες τις τοπικές υποθέσεις, σύμφωνα με τις αρχές της επικουρικότητας και της εγγύτητας, με στόχο την προστασία, την ανάπτυξη και τη συνεχή βελτίωση των συμφερόντων και της ποιότητας ζωής της τοπικής κοινωνίας».

Υποκατηγορία των εν λόγω «τοπικών υποθέσεων», σύμφωνα με τον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, αποτελεί ο τομέας Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης στον οποίο περιλαμβάνεται γενικά οι εξής αρμοδιότητες (όπως αναφέρεται στο Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης, 2006, σελ. 83 – 84):

1. Η εφαρμογή πολιτικών ή η συμμετοχή σε δράσεις που αποσκοπούν στην υποστήριξη και κοινωνική φροντίδα της βρεφικής και παιδικής ηλικίας και της τρίτης ηλικίας, με την ίδρυση και λειτουργία νομικών προσώπων και ιδρυμάτων όπως παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών, βρεφοκομείων, ορφανοτροφείων, κέντρων ανοικτής περίθαλψης και ημερήσιας φροντίδας, ψυχαγωγίας και αναψυχής ηλικιωμένων, γηροκομείων κ.λπ. και τη μελέτη και εφαρμογή σχετικών κοινωνικών προγραμμάτων.
2. Η εφαρμογή πολιτικών ή η συμμετοχή σε δράσεις και προγράμματα, που στοχεύουν στη μέριμνα, υποστήριξη και φροντίδα ευπαθών κοινωνικών ομάδων

με την παροχή υπηρεσιών υγείας και την προαγωγή ψυχικής υγείας, όπως δημιουργία δημοτικών και κοινοτικών ιατρείων, κέντρων αγωγής υγείας, υποστήριξης και αποκατάστασης ατόμων με αναπηρία, κέντρων ψυχικής υγείας, συμβουλευτικής στήριξης των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας και βίας κατά συννοικούντων προσώπων και κέντρων πρόληψης κατά εξαρτησιογόνων ουσιών.

3. Η μέριμνα για τη στήριξη αστέγων και οικονομικά αδύνατων δημοτών, με την παραχώρηση δημοτικών και κοινοτικών οικοπέδων σε αυτούς ή με την παροχή χρηματικών βοηθημάτων, ειδών διαβίωσης και περίθαλψης σε κατοίκους που αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα διαβίωσης κατά τις προβλέψεις αυτού του Κώδικα.
4. Η σχεδίαση, η οργάνωση, ο συντονισμός και η εφαρμογή προγραμμάτων και πρωτοβουλιών για την πρόληψη της παραβατικότητας στην περιφέρειά τους, με τη δημιουργία Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης Παραβατικότητας.
5. Ο σχεδιασμός και εφαρμογή προγραμμάτων ή συμμετοχή σε προγράμματα και δράσεις για την ένταξη αθίγγανων, παλιννοστούντων ομογενών, μεταναστών και προσφύγων στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ζωή της τοπικής κοινωνίας.
6. Η προώθηση και ανάπτυξη του εθελοντισμού και της κοινωνικής αλληλεγγύης με τη δημιουργία τοπικών δικτύων κοινωνικής αλληλεγγύης, εθελοντικών οργανώσεων και ομάδων εθελοντών που θα δραστηριοποιούνται για την επίτευξη των στόχων και την υποβοήθηση του έργου της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης του Δήμου και της Κοινότητας.

Γενικότερα, οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) στο υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο οργανώνουν τις παρεχόμενες υπηρεσίες είτε μέσω της σύστασης νομικών προσώπων (ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, δηλαδή δημοτικές επιχειρήσεις, αναπτυξιακές εταιρίες ή αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρείες) είτε μέσω της σύστασης κοινωνικής υπηρεσίας η οποία λειτουργεί στον εσωτερικό κορμό του δήμου. Η επιλογή της πρώτης ή της δεύτερης οργανωτικής μορφής παροχής των κοινωνικών υπηρεσιών σε κάθε ΟΤΑ εξαρτάται από τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα που σχετίζονται με τις διαδικασίες σύστασης, την ευελιξία κατά τη λειτουργία και τις χρηματοοικονομικές προϋποθέσεις (Θελερίτη, 2010).

Ειδικότερα, το μοντέλο κοινωνικής παρέμβασης των ΟΤΑ στηρίζεται στη διάκριση μεταξύ των οργάνων που σχεδιάζουν και των οργάνων που υλοποιούν, δηλαδή παρέχουν κοινωνικές υπηρεσίες. Η χάραξη και η ευθύνη του σχεδιασμού της άσκησης κοινωνικής πολιτικής στους ΟΤΑ ανήκει στα πολιτικά πρόσωπα. Οι αποφάσεις δηλαδή λαμβάνονται από τα Δημοτικά Συμβούλια, ενώ συνήθως ο Δήμαρχος και ο Αντιδήμαρχος ορίζονται ως υπεύθυνοι για την άσκηση της κοινωνικής πολιτικής στο Δήμο (ως πρόεδροι του οργανισμού, των ΝΠΔΔ και των Δημοτικών Επιχειρήσεων) (Θελερίτη, 2010).

Ο τρόπος άσκησης της κοινωνικής πολιτικής πραγματοποιείται με τη δημιουργία δομών που σχεδιάστηκαν με αφορμή τα Ευρωπαϊκά προγράμματα, από πρωτοβουλίες των ΟΤΑ και δομές που προήλθαν από την κεντρική διοίκηση στους ΟΤΑ (Θελερίτη, 2010).

Όσον αφορά στον υπό εξέταση Δήμο, σύμφωνα με τα στοιχεία που αναφέρονται στην ιστοσελίδα του Δήμου Ζωγράφου, πρωταρχικό μέλημα του Δήμου είναι ο συμπολίτης. Όλες οι υπηρεσίες και οι κοινωνικές δομές της περιοχής δημιουργούνται και λειτουργούν έχοντας ως βασικό τους σκοπό την παροχή ολοκληρωμένων και άριστων παροχών, σύμφωνα με τις κοινωνικές ανάγκες των συμπολιτών,. Επίσης, οι υπηρεσίες και οι κοινωνικές δομές της περιοχής προάγουν συνεχώς τις βιοτικές συνθήκες στην πόλη με σκοπό την ενδυνάμωση του κοινωνικού ιστού. Με ταχύτατη ανάπτυξη, όλες οι κοινωνικές υπηρεσίες εμπλουτίζονται παράλληλα με τη δημιουργία νέων κοινωνικών δομών, φροντίζοντας να είναι πάντα κοντά στον συμπολίτη. Οι σχέσεις εμπιστοσύνης, φροντίδας και οι συνεχόμενες συντονισμένες ενέργειες για καλύτερες παροχές, έχουν δώσει τα τελευταία χρόνια στην πόλη τη φυσιογνωμία μιας μεγάλης οικογένειας, που όλα τα μέλη της έχουν πρόσβαση σε όλες τις υπηρεσίες και παροχές (Δήμος Ζωγράφου: <http://www.zografou.gov.gr>).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΔΗΜΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

2.1. Εισαγωγή

Όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενη ενότητα, αντικείμενο της παρούσης εργασίας είναι η εξέταση των πολιτικών παροχής υπηρεσιών σε τοπικό επίπεδο, και ειδικότερα στον Δήμο Ζωγράφου. Στην παρούσα ενότητα επιχειρείται μια συνοπτική παρουσίαση της υπό εξέτασης περιοχής.

Συγκεκριμένα, παρουσιάζονται τα σημαντικότερα χαρακτηριστικά του υπό εξέταση Δήμου Ζωγράφου. Αρχικά, παρουσιάζονται ορισμένα ενδιαφέροντα ιστορικά στοιχεία και στη συνέχεια παρουσιάζονται αναλυτικά τα γεωγραφικά, δημογραφικά και οικονομικά χαρακτηριστικά της περιοχής. Τέλος, παρουσιάζεται η πολεοδομική οργάνωση του Δήμου Ζωγράφου καθώς και ενδιαφέρουσες πληροφορίες σχετικά με την διαμόρφωση του περιβάλλοντος στην υπό εξέταση περιοχή.

2.2. Ιστορική αναδρομή¹

Η ιστορία του Δήμου Ζωγράφου χρονολογεί από το 1902, έτος κατά το οποίο ο Ι. Ζωγράφος, καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών, αγόρασε μια μεγάλη έκταση στην περιοχή και ξεκίνησε την κατασκευή σπιτιών τα οποία στη συνέχεια πούλησε με δόσεις. Την ίδια περίοδο, η οικογένεια Ζωγράφου με την έγκριση της πολιτείας, δημιούργησε στην περιοχή το πρώτο μονοθέσιο Δημοτικό Σχολείο. Επίσης, την ίδια εποχή ανεγέρθηκε ο πρώτος ναός του Αγίου Θεράποντα, στην ίδια θέση που βρίσκεται έως και σήμερα.

Το 1925 στην περιοχή βρισκότουσαν περίπου 15 με 20 σπίτια. Ωστόσο, η σημερινή λεωφόρος Παπάγου ήταν ένας απλός χαραγμένος καρόδρομος. Δεξιά του υπήρχαν χωράφια σταριού και αριστερά αμπελώνες. Το πρώτο μεταφορικό μέσο στην περιοχή ήταν ένα ταξί, ενώ αργότερα ξεκίνησε το πρώτο λεωφορείο 15 θέσεων.

Ο μικρός οικισμός που δημιουργήθηκε στην περιοχή έφτασε να αριθμεί περίπου 100 σπίτια, με αποτέλεσμα το 1929 να αναγνωρισθεί, με υπογραφή του Κουντουριώτη, ως ανεξάρτητη Κοινότητα. Την επόμενη χρονιά, το 1930 ο Ελευθέριος Βενιζέλος θεμελίωσε το 1^ο Δημοτικό Σχολείο, το Ζωγράφειο. Βρισκόταν στην ίδια θέση, έναντι του ναού του

¹ Πηγές: Παπαϊωάννου, Ι. (2010), Παππάς, Α. (2002).

Αγίου Θεράποντα, όπου και σήμερα βρίσκονται τα Δημοτικά Σχολεία της περιοχής. Μια από τις αίθουσες του σχολείου αποτελούσε και την έδρα της νεοσύστατης τότε Κοινότητας Ζωγράφου.

Με την πάροδο του χρόνου, η Κοινότητα Ζωγράφου άρχισε να αναπτύσσεται. Το 1935, εκτός από τις περιοχές Ζωγράφου και Γουδί, στα όρια της Κοινότητας συμπεριλαμβάνονται και τα Κουπόνια και η περιοχή του φυτωρίου του Υπουργείου Γεωργίας, τα σημερινά Άνω Ιλίσσια. Την ίδια περίοδο ξεκίνησε η κατασκευή ορισμένων βιλλών οι οποίες σώζονται ακόμα και σήμερα. Η βίλλα του Κώστα Ζωγράφου, σήμερα παιδικός σταθμός, η βίλλα Βοναπάρτη που στεγάζει το Συμβουλευτικό Κέντρο Οικογενειών του Δήμου, η βίλλα Βουτυρά, σήμερα Πνευματικό Κέντρο. Επίσης η οικία Γεωργίου Γουναροπούλου, μεγάλου ζωγράφου, σήμερα Μουσείο και Πινακοθήκη, δωρεά του γιου του Ηλία προς το Δήμο.

Την ίδια εποχή ιδρύθηκε, με την επωνυμία «Ένωση Ζωγράφου» ο πρώτος ποδοσφαιρικός σύλλογος. Στα Κουπόνια εγκαταστάθηκε και το πρώτο Αστυνομικό Τμήμα. Επίσης άρχισε να λειτουργεί ο υπαίθριος θερινός κινηματογράφος «Παυσίλυπον» στη θέση που βρίσκεται σήμερα η πλατεία Γαρδένια. Ο γιατρός Μιχάλης Καμπυλαυκάς, με τη μοναδική για τον τόπο κλινική του συμβάλλει στην περίθαλψη των κατοίκων.

Η Κοινότητα Ζωγράφου η οποία έχει πια μεγαλώσει, αναγνωρίζεται το 1948 ως Δήμος. Το κύμα της αστυφιλίας κατέκλυσε και την πόλη του Ζωγράφου. Οι πολυκατοικίες, ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '60, χτίζονται κατά κόρον, παίρνοντας τη θέση των πολυτελών βιλλών και των δίπατων σπιτιών. Οι ονομασίες των δρόμων αλλάζουν και μαζί τους αλλάζει και η περιοχή που μετατρέπεται σιγά σιγά σε μια απρόσωπη μεγαλούπολη. Ο Δήμος Ζωγράφου είναι σήμερα μια πόλη περίπου 150.000 κατοίκων όπου γίνονται προσπάθειες να διασωθεί και να διατηρηθεί ό,τι είναι δυνατόν από το παρελθόν αλλά και να οργανωθεί μια σύγχρονη και ανθρώπινη πόλη.

2.3. Γεωγραφικά Χαρακτηριστικά

Ο Δήμος Ζωγράφου βρίσκεται στην Περιφέρεια Αττικής, και συγκεκριμένα στην Περιφερειακή Ενότητα του Κεντρικού Τομέα Αθηνών. Η έκταση του Δήμου Ζωγράφου είναι 9.000 στρέμματα, ενώ εντάσσεται γεωγραφικά στα ανατολικά προάστια της Αθήνας. Ο Δήμος Ζωγράφου συνορεύει με τον Δήμο Αθηναίων, τον Δήμο Παπάγου – Χολαργού και τον Δήμο Καισαριανής (Δήμος Ζωγράφου, 2012α).

Ο Δήμος Ζωγράφου αποτελεί μια περιοχή πλούσια σε πράσινο η οποία συγκεντρώνεται κυρίως στους πρόποδες του Υμηττού. Η περιοχή είναι λοφώδης, με εξαιρετικά απότομες κλίσεις και φυσικά ρέματα που σήμερα έχουν μετατραπεί σε δρόμους και αποτελούν τμήματα του βασικού οδικού δικτύου της πόλης. Ο Υμηττός βρίσκεται στα ανατολικά και νοτιοδυτικά υπάρχουν τα ποτάμια του Ηριδανού και του Ιλισού (Δήμος Ζωγράφου, 2012α).

2.4. Δημογραφικά Χαρακτηριστικά

Σύμφωνα με τα στοιχεία της τελευταίας απογραφής του ελληνικού πληθυσμού που διενεργήθηκε το 2011², ο μόνιμος πληθυσμός³ του Δήμου Ζωγράφου είναι 71.026 κάτοικοι. Από αυτούς, οι 63.919 κάτοικοι έχουν την ελληνική υπηκοότητα, ενώ οι υπόλοιποι 7.107 έχουν διαφορετική υπηκοότητα.

Από την ανάλυση των στοιχείων του μόνιμου πληθυσμού, προκύπτει, όπως φαίνεται γραφικά και στην Εικόνα 2.1, ότι το 53,4% των μόνιμων κατοίκων του Δήμου Ζωγράφου είναι γυναίκες και το 46,6% είναι άντρες.

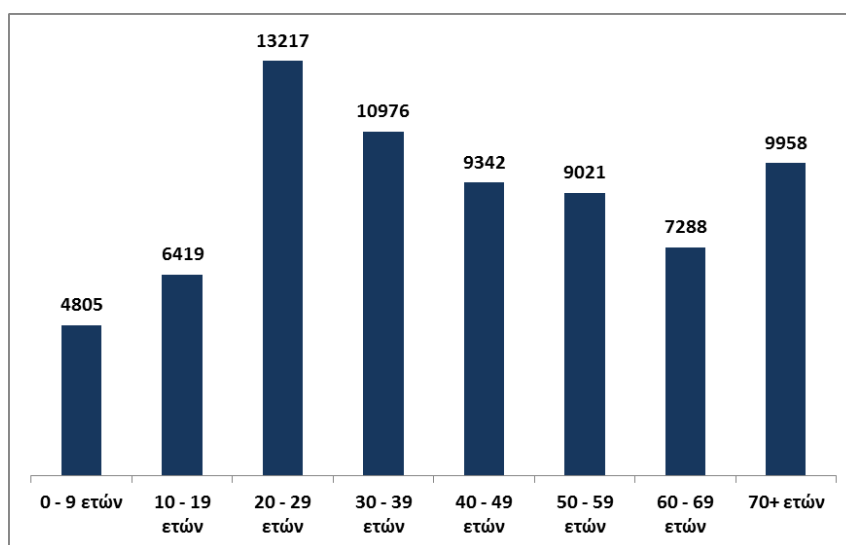
Εικόνα 2.1 Κατανομή πληθυσμού του Δήμου Ζωγράφου ανά φύλο (Πηγή: ίδια επεξεργασία από Ελληνική Στατιστική Αρχή: <http://statistics.gr>)

² Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή: <http://statistics.gr>

³ Μόνιμος πληθυσμός: ο αριθμός των ατόμων που έχουν τη συνήθη διαμονή τους σε κάθε περιφέρεια, νομό, δήμο και αυτοτελή οικισμό. Θεωρείται το μέγεθος που καταγράφει με ακρίβεια τον πληθυσμό μιας περιοχής.

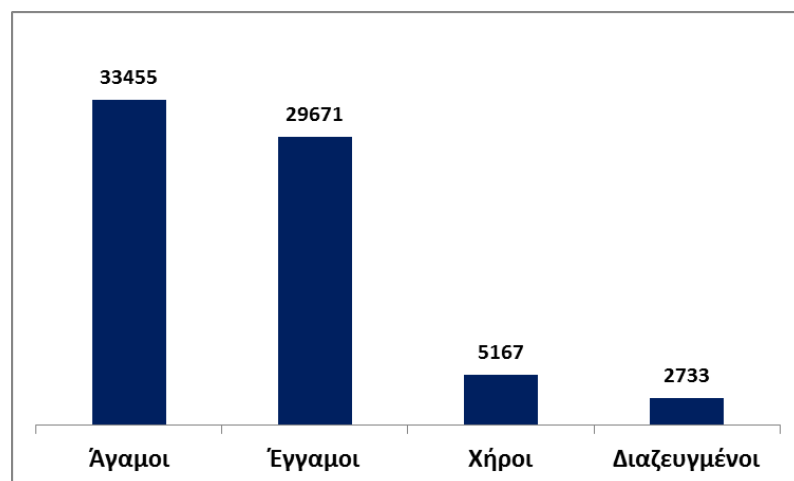
Η μέση ηλικία των μόνιμων κατοίκων του Δήμου Ζωγράφου είναι τα 41,8 έτη, ενώ στο διάγραμμα της Εικόνας 2.2, παρουσιάζονται αναλυτικά οι ομάδες ηλικιών των μόνιμων κατοίκων της περιοχής.

Από τα στοιχεία που παρουσιάζονται στο διάγραμμα της Εικόνας 2.2, παρατηρούμε ότι 13.217 κάτοικοι βρίσκονται στην ηλικιακή κατηγορία 20 – 29 ετών. Ακολουθεί η κατηγορία 30 – 39 ετών με 10.976 κατοίκους, ενώ σημαντικός αριθμός κατοίκων της περιοχής είναι μεγαλύτεροι από 70 ετών (9.958 κάτοικοι).

Εικόνα 2.2 Κατανομή πληθυσμού του Δήμου Ζωγράφου ανά ηλικιακή κατηγορία (Πηγή: ίδια επεξεργασία από Ελληνική Στατιστική Αρχή: <http://statistics.gr>).

Όσον αφορά στην οικογενειακή κατάσταση των κατοίκων του Δήμου Ζωγράφου, από το διάγραμμα της Εικόνας 2.3 παρατηρούμε ότι 33.455 κάτοικοι είναι άγαμοι και 29.671 είναι έγγαμοι. Επίσης, 5.167 κάτοικοι είναι χήροι και 2.733 διαζευγμένοι.

Εικόνα 2.3 Οικογενειακή κατάσταση κατοίκων του Δήμου Ζωγράφου (Πηγή: ίδια επεξεργασία από Ελληνική Στατιστική Αρχή: <http://statistics.gr>).

Στο σημείο αυτό παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον να εξετάσουμε την εξέλιξη των δημογραφικών χαρακτηριστικών του Δήμου Ζωγράφου. Τα στοιχεία τα οποία είναι διαθέσιμα, προέρχονται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή, και συγκεκριμένα από τις απογραφές πληθυσμού που διενεργήθηκαν τα έτη 2001 και 2011. Η εξέλιξη του πληθυσμού του Δήμου Ζωγράφου κατά την δεκαετία αυτή (2001 – 2011) παρουσιάζεται στα στοιχεία του Πίνακα 2.1.

Πίνακας 2.1 Εξέλιξη πληθυσμού του Δήμου Ζωγράφου την δεκαετία 2001 – 2011 (Πηγή: ίδια επεξεργασία από Ελληνική Στατιστική Αρχή: <http://statistics.gr>).

	2001	2011	Μεταβολή
Άρρενες	33.097	37.917	- 12,7%
Θήλεις	37.929	43.518	- 12,8%
Σύνολο	71.026	81.435	- 12,7%

Από τα στοιχεία του Πίνακα 2.1, παρατηρούμε ότι το σύνολο του μόνιμου πληθυσμού παρουσιάζει μια σημαντική μείωση την δεκαετία 2001 – 2011, της τάξεως του 12,7%. Αντίστοιχα, η μείωση στους άνδρες παρουσιάζεται της τάξεως του 12,7% και στις

γυναίκες 12,8%. Συνεπώς, το πρότυπο κατανομής ανά φύλο παραμένει στα ίδια επίπεδα, παρά τη μείωση του πληθυσμού.

2.5. Οικονομικά Χαρακτηριστικά

Στον Πίνακα 2.2 παρουσιάζονται ορισμένα βασικά οικονομικά χαρακτηριστικά που αφορούν στα έσοδα του Δήμου Ζωγράφου για τα οικονομικά έτη 2010, 2011 και 2012. Συγκεκριμένα, στον Πίνακα 2.2 παρουσιάζονται τα συνολικά έσοδα και τα συνολικά έξοδα του Δήμου Ζωγράφου, καθώς και το χρηματικό υπόλοιπο στο τέλος κάθε οικονομικού έτους.

Πίνακας 2.2 Οικονομικά χαρακτηριστικά Δήμου Ζωγράφου για τα έτη 2010, 2011 και 2012
(Πηγή: Οικονομική Επιτροπή Δήμου Ζωγράφου, στοιχεία δημοσιευμένα στο <https://diavgeia.gov.gr/>)

	2010	2011	2012
Έσοδα	42.521.705,08	40.434.523,68	40.482.811,37
Έξοδα	38.582.589,75	33.705.117,63	32.864.217,33
Χρηματικό υπόλοιπο	3.939.115,33	6.729.406,05	7.618.594,04

Η μείωση στα έσοδα του Δήμου Ζωγράφου η οποία παρουσιάζεται έντονα κατά την περίοδο 2010 – 2011 (η οποία αντιστοιχεί σε ποσό 2.087.181,40) οφείλεται στην δραματική μείωση των εσόδων από έκτακτες επιχορηγήσεις για κάλυψη λειτουργικών και επενδυτικών δαπανών, από τον κρατικό προϋπολογισμό. Το φαινόμενο αυτό παρατηρείται σε όλους τους δήμους αλλά και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, εξαιτίας της οικονομικής κρίσης (Δήμος Ζωγράφου, 2012α). Για το έτος 2012, παρατηρούμε ότι τα έσοδα κυμάνθηκαν στα ίδια επίπεδα με αυτά του οικονομικού έτους 2011.

Ωστόσο, σημαντική μείωση παρατηρείται την ίδια περίοδο και στα έξοδα του Δήμου Ζωγράφου, η οποία αγγίζει το 13% (από 38.582.589,75 το 2010 μειώνονται σε 33.705.117,63 το 2011). Το γεγονός αυτό, οφείλεται σε διάφορους παράγοντες, όπως για παράδειγμα η προσπάθεια εξορθολογισμού των δαπανών των νομικών προσώπων του Δήμου, είτε με μείωση των του γενικότερου λειτουργικού κόστους των διατηρηθέντων

νομικών προσώπων, είτε μέσα από την συγχώνευση των υπολοίπων (Δήμος Ζωγράφου, 2012α). Για το έτος 2012, παρατηρούμε ότι τα έξοδα κυμάνθηκαν στα ίδια επίπεδα με αυτά του οικονομικού έτους 2011.

2.6. Πολεοδομική Οργάνωση και Περιβάλλον

Ο Δήμος Ζωγράφου εντάσσεται στο πολεοδομικό συγκρότημα της Αθήνας. Περικλείεται από τους Δήμους Παπάγου στο βορρά, Αθηναίων στα δυτικά, Καισαριανής στα νότια και το όρος Υμηττός στα ανατολικά.

Όσον αφορά στις χρήσεις γης, στον Πίνακα 2.3 παρουσιάζεται αναλυτικά η κατανομή σε βασικές χρήσεις γης του Δήμου Ζωγράφου.

Πίνακας 2.3 Κατανομή σε βασικές χρήσεις γης του Δήμου Ζωγράφου (Πηγή: Δήμος Ζωγράφου, 2012α).

Περιοχή	Επιφάνεια (στρ)	%	m ² /κάτοικο
Έκταση σχεδίου πόλης	2.102,10	100	21,18
Οικοδομήσιμοι χώροι (Ο.Τ.) πλην κοινής ωφέλειας	1.226,71	58,4	12,36
Δρόμοι (μόνο)	659,65	39,4	6,64
Χώροι κτιρίων κοινής ωφέλειας	101,1	4,8	1,02
Νησίδες πρασίνου, πλατείες, παιδικές χαρές	134,64	6,4	1,36

Το οδικό δίκτυο του Δήμου, περιλαμβάνει 223 δρόμους διάφορου πλάτους με συνολικό μήκος 73.825 μέτρα. Η συνολική επιφάνεια των δρόμων, όπως φαίνεται στα στοιχεία του Πίνακα 2.3, ανέρχεται περίπου στα 660 στρέμματα καταλαμβάνοντας ποσοστό 39,4% του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου (Δήμος Ζωγράφου, 2012α).

Συνολικά στην Δήμο, υπάρχει ελεύθερος χώρος για αναψυχή του αστικού πληθυσμού σε ποσοστό 61,1% της συνολικής του έκτασης, εκτεινόμενος σε επιφάνεια 4.500 περίπου στρεμμάτων γης σε εξαιρετικά ενδιαφέρουσες θέσεις, ιδανικές για ανάπτυξη δράσεων αναψυχής (Δήμος Ζωγράφου, 2012α).

Αντίθετα με τα παραπάνω, οι ελεύθεροι χώροι πρασίνου μέσα στον οικιστικό χώρο περιορίζονται σε ένα ποσοστό 1,8% επί της συνολικής έκτασης του Δήμου. Η ποσοστιαία συμμετοχή των χώρων αστικού πρασίνου μέσα στο σχέδιο πόλεως φτάνει, όπως φαίνεται στα στοιχεία του Πίνακα 2.3, το 6.4%, που αντιστοιχεί σε 1,36 m²/κάτοικο (Δήμος Ζωγράφου, 2012α).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

3.1. Εισαγωγή

Οι Υπηρεσίες Κοινής Ωφελείας αποτελούν υπηρεσίες τις οποίες οι δημόσιες αρχές θεωρούν ως κοινωφελείς, και, για τον λόγο αυτό επιβάλλουν σε αυτές ειδικές υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας. Ο όρος καλύπτει τόσο οικονομικές δραστηριότητες όσο και μη οικονομικές υπηρεσίες (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2011).

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται αναλυτικά οι Υπηρεσίες Κοινής Ωφελείας οι οποίες δραστηριοποιούνται στον υπό εξέταση Δήμο Ζωγράφου. Συγκεκριμένα, παρουσιάζονται οι υπηρεσίες: αποχέτευσης, τα Ελληνικά Ταχυδρομεία, η ΕΥΔΑΠ, το Υποθηκοφυλακείο – Κτηματολόγιο, οι τηλεπικοινωνίες και η Αττική Οδός.

3.2. Αποχέτευση

Όπως είναι γνωστό από την ιστορία, ο πρώτος που έλαβε μέτρα κατά τους κανόνες της τεχνικής, για την απορροή των υδάτων, ήταν ο μηχανικός Κράτης από την Χαλκίδα. Αυτός, μετά την ανεύρεση των σιράγγων της Κωπαΐδος, ήρθε στην Αθήνα όπου « *προς συναγωγήν και διαρροήν των πολλών υδάτων της πόλεως προέβη εις την διάνοιξιν μεγάλης τάφρου, εξ ης επωνομάσθη ταφρωρύχος* » (Ελευθερουδάκης Η΄ 163).

Πριν από την συμπλήρωση δυο χιλιάδων ετών κατασκευάστηκε επί Τουρκοκρατίας κεντρικός υπόνομος στην περιοχή της Πλάκας. Αρκετά μετά την απελευθέρωση, στη δεκαετία του 1860, κατασκευάστηκαν υπόνομοι στις οδούς των Αθηνών: Κολοκοτρώνη, Βραχείας, Αγγέσιμου (Βουκουρεστίου) και από την πλατεία Ομονοίας μέχρι το υπάρχον (τότε) ρεύμα της οδού Αθηνάς και πίσω από το σημερινό Δημαρχείο (κεντρικό μέγαρο Δ. Αθηναίων).

Την αύξηση του πληθυσμού, συνεπώς και των οικιών, ακολούθησε η αύξηση της τοποθέτησης των αποχετευτικών αγωγών στο κέντρο της πόλης, βραδύτατη όμως στις συνοικίες και τα περίχωρα. Σύνηθες φαινόμενο ήταν η παρουσία βόθρων είτε στην αυλή είτε στο υπόγειο. Ενίοτε υπήρχαν οι κατ' ευφημισμών κεντρικοί υπόνομοι, οι καταλήγοντες ως επί το πλείστον στην κοίτη του Ιλισσού.

Πριν από την κατασκευή από το δημόσιο οποιουδήποτε αποχετευτικού αγωγού η απορροή των όμβριων υδάτων γινόταν με τη διάνοιξη χανδάκων ή μέσω των άφθονων βαθειών γραμμών του εδάφους, κατευθυνόμενων και αυτών προς τον Ιλισσό. Από τον κανόνα δε διέφυγε βεβαίως η περιοχή του πολεοδομικού συγκροτήματος της εξεταζόμενης περιοχής (Γουδί, Ζωγράφου, Άνω Ιλισσίων), η οποία αποτελεί ιδιαίτερη υδρολογική ζώνη, καλύπτουσα έκταση περίπου 2.500 στρεμμάτων.

Η διευθέτηση των βαθειών γραμμών, πραγματικοί χείμαρροι, περατώθηκε το έτος 1980, μόλις δε το 1984 τελείωσε η κατασκευή των συλλεκτήρων. Κατά περιόδους διευθετήθηκαν τα ρεύματα από τον Ο.Α.Π. και το Υπουργείο Δημοσίων Έργων. Τα διευθετηθέντα ρεύματα ήταν: α) της οδού Γ. Παπανδρέου από το Στρατόπεδο, β) της οδού Μπισκίνη το οποίο συμβάλλει στο ύψος της λεωφόρου Ίσσου με εκείνο της Παπανδρέου, γ) της οδού Ταξίλης καταλήγει μέσω του άλσους Κουπονιών – Κρατερού – Γαζίας - Σεβαστείας, στον Ιλισσό.

Με το νόμο 1068/1980 ανέλαβαν οι δήμοι την κατασκευή αγωγών μέχρι της διαμέτρου 0,30μ. για την απορροή μέσω των παντορροϊκών αγωγών.

3.3. Ελληνικά Ταχυδρομεία (ΕΛ.ΤΑ)

Τα Ελληνικά Ταχυδρομεία (ΕΛΤΑ) κατέχουν ηγετική θέση στην ελληνική ταχυδρομική αγορά και διαδραματίζουν, για περισσότερα από 180 χρόνια, ένα σημαντικό ρόλο τόσο στο κοινωνικό, όσο και στο επιχειρηματικό περιβάλλον της χώρας. Σήμερα, τα Ελληνικά Ταχυδρομεία αριθμούν περισσότερα από 780 καταστήματα, 750 ταχυδρομικά Πρακτορεία, ενώ απασχολούν περισσότερους από 7.900 εργαζομένους (Ελληνικά Ταχυδρομεία: <http://www.elta.gr/>).

Τα Ελληνικά Ταχυδρομεία (ΕΛΤΑ) ιδρύθηκαν το 1828 με προεδρικό διάταγμα του Ιωάννη Καποδίστρια, ενώ το 1970 η ταχυδρομική υπηρεσία απέκτησε την ιδιότητα του Νομικού Προσώπου Ιδιωτικού Δικαίου, με τίτλο "ΕΛΤΑ". Το 1996 μετατράπηκαν σε Ανώνυμη Εταιρία με την επωνυμία "ΕΛΤΑ Α.Ε.". Ο οργανισμός σήμερα διέπεται από τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας και απολαμβάνει πλήρη διοικητική, νομική & οικονομική ανεξαρτησία, υπό την εποπτεία του κράτους (Ελληνικά Ταχυδρομεία: <http://www.elta.gr/>).

Στο Δήμο Ζωγράφου λειτουργούν 3 καταστήματα ΕΛ.ΤΑ και δυο ταχυδρομικά πρακτορεία.

3.4. ΕΥΔΑΠ

Η Εταιρεία Ύδρευσης και Αποχέτευσης Πρωτεύουσας (ΕΥΔΑΠ) ιδρύθηκε το 1980 με το Νόμο 1068/1980 "περί συστάσεως ενιαίου φορέα Ύδρευσης και Αποχέτευσης Πρωτεύουσας", μετά από τη συγχώνευση της Ανωνύμου Ελληνικής Εταιρείας Υδάτων των Πόλεων Αθηνών - Πειραιώς και περιχώρων (Ε.Ε.Υ.) και του Οργανισμού Αποχετεύσεως Πρωτεύουσας (Ο.Α.Π.) (ΕΥΔΑΠ, 2010).

Το 1999 με το Νόμο 2744/1999 "Ρυθμίσεις θεμάτων της Εταιρείας Ύδρευσης και Αποχέτευσης Πρωτεύουσας και άλλες διατάξεις" η ΕΥΔΑΠ Α.Ε. περιήλθε στη σημερινή της νομική μορφή καθώς τα κυριότερα πάγια της εταιρείας απορροφήθηκαν από την Εταιρεία Παγίων ΕΥΔΑΠ ΝΠΔΔ, παραμένοντας στην ιδιοκτησία του Δημοσίου. Στην κυριότητα της Εταιρείας Παγίων ανήκουν τα φράγματα, οι ταμιευτήρες, τα εξωτερικά υδραγωγεία και αντλιοστάσια, καθώς και οι άλλες εγκαταστάσεις που εξασφαλίζουν την ασφαλή μεταφορά του νερού μέχρι τις εγκαταστάσεις επεξεργασίας του. Με σύμβαση όμως που υπογράφηκε μεταξύ της ΕΥΔΑΠ και του Ελληνικού Δημοσίου, το Νοέμβριο του 1999 η ΕΥΔΑΠ συνεχίζει να λειτουργεί τα υπόψη έργα για λογαριασμό της Εταιρείας Παγίων (ΕΥΔΑΠ, 2010).

Τον Ιανουάριο του 2000 η ΕΥΔΑΠ Α.Ε. εισήχθη στην κύρια αγορά του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών (ΕΥΔΑΠ, 2010).

Οι σκοποί της λειτουργίας της ΕΥΔΑΠ έχουν καθορισθεί με το Νόμο 2744/1999 και είναι οι εξής (ΕΥΔΑΠ, 2010):

- Παροχή υπηρεσιών ύδρευσης και αποχέτευσης.
- Μελέτη, κατασκευή, εγκατάσταση, λειτουργία, εκμετάλλευση, διαχείριση, συντήρηση, επέκταση και ανανέωση συστημάτων ύδρευσης και αποχέτευσης.
- Άντληση, αφαλάτωση, επεξεργασία, αποθήκευση, μεταφορά και διανομή πάσης φύσεως υδάτων με στόχο την υλοποίηση των προαναφερομένων σκοπών της ΕΥΔΑΠ.
- Έργα και διαδικασίες συλλογής, μεταφοράς, αποθήκευσης, επεξεργασίας καθώς και
- Διαχείριση και διάθεση των προϊόντων της επεξεργασίας των λυμάτων.

Ως περιοχή αρμοδιότητας της ΕΥΔΑΠ ορίστηκε η μείζων περιοχή της Πρωτεύουσας, όπως αυτή καθορίζεται στον Ιδρυτικό της Νόμο 1068/1980. Ο Νόμος 2744/99 και η

Κοινή Απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων παρέχουν τη δυνατότητα επέκτασης των δραστηριοτήτων της και σε άλλες περιοχές εντός και εκτός του Λεκανοπεδίου της Αττικής. Προϋπόθεση για την επιχειρούμενη κάθε φορά επέκταση είναι η ΕΥΔΑΠ να εξετάζει και να εξασφαλίζει αφενός την εύλογη αποτελεσματικότητα της επένδυσης, αφετέρου τη δυνατότητα χρηματοδότησης της Εταιρείας για το σκοπό αυτό, ώστε να είναι σε θέση να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της (ΕΥΔΑΠ, 2010).

Για την εξασφάλιση της υδροδότησης της μείζονος περιοχής της Πρωτεύουσας η ΕΥΔΑΠ προμηθεύεται ακατέργαστο νερό από το Δημόσιο, το οποίο έχει συμφωνήσει να το εξασφαλίζει από κατάλληλες πηγές και να το παραδίδει στην ΕΥΔΑΠ (ΕΥΔΑΠ, 2010).

3.5. Υποθηκοφυλακείο - Κτηματολόγιο

Το Υποθηκοφυλακείο αποτελεί τη δημόσια υπηρεσία στην οποία κατατίθενται επίσημα και φυλάσσονται οι τίτλοι ιδιοκτησίας των ακινήτων καθώς και τα βάρη (υποθήκες, προσημειώσεις, κατασχέσεις) που τα βαρύνουν. Επίσης, στα υποθηκοφυλακεία φυλάσσονται και δικαστικές αποφάσεις σχετικές με ακίνητα και γενικότερα κάθε πράξη που επηρεάζει τη νομική κατάσταση ενός ακινήτου (Ταχυδρόμος: Πανθεσσαλική Εφημερίδα, 2011).

Η διάκριση των υποθηκοφυλακείων είναι σε έμμισθα και άμισθα, ενώ τα άμισθα υποθηκοφυλακεία διακρίνονται και σε ειδικά άμισθα και σε μη ειδικά άμισθα. Τα έμμισθα αποτελούν υπηρεσίες του Υπουργείου Δικαιοσύνης και συνεπώς, στελεχώνονται από δημοσίους υπαλλήλους. Τα ειδικά άμισθα υποθηκοφυλακεία διευθύνονται από άμισθο υποθηκοφύλακα ο οποίος διορίζεται από τον Υπουργό Δικαιοσύνης κατόπιν επιτυχίας του σε σχετικό διαγωνισμό. Τα μη ειδικά άμισθα υποθηκοφυλακεία διευθύνονται από συμβολαιογράφο διορισμένο στην έδρα του υποθηκοφυλακείου (Ταχυδρόμος: Πανθεσσαλική Εφημερίδα, 2011).

Όλα τα υποθηκοφυλακεία αποτελούν δημόσιες υπηρεσίες με αποτέλεσμα η λειτουργία τους να εποπτεύεται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης (άρθρο 7 του Π.Δ. 36/2000 Οργανισμός του Υπουργείου Δικαιοσύνης) (Ταχυδρόμος: Πανθεσσαλική Εφημερίδα, 2011).

Οι λεπτομέρειες λειτουργίας των υποθηκοφυλακείων ρυθμίζονται από μια σειρά νομοθετήματα, όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν σήμερα, τα οποία είναι τα εξής (Ταχυδρόμος: Πανθεσσαλική Εφημερίδα, 2011):

- Κανονιστικό Διάταγμα της 19/23 Ιουλ. 1941 Περί κωδικοποιήσεως εις ενιαίον κείμενον των διατάξεων των Α.Ν. 434/1937, 1933/1939, 2182/1940 και 2532/1940 "περί οργανισμού των Υποθηκοφυλακείων του Κράτους".
- Ν.Δ. 4201 της 19/19 Σ/βρίου 1961 Περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως του οργανισμού των Υποθηκοφυλακείων του Κράτους και διατάξεων τινών περί Συμβολαιογράφων (ΦΕΚ Α' 175).
- Βασιλικόν Διάταγμα υπ'αρίθ. 533 της 14/21 Σεπτ. 1963 (ΦΕΚ Α' 147) Περί εκτελέσεως του άρθρ.10 του Ν.Δ. υπ'αριθ. 4201/61.
- Νόμος 325 της 25/28.5.1976: Περί καθορισμούτων εισπραττομένων εν τοις αμίσθοις και εμμίσθοις Υποθηκοφυλακείοις δικαιωμάτων υπέρ του Δημοσίου και των Αμίσθων Υποθηκοφυλάκων, τροποποιήσεως του Ν.Δ. 811/1971 και του Ν. 294/1976 και άλλων τινών διατάξεων. (ΦΕΚ Α' 125)
- Ν.Δ. 811 της 18/19.1.1971. Περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως ενίων διατάξεων του Α.Ν. 153)1967 "περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως του από 19)23 Ιουλίου 1941 Κανονιστικού Διατάγματος "περί Οργανισμού Υποθηκοφυλακείων του Κράτους". (ΦΕΚ Α' 9)

Στις περιοχές της χώρας όπου έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία κτηματογράφησης (δηλαδή της εγγραφής των ακινήτων στο Εθνικό Κτηματολόγιο) η λειτουργία Υποθηκοφυλακείων έχει πλέον παύσει. Στις περιοχές αυτές υποθηκοφυλακεία έχουν αντικατασταθεί από τα αντίστοιχα Κτηματολογικά Γραφεία. Αντίθετα, στις περιοχές όπου η κτηματογράφηση είναι ακόμη σε εξέλιξη και το κτηματολόγιο δεν έχει οριστικοποιηθεί, λειτουργούν παράλληλα Υποθηκοφυλακεία και Γραφεία Κτηματογράφησης. Η λειτουργία των κτηματολογικών γραφείων διέπεται από τις αρχές του κτηματολογίου, οι οποίες είναι (Ταχυδρόμος: Πανθεσσαλική Εφημερίδα, 2011):

1. Αρχή της κτηματοκεντρικής οργανώσεως των κτηματολογικών πληροφοριών,
2. Αρχή του ουσιαστικού ελέγχου της νομιμότητας των τίτλων,
3. Αρχή της χρονικής προτεραιότητας,

4. Αρχή της δημοσιότητας των κτηματολογικών βιβλίων,
5. Αρχή της διασφάλισης της δημόσιας πίστης, και
6. Αρχή του ανοικτού κτηματολογίου.

Στο Δήμο Ζωγράφου η υπηρεσία του Υποθηκοφυλακείου στεγάζεται στο ημιυπόγειο της οικίας που βρίσκεται επί της οδού Αγίας Λαύρας. Ιδρύθηκε την 01/05/1957 και βρισκόταν στην πλατεία του Ζωγράφου, στο ανατολικό τέρμα της οδού Μπισκίνη. Την 01/07/1993 στον τομέα της ευθύνης του υποθηκοφυλακείου Ζωγράφου προστέθηκε και ο Δήμος Καισαριανής.

Το κτηματολόγιο του Δήμου Ζωγράφου βρίσκεται επί της οδού Μπισκίνη και λειτουργεί τρεις ημέρες την εβδομάδα.

3.6. Τηλεπικοινωνίες

Με τον γενικό όρο τηλεπικοινωνίες, (telecommunications), χαρακτηρίζεται η κάθε μορφής ενσύρματη ή ασύρματη, ηλεκτρομαγνητική, ηλεκτρική, κ.λπ., ακουστική και οπτική επικοινωνία που πραγματοποιείται ανεξαρτήτως απόστασης.

Στους σύγχρονους καιρούς, αυτή η διαδικασία σχεδόν πάντα περιλαμβάνει την αποστολή ηλεκτρομαγνητικών κυμάτων ή ηλεκτρικών σημάτων από κατάλληλες ηλεκτρονικές συσκευές, όπως το τηλέφωνο ή ο ασύρματος, αλλά παλαιότερα περιελάμβανε τη χρήση ακουστικών σημάτων, όπως τυμπάνων, ή οπτικών, όπως ο σηματοφόρος καπνός ή η λάμψη της φωτιάς.

Ο Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος Α.Ε. (ΟΤΕ) είναι ο μεγαλύτερος τηλεπικοινωνιακός πάροχος στην Ελλάδα, ενώ μαζί με τις θυγατρικές του αποτελεί έναν από τους κορυφαίους τηλεπικοινωνιακούς ομίλους στη Νοτιοανατολική Ευρώπη. Ο Όμιλος ΟΤΕ προσφέρει ευρυζωνικές υπηρεσίες, σταθερή και κινητή τηλεφωνία, επικοινωνία δεδομένων υψηλών ταχυτήτων και υπηρεσίες μισθωμένων γραμμών. Παράλληλα, ο Όμιλος εμπλέκεται σε μια σειρά δραστηριοτήτων, κυρίως στους τομείς των δορυφορικών επικοινωνιών, των ακινήτων και της επαγγελματικής εκπαίδευσης. Σήμερα, ο Όμιλος ΟΤΕ απασχολεί περίπου 30.000 άτομα σε 4 χώρες. Ο ΟΤΕ ήταν κρατικό μονοπώλιο μέχρι το 1996 όταν ξεκίνησε η ιδιωτικοποίησή του και πλέον συναλλάσσεται στα χρηματιστήρια Αθηνών και το Χρηματιστήριο Λονδίνου. Από τον

Ιούλιο 2009 η Deutsche Telekom είναι ο μεγαλύτερος μέτοχος της εταιρείας (Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος: <https://www.ote.gr>).

Ο ΟΤΕ δημιουργήθηκε το 1949 με σκοπό να ενοποιήσει το σύνολο ανάλογων δημοσίων και ιδιωτικών επιχειρήσεων τηλεπικοινωνιών. Προτού συμβεί αυτό, η τηλεφωνία, η τηλεγραφία, οι εγχώριες και διεθνείς συνδέσεις ήταν αποσπασματικές και ελλιπώς συντονισμένες (Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος: <https://www.ote.gr>).

Το δίκτυο πρόσβασης του ΟΤΕ βασίζεται κυρίως σε δίκτυο χαλκού (με πάνω από 5,3 εκατ. ζεύγη) και σε οπτικές ίνες που σταδιακά και σταθερά αντικαθιστούν το δίκτυο χαλκού βάσει της επένδυσης σε NGA (Next Generation Access Network). Στο δίκτυο πρόσβασης του ΟΤΕ βασίζεται το σύνολο της ευρυζωνικής πρόσβασης στην Ελλάδα (ΟΤΕ και Εναλλακτικών Παρόχων). Οι τεχνολογίες που υποστηρίζει είναι: ADSL/ADSL2/ADSL2+, NGA αρχιτεκτονικής FTTC/VDSL2, Δορυφορικό Ευρυζωνικό Internet. Για την περίοδο 2008-2011, η εταιρεία επένδυσε πάνω από 500 εκατ. ευρώ σε δίκτυα και τεχνολογικές υποδομές (Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος: <https://www.ote.gr>).

Δεν κατέστη γνωστό πότε εγκαταστάθηκαν οι πρώτες τηλεφωνικές γραμμές στην περιοχή Ζωγράφου – Άνω Ιλισσίων. Έγινε γνωστό μόνο ότι η παραπάνω περιοχή ανήκε αρχικά στο τηλεφωνικό κέντρο της οδού Μιχαλακοπούλου, έναντι της Εθνικής Πινακοθήκης και ότι τα πρώτα ψηφία του επιλεγόμενου αριθμού ήταν το 7 και κατόπιν τα 72. Αργότερα η περιοχή εντάχθηκε στο τηλεφωνικό κέντρο Αμπελοκήπων.

3.7. Αττική Οδός

Η Αττική Οδός είναι ένα σύστημα αυτοκινητοδρόμων που διατρέχει την Αττική από την Ελευσίνα ως τα Σπάτα. Αποτελείται από 5 αυτοκινητόδρομους. Ο Αυτοκινητόδρομος 6 (Α6) είναι ο κύριος. Επίσης υπάρχουν οι δευτερεύοντες Α62, Α64 (Περιφερειακή Λεωφόρος Υμηττού) και Α65 (Περιφερειακή Λεωφόρος Αιγιάλεω), κλάδοι του Α6. Τέλος υπάρχει ο τριτεύων Α642, ο οποίος είναι κλάδος του Α64. Προβλέπονται επίσης δύο μελλοντικοί δευτερεύοντες αυτοκινητόδρομοι, οι Α61 και Α63.

Η Αττική Οδός Α.Ε. είναι η κοινοπραξία μελέτης και κατασκευής του έργου, ενώ η Αττικές Διαδρομές Α.Ε. είναι η εταιρεία λειτουργίας, συντήρησης και εκμετάλλευσης του αυτοκινητόδρομου.

Το κομμάτι του αυτοκινητοδρόμου Ελευσίνας - Σπάτων (με κατεύθυνση τα Σπάτα), ξεκινά λίγο μετά το σταθμό διοδίων της Ελευσίνας και τερματίζει 3 χιλιόμετρα πριν τον Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών «Ελευθέριος Βενιζέλος». Ο αυτοκινητόδρομος από το σημείο τερματισμού της Αττικής Οδού μέχρι το κτίριο του αεροσταθμού συντηρείται από την εταιρεία διαχείρισης του Διεθνούς Αερολιμένα Αθηνών.

Το 2005 ανακοινώθηκε ένα σχέδιο επεκτάσεων που περιλαμβάνει την επέκταση της Λεωφόρου Ελευσίνας - Σταυρού - Σπάτων νοτιοδυτικά προς τη Λεωφόρο Ποσειδώνος και νοτιοανατολικά προς Λαύριο, καθώς και την επέκταση της Δυτικής Περιφερειακής Λεωφόρου Υμηττού νότια προς Λεωφόρο Ποσειδώνος (θα συναντά την αντίστοιχη επέκταση της Λεωφόρου Ελευσίνας - Σπάτων) και ανατολικά προς Ραφήνα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

4.1. Εισαγωγή

Στα πλαίσια της εξέτασης των πολιτικών παροχής υπηρεσιών σε τοπικό επίπεδο, παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον να παρουσιασθούν στο σημείο αυτό οι Δημοτικές Υπηρεσίες του Δήμου Ζωγράφου.

Συγκεκριμένα, στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται αναλυτικά η Δημοτική Επιχείρηση Ανάπτυξης Δήμου Ζωγράφου (Δ.Ε.Α.ΔΗ.Ζ), η Μονομετοχική Εταιρεία Αξιοποίησης Ακινήτων Δήμου Ζωγράφου "ΜΑΞΙΑΔΗΖ Α.Ε.", το Γραφείο Ενημέρωσης Ανέργων και Επιχειρήσεων, το Κοινωνικό Φροντιστήριο, το Ίδρυμα Κοινωνικής Μέριμνας, το Αυτοτελές Γραφείο Υγειονομικής Υπηρεσίας, οι Δημοτικοί Χώροι Στάθμευσης Αυτοκινήτων, ο Όρχος Οχημάτων Δήμου, οι Κατασκευασίες Ραφήνας, οι Συγκοινωνίες, η Επιτροπή Υγείας Δήμου Ζωγράφου, το Πνευματικό Κέντρο Ζωγράφου, η Δημοτική Χορωδία, η Δημοτική Βιβλιοθήκη, το Δημοτικό Ωδείο Ζωγράφου, ο Σύνδεσμος Προστασίας και Ανάπτυξης Υμηττού (Σ.Π.Α.Υ.), το Κέντρο Πρόληψης Χρήσης Εξαρτησιογόνων Ουσιών, Κέντρο Επιμόρφωσης Ενηλίκων Ζωγράφου, τα Κ.Α.Π.Η. και η Αστυνόμευση.

4.2. Δημοτική Επιχείρηση Ανάπτυξης Δήμου Ζωγράφου, Δ.Ε.Α.ΔΗ.Ζ.

Η Δ.Ε.Α.ΔΗ.Ζ. βρίσκεται στην οδό Ανακρέοντος 60 και δημιουργήθηκε το έτος 1988 *«σαν μια επιχειρηματική μονάδα και σαν εργαλείο ανάπτυξης του Δήμου Ζωγράφου»*. Ειδικότερα, η Δ.Ε.Α.ΔΗ.Ζ. καλύπτει την ανάγκη να αποκτήσει ο Δήμος τον φορέα για την επιστημονική υποστήριξη του έργου του, να παρέμβει ρυθμιστικά στο πλαίσιο της τοπικής οικονομίας αναπτύσσοντας αυτόνομη επιχειρηματική δράση και να εξασφαλίσει δικούς του οικονομικούς πόρους για την υλοποίηση των προγραμμάτων του.

Στο έργο της Δ.Ε.Α.ΔΗ.Ζ. συντελούν το Διοικητικό Συμβούλιο αυτής, ο Διευθυντής ο οποίος έχει προσληφθεί με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, το προσωπικό και οι διάφορες ειδικότητες επιστήμονες.

Οι ανωτέρω καλύπτουν τη δραστηριότητα της Δημοτικής Επιχείρησης στους παρακάτω τομείς:

1. *Αναπτυξιακό τομέα* δηλαδή τον σχεδιασμό και την υλοποίηση προγραμμάτων υποστήριξης: « μειονεκτουσών ομάδων του πληθυσμού » - αναπτυξιακών προγραμμάτων – συμβουλευτική υποστήριξη αναπτυξιακών πρωτοβουλιών άλλων φορέων, συμμετέχουσα στο Διαδημοτικό Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισεως το γνωστό ΚΕΚ Ηριδανός . Προς επίτευξη του σκοπού του, επεκτείνεται σε Διακρατικές συνεργασίες.
2. *Τομέα Κοινωνικής Πολιτικής* για την επιτυχία του οποίου λειτουργούν: το Συμβουλευτικό Κέντρο Οικογενειών, το Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών, Γραφείο Ανέργων και Επιχειρήσεων ως και πρόγραμμα Δημιουργικής Απασχόλησης Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες.
3. *Τομέα Ψυχαγωγίας και Πολιτισμού*. Λειτουργεί ο χειμερινός – θερινός κινηματογράφος « Αλέκα » με κινηματογραφικές ταινίες πρώτης προβολής. Επίσης υπάρχει και το θερινό θέατρο το οποίο ανήκει στο Δήμο.
4. *Εμπορικό τομέα* με την εκμετάλλευση χώρων στάθμευσης οχημάτων, των καταστημάτων της πλατείας « Αλεξανδρή » (πρώην Γαρδένιας), του υπαίθριου αναψυκτηρίου « Ρυθμός » και του Κυλικείου του Νεκροταφείου.

Η αναπτυξιακή δραστηριότητα και η κοινωνική πολιτική πραγματοποιούνται:

1. Με τη συμμετοχή σε Ευρωπαϊκά Προγράμματα (εθνικού και διακρατικού επιπέδου) σκοπός των οποίων είναι η δημιουργία υποδομής διαρκούς υποστήριξης και συμβουλευτικής των ομάδων στόχου, η πληροφόρηση, η ενίσχυση της απασχόλησης σε τοπικό κυρίως επίπεδο, η κοινωνική ένταξη και η ανταλλαγή τεχνογνωσίας.
2. Για την επαγγελματική κατάρτιση ανέργων και μη, νέων, γυναικών, ατόμων με ειδικές ανάγκες, συμβούλων και προσωπικού επιχειρήσεων, η Δ.Ε.Α.ΔΗ.Ζ. κατάρτισε προγράμματα για την εξασφάλιση της συνεργασίας ειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού στον Δήμο και την αντιμετώπιση της ανεργίας των νέων. Το περιεχόμενο των προγραμμάτων αυτών προσαρμόζεται προς το πρόγραμμα δράσης του Δήμου και με τις διαπιστωμένες ανάγκες της τοπικής κοινωνίας.

Γι' αυτό η Δ.Ε.Α.ΔΗ.Ζ. με συμμετοχή και άλλων Δημοτικών Επιχειρήσεων, ίδρυσε το 1995 το εθνικής εμβέλειας Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισεως (ΚΕΚ Ηριδανός) το οποίο έχει έδρα τον Δήμο Ζωγράφου και παραρτήματα στην Λαμία και στην Έδεσσα.

Το ΚΕΚ λειτουργεί με τη μορφή αστικής μη κερδοσκοπικής εταιρίας με κύριο σκοπό την οργάνωση και υλοποίηση προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης και κοινωνικού αποκλεισμού. Τα θεματικά πεδία στα οποία ο Ηριδανός έχει πιστοποιηθεί για να υποβάλει και να υλοποιεί προγράμματα είναι: περιβάλλον, παιδαγωγικά και εκπαίδευση εκπαιδευτών, πολιτισμός, αθλητισμός, τουρισμός και παροχή υπηρεσιών.

Τα προγράμματα αυτά απευθύνονται προς τους άνεργους κάθε εκπαιδευτικής βαθμίδας αλλά και εργαζομένους σε επιχειρήσεις καθώς επίσης και σε άτομα που ανήκουν σε ειδικές ομάδες, όπως είναι άτομα με ειδικές ανάγκες, μετανάστες, παλιννοστούντες πρόσφυγες, μονογονεϊκές οικογένειες, άτομα απομακρυσμένων ορεινών περιοχών ως και νησιωτικών, πρώην χρήστες ναρκωτικών ουσιών και ανέργων 45 εως 65 ετών.

Για την επίτευξη των προγραμμάτων του, το ΚΕΚ έχει την εξής σύνθεση: Πρόεδρος, Διοικητικό Συμβούλιο, Διεύθυνση, Διαχείριση προγραμμάτων – Συντονισμός Προγραμμάτων, Γραφείο Προώθησης στην Απασχόληση, Γραμματεία Προγραμμάτων και Μηχανοργάνωση.

3. Τομέας Απασχόλησης του Εργατικού Δυναμικού. Το πρόβλημα αυτό με την πάροδο του χρόνου και την αλματώδη εξελισσόμενη τεχνολογία, καθίσταται εφιαλτικό. Η Δ.Ε.Α.ΔΗ.Ζ. προσπαθεί να το αντιμετωπίσει από το έτος 1991 με τη βοήθεια των επιδοτούμενων από την Ευρωπαϊκή Ένωση προγραμμάτων με στόχο την ενίσχυση της απασχόλησης. Γι' αυτό ιδρύθηκαν Κέντρα Επαγγελματικής Πληροφόρησης, Συμβουλευτικής και Σταδιοδρομίας. Πραγματοποιούνται έρευνες και βάσει αυτών συντάσσονται μελέτες που αφορούν όχι μόνο στην τοπική αλλά και στην ευρύτερη αγορά εργασίας.
4. Στον τομέα των Μελετών και Ερευνών η Δ.Ε.Α.ΔΗ.Ζ. αναπτύσσει δραστηριότητα σε οικονομικές μελέτες σκοπιμότητας, απογραφικές έρευνες, μελέτες τεχνικές και αστικού σχεδιασμού, καθώς και περιβαλλοντικές κ.λπ.
5. Τα ηλικίας 6 – 37 ετών άτομα με ειδικές ανάγκες τυγχάνουν ειδικών προγραμμάτων με στόχο την αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου τους και την ψυχολογική υποστήριξη αυτών και των οικογένειών τους. Για τα άτομα αυτά, που πάσχουν από νοητική στέρηση, ψυχώσεις, αυτισμό κ.λπ. η Δ.Ε.Α.ΔΗ.Ζ. λειτουργεί ειδικά προγράμματα εκτεινόμενα και στον αθλητισμό, όπως είναι η γυμναστική, η θεραπευτική ιππασία, η ρυθμική γυμναστική, η μουσική και το θέατρο, η ψυχολογική υποστήριξη.

6. Από το έτος 1993 το Συμβουλευτικό κέντρο Οικογενειών (ΣΚΟ) προσφέρει πολύτιμες συμβουλές για την αντιμετώπιση των σύγχρονων προβλημάτων σε θέματα ανατροφής και διαπαιδαγώγησης των παιδιών, τις σχέσεις των μελών της οικογένειας, τις μαθησιακές δυσκολίες στο σχολείο και την πρόληψη των ναρκωτικών και γενικά των εξαρτήσεων. Το Κέντρο προς επίτευξη του σκοπού του και κατόπιν συνεργασίας μετά των σχολείων του Δήμου αλλά και με το τμήμα Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, προσφέρει: ιατροπαιδαγωγικές υπηρεσίες, διάγνωση, συμβουλευτική και βραχεία ψυχοθεραπεία για ενήλικες, ομάδες αυτογνωσίας, σχολές γονέων κ.λπ.

4.3. Μονομετοχική Εταιρεία Αξιοποίησης Ακινήτων Δήμου Ζωγράφου "ΜΑΞΙΑΔΗΖ Α.Ε."

Στο πλαίσιο της επιχειρηματικής δραστηριότητας των Δήμων και σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα, ο Δήμος Ζωγράφου προχώρησε στην ίδρυση Ανώνυμης Μονομετοχικής Εταιρείας Αξιοποίησης Ακινήτων με τον διακριτικό τίτλο ΜΑΞΙΑΔΗΖ ΑΕ, το 2009, με μοναδικό μέτοχο το Δήμο και με σκοπό την αξιοποίηση των ακινήτων περιουσιακών στοιχείων του Δήμου και την εκμετάλλευση των κοινόχρηστων χώρων. Βασική επιδίωξη της ΜΑΞΙΑΔΗΖ είναι η αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας του Δήμου και η δημιουργία πρόσθετων πόρων, που θα κατευθύνονται σε νέες επενδύσεις (έργα, αγορές ακινήτων κ.α.) για την αναβάθμιση του αστικού εξοπλισμού της πόλης.

Η δραστηριοποίηση της επιχείρησης ξεκίνησε με:

1. Την εκμετάλλευση των κλειστών και ανοικτών χώρων στάθμευσης του Δήμου.
2. Την διαχείριση των κυλικείων του Νεκροταφείου και άλλων που βρίσκονται σε κοινόχρηστους χώρους του Δήμου.
3. Την ενοικίαση εμπορικών ακινήτων (καταστημάτων) όπως αυτών της πλατείας Γαρδένιας.
4. Την εκμετάλλευση μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από φωτοβολταϊκά συστήματα που έχουν εγκατασταθεί σε ακίνητα του Δήμου.

Στον άμεσο προγραμματισμό της είναι:

1. Η αξιοποίηση και εκμετάλλευση και άλλων ακινήτων του Δήμου όπως ο χώρος των κατασκευών στη Ραφήνα που διαθέτει ο Δήμος Ζωγράφου.
2. Η αποδοτικότερη εκμετάλλευση των κοινόχρηστων χώρων για τη δημιουργία εσόδων.

Η διάθεση των κερδών της επιχείρησης για την απόκτηση ακινήτων που θα χρησιμοποιηθούν για να καλύψουν τις ανάγκες του Δήμου.

4.4. Γραφείο Ενημέρωσης Ανέργων και Επιχειρήσεων

Σκοπός του είναι να φέρει σε επαφή ανέργους και επιχειρήσεις, έτσι ώστε να βοηθήσει τους πρώτους να βρουν δουλειά και τις δεύτερες να διαλέξουν τους κατάλληλους επαγγελματίες για τις ανάγκες τους.

Προς επίτευξη του σκοπού του το Γραφείο συνεργάζεται με τον Ο.Α.Ε.Δ. , τα Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. , το Υπουργείο Εργασίας, το Υπουργείο Ανάπτυξης, το Υπουργείο Παιδείας, το Υπουργείο Εσωτερικών, το Παιδαγωγικό Ίδρυμα και τα Επαγγελματικά Επιμελητήρια.

4.5. Κοινωνικό Φροντιστήριο

Στις 23/04/2012 ξεκίνησε η λειτουργία του Κοινωνικού Φροντιστηρίου στο κτίριο της οδού Μούσχου 18 στα Ιλίσια (6η Στάση Ιλισίων, πλατεία Κύπρου). Το Κοινωνικό Φροντιστήριο είναι μια από τις δραστηριότητες του Δημοτικού Κέντρου Επιμόρφωσης και λειτουργεί υπό την αιγίδα του Δικτύου Κοινωνικής Μέριμνας του Δήμου Ζωγράφου.

Τα μαθήματα παραδίδουν αφιλοκεδώς καθηγητές του Δήμου. Συμμετέχουν άποροι και οικονομικά αδύναμοι μαθητές της Α΄, Β΄ και Γ΄ και Λυκείου.

4.6. Ίδρυμα Κοινωνικής Μέριμνας

Στο «Σπίτι της Αλληλεγγύης», στο χώρο που ανακαινίστηκε στη συμβολή των οδών Αγ. Γεωργίου & Ρόδων, γίνεται μια προσπάθεια να σιτίζονται όσο το δυνατό περισσότεροι άποροι της περιοχής του δήμου Ζωγράφου. Για όσους η πρόσβαση στο

«Σπίτι της Αλληλεγγύης» είναι δύσκολη, ένα αυτοκίνητο περνάει από το σπίτι τους, καθημερινά στις 12.00 και τους αφήνει φαγητό.

4.7. Αυτοτελές Γραφείο Υγειονομικής Υπηρεσίας

Δημοτικά Ιατρεία, Ώρες λειτουργίας 9.00 – 12.00

Παρέχεται :

- Θεώρηση βιβλιαρίων του Δημοσίου.
- Λειτουργία ιατρείων για αλλοδαπούς
- Σχολή εθελοντριών βοηθών υγείας

4.8. Δημοτικοί Χώροι Στάθμευσης Αυτοκινήτων

Οι στεγασμένοι χώροι στάθμευσης αυτοκινήτων του Δήμου Ζωγράφου είναι οι εξής:

- Στη νότια πλευρά της πλατείας Αγ. Γεωργίου η οποία έχει δυναμικότητα 270 θέσεων.
- Στην πλατεία Τερζάκη η οποία έχει δυναμικότητα 90 θέσεων.

Οι υπαίθριοι χώροι στάθμευσης αυτοκινήτων του Δήμου Ζωγράφου είναι οι εξής:

- Επί των οδών Πιερράκου – Μπισκίνη δυναμικότητας 38 θέσεων.
- Επί των οδών Δημοκρατίας – Βενιζέλου δυναμικότητας 40 θέσεων.
- Επί των οδών Μακρυγιάννη – Ιοκάστης δυναμικότητας 95 θέσεων.
- Επί των οδών Φιλονόης – Ηρώων Πολυτεχνείου δυναμικότητας 40 θέσεων.
- Επί των οδών Παπάγου – Αμφιτρίτης δυναμικότητας 15 θέσεων.
- Επί της Πλατείας Νεκροταφείου δυναμικότητας 50 θέσεων.

4.9. Όρχος Οχημάτων Δήμου

Βρίσκεται επί των οδών Κουσίδη, Πλαστήρα και Αγ. Νικολάου. Είναι ιδιόκτητος και διαθέτει δεξαμενή καυσίμων. Άλλος χώρος στάθμευσης απορριμματοφόρων οχημάτων υπάρχει εντός του Νεκροταφείου και στην Β.Α. γωνία αυτού.

4.10. Κατασκηνώσεις Ραφήνας

Πρόκειται περί ιδιόκτητου αγροτεμάχιου έκτασης 50 στρεμμάτων, που βρίσκεται στη θέση Περιβολάκι της Ραφήνας, όπου ο Δήμος δημιούργησε κατασκηνώσεις. Η αγορά έγινε επί δημαρχίας Κουσίδη, το έτος 1955. Επί του αγροτεμάχιου ανεγέρθηκαν κατοικίες για άπορες οικογένειες.

Δυστυχώς σήμερα οι εγκαταστάσεις της κατασκήνωσης είναι αναξιοποίητες και ανενεργές. Ο συγκεκριμένος χώρος έχει παραχωρηθεί από τον Δήμο στους προσκόπους που κάνουν την καλοκαιρινή τους κατασκήνωση.

Αν και ο χώρος είναι ειδυλλιακός, δυστυχώς δεν αξιοποιείτε προκειμένου να είναι λειτουργικός και να μπορεί να φιλοξενεί για όλο το καλοκαίρι συνδημότες μας που λόγω οικονομικής αδυναμίας δεν μπορούν να πάνε διακοπές.

4.11. Συγκοινωνίες

Τα πρώτα μηχανοκίνητα μέσα συγκοινωνίας που συνδέουν την περιοχή του Δήμου, με την πρωτεύουσα, ήταν τα ταξί του Τόγκα αρχικά και του Αλέκου Φανουρίου αργότερα. Έκαναν ένα δρομολόγιο την ημέρα (πρωί – μεσημέρι) από του Ζωγράφου ως το Δημοτικό Θέατρο, στη συμβολή των οδών Αθηνάς και Αιόλου.

Αργότερα, άγνωστο πότε, δρομολογήθηκε το πρώτο λεωφορείο 15 θέσεων. Ένα λεωφορείο με κάποια ιδιαιτερότητα. Το λεωφορείο είχε όνομα που γραφόταν στα πλαϊνά του « ΑΘΗΝΟΥΛΑ ». Αργότερα τέθηκαν σε κυκλοφορία και άλλα δυο λεωφορεία. Το ένα από αυτά, βαπτισμένο και πάλι, άκουγε στο όνομα « ΕΛΕΝΑΚΙ » και τραγουδιόνταν από κάποιον ανώνυμο στιχουργό οι εξής στίχοι:

*« Ε, ρε, τι κόσμο παίρνει το Ελενάκι,
δέκα ορθούς και πέντε στο σκαμνάκι.
Ε, ρε, μυστήρια, μάτσο εισιτήρια*

*και τη Λενιώ φλερτάρω
που είναι κομπλέ, κι όλο κουνιέται
κι είναι η δόλια κάρο »*

(Από την έκδοση του Πνευμ. Κέντρου Ζωγράφου: « Η Παλιά μας συνοικία »)

Δε βρέθηκαν στοιχεία για τις μετέπειτα λεωφορειακές γραμμές. Οι σημερινές λεωφορειακές γραμμές είναι οι εξής:

Α) Δημοτική Συγκοινωνία

Από το 2002 η Δημοτική Συγκοινωνία ενώνει με τα λεωφορεία της τις περιοχές του Δήμου Γουδί – Ζωγράφου – Ιλίσια, εξυπηρετώντας μεγάλο μέρος Δημοτών (εργάτες, παιδιά σχολείου, ηλικιωμένους, φοιτητές κ.λπ.)

Η Δημοτική Συγκοινωνία περνάει κάθε 25 – 30 λεπτά από κάθε στάση και είναι ΔΩΡΕΑΝ.

Δρομολόγια

- **Γραμμή Δ1:** Αφετηρία – Τερματισμός: Πλατεία Δημοτικού Κοιμητηρίου (Ηρώων Πολυτεχνείου) Διαδρομή: Δημοτικό Κοιμητήριο – Ηρώων Πολυτεχνείου – δεξιά Ωρίωνος, συνέχεια Ηφαιστίωνος – αριστερά Πλατεία Ελευθερίας – συνέχεια δεξιά Γεωργίου Παπανδρέου, Ούλωφ Πάλμε – αριστερά Γρ. Αυξεντίου – Χ. Μούσκου – Εθν. Αντιστάσεως – Αριστερά Αργοναυτών – αριστερά Γεωργίου Ζωγράφου – Πάροδος Λ. Παπάγου – Λεωφόρος Α.Παπάγου – Γρ. Κουσίδου – Δημοτικό Κοιμητήριο.
- **Γραμμή Δ2:** Αφετηρία – Τερματισμός: Πλατεία Ελευθερίας Γουδί Διαδρομή: Πλ. Ελευθερίας Γουδί - δεξιά Γ. Παπανδρέου (άνοδος) – δεξιά Αργυροκάστρου – δεξιά Αλ. Παναγούλη – αριστερά Λεωφ. Αλ. Παπάγου – δεξιά Γ. Ζωγράφου – δεξιά 28ης Οκτωβρίου – δεξιά Εθν. Αντιστάσεως – Χ. Μούσκου- Γρ. Αυξεντίου – δεξιά Ούλωφ Πάλμε –Γ. Παπανδρέου – Πλ.Ευθερίας Γουδί.
- **Γραμμή Δ3:** Αφετηρία – Τερματισμός: Πλατεία Δημοτικού Κοιμητηρίου (Ηρώων Πολυτεχνείου) Διαδρομή: Δημοτικό Κοιμητήριο – Ηρώων Πολυτεχνείου Ωρίωνος – Ηφαιστίωνος – αριστερά πλατεία Ελευθερίας – δεξιά Γ. Παπανδρέου – δεξιά Λεωφ. Αλ. Παπάγου – αριστερά Στύρων – αριστερά Γ. Παπανδρέου – δεξιά Λεωφ. Αλ. Παπάγου – Γρ. Κουσίδη – Δημοτικό Κοιμητήριο.

Ωράριο Δρομολογίων: Από Δευτέρα έως Παρασκευή 07:00 – 21:00 και Σάββατο από 08:00 έως 15:00, κάθε 25 – 30 λεπτά.

Β) Κρατική Συγκοινωνία

Στον Πίνακα 4.1 παρουσιάζονται οι γραμμές της Κρατικής Συγκοινωνίας που εξυπηρετούν περιοχές του Δήμου Ζωγράφου.

Πίνακας 4.1 Γραμμές της Κρατικής Συγκοινωνίας που εξυπηρετούν περιοχές του Δήμου Ζωγράφου

Γραμμή	Δρομολόγιο
032	ΓΟΥΔΙ - ΜΑΡΑΣΛΕΙΟΣ (ΣΧΟΛΙΚΗ)
140	ΠΟΛΥΓΩΝΟ - ΓΛΥΦΑΔΑ
220	ΑΝΩ ΙΛΙΣΙΑ - ΑΚΑΔΗΜΙΑ (ΚΥΚΛΙΚΗ)
221	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥΠΟΛΗ - ΑΚΑΔΗΜΙΑ (ΚΥΚΛΙΚΗ)
230	ΑΚΡΟΠΟΛΗ - ΖΩΓΡΑΦΟΥ
235	ΖΩΓΡΑΦΟΥ - ΑΚΑΔΗΜΙΑ (ΚΥΚΛΙΚΗ)
242	ΣΤ. ΚΑΤΕΧΑΚΗ - ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥΠΟΛΗ (ΚΥΚΛΙΚΗ) ΣΧΟΛ.
250	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥΠΟΛΗ - ΣΤ. ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ (ΚΥΚΛΙΚΗ) ΣΧ
608	ΓΑΛΑΤΣΙ - ΑΚΑΔΗΜΙΑ - ΝΕΚΡ. ΖΩΓΡΑΦΟΥ
622	ΓΟΥΔΙ - ΑΝΩ ΓΑΛΑΤΣΙ
815	ΓΟΥΔΙ - ΤΑΥΡΟΣ
E90	ΠΕΙΡΑΙΑΣ - ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥΠΟΛΗ (ΣΧΟΛΙΚΗ EXPRESS)

4.12. Επιτροπή Υγείας Δήμου Ζωγράφου

Πρόκειται για το δεσμό των ανθρώπων με τα κατοικίδια ζώα και τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για την ομαλή και ακίνδυνη συμβίωσή τους. Η Επιτροπή

συνεργάζεται με κτηνίατρο. Όσον αφορά στα κατοικίδια η παρέμβαση του Δήμου θα σχετίζεται με τη δημιουργία ειδικών χώρων στα πάρκα, όπου θα οδηγούνται τα ζώα από τους ιδιοκτήτες τους για να λερώνουν. Στο σημείο αυτό θα προστίθενται κατά καιρούς ειδική άμμος.

Ως προς τα αδέσποτα ζώα προτείνεται να συσταθεί επιτροπή πολιτών, που θα διακατέχονται από ζωοφιλικά αισθήματα, ώστε να μπορέσουν να βοηθήσουν αποτελεσματικά στον τομέα αυτό. Για το σκοπό αυτό θα γίνει καταγραφή των ζώων και επισήμανση αυτών με ειδικό σήμα, θα γίνει εμβολιασμός εν συνεχεία και στείρωση και αν καταστεί δυνατόν θα τεθούν σε περιφραγμένο χώρο.

4.13. Πνευματικό Κέντρο Ζωγράφου

Το Πνευματικό Κέντρο Ζωγράφου Συστήθηκε με το Προεδρικό Διάταγμα 879 της 27ης Νοεμβρίου 1975, το δημοσιευθέν στο Φ.Ε.Κ. 282/τ. Α'/10.12.1975 και με τίτλο: «Πνευματικόν Κέντρον Ζωγράφου», αποτελούμενο από ένα άρθρο:

- 1. Εγκρίνεται η υπ' αριθμ. 40/9.7.1975 απόφασις του Δημοτικού Συμβουλίου Ζωγράφου δι' ης συνίσταται παρά τω Δήμω Ζωγράφου ίδιον νομικόν πρόσωπον υπό το όνομα « Πνευματικόν Κέντρον Ζωγράφου ».*
- 2. Σκοπός του συνιστωμένου νομικού προσώπου είναι η εν γένει δημιουργία και ανάπτυξις της πνευματικής και εκπολιτιστικής δραστηριότητος εις την πόλιν, διά της ιδρύσεως και λειτουργίας θεάτρων, πινακοθήκης, μουσείον λαϊκής κ.λπ. τέχνης, λαϊκών μουσικοχορευτικών συγκροτημάτων, κινηματογράφου, οργανώσεως και πραγματοποιήσεως διαλέξεων κ.λπ.*
- 3. Πόροι αυτού είναι: α) η ετήσια επιχορήγησις του Δήμου β) πάσης φύσεως συνδρομαί, εισφοραί, δωρεαί, κληρονομίαι και κληροδοσίαι κ.λπ.*
- 4. Η υπέρ αυτού αφιερουμένη περιουσία αποτελείται εκ του διατεθησομένου υπό του Δήμου παντοειδούς υλικού ως και του δωρηθησομένου ακινήτου διά την στέγασιν αυτού κ.λπ. Αθήναι, 2.11.1975.*

Κατά τον κανονισμό λειτουργίας (5013/3.5.1976) το Πνευματικό Κέντρο έχει σκοπό κατ' αρχήν τη δημιουργία και ανάπτυξη πάσης μορφής πνευματικής και εκπολιτιστικής δραστηριότητας στην περιοχή του Δήμου Ζωγράφου. Ενδεικτικά αναφέρονται οι παρακάτω δραστηριότητες:

Α) Πραγματοποίηση διαλέξεων και ελεύθερων συζητήσεων.

Β) Δημιουργία θεατρικού ομίλου και υποβοήθηση του έργου ιδιωτικών ερασιτεχνικών ομίλων.

Γ) Δημιουργία ομίλου λαϊκών χορών και υποβοήθηση του έργου ερασιτεχνικών ομίλων.

Δ) Δημιουργία Πινακοθήκης.

Ε) Διοργάνωση εκθέσεων ζωγραφικής, γλυπτικής, χαρακτηριστικής και διακόσμησης.

Στ) Διοργάνωση κινηματογραφικών προβολών ποιότητας.

Ζ) Συγκέντρωση λαογραφικού υλικού.

Η) Δημιουργία Σχολής Χοροδράματος (μπαλέτου).

Θ) Συμμετοχή σε δραστηριότητες και προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ι) Δημιουργία Κέντρου Νεότητας.

Ια) Δημιουργία χώρων αναψυχής και ψυχαγωγίας.

Για την επιτυχία των ανωτέρω, το Πνευματικό Κέντρο συνεργάζεται με κρατικές υπηρεσίες, νομικά πρόσωπα και ομίλους, καθώς και ιδιώτες, με επιδίωξη συνεργασίας με παρόμοιους οργανισμούς εντός και εκτός Ελλάδος. Οι πόροι που διατίθενται για τη λειτουργία του είναι: η ετήσια επιχορήγηση του Δήμου και του Δημοσίου, οι εισφορές, δωρεές, κληρονομίες, κληροδοσίες κ.λπ. από φυσικά ή νομικά πρόσωπα, εισπράξεις από διάφορες εκδηλώσεις και οι πρόσδοδοι από την δική τους περιουσία.

Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι δωδεκαμελές με Πρόεδρο τον εκάστοτε Δήμαρχο Ζωγράφου. Το Διοικητικό Συμβούλιο διαχειρίζεται την περιουσία του, ασκεί την εν γένει εποπτεία, συγκροτεί επιτροπές αντίστοιχα με τα τμήματα κ.λπ.

Τα επί μέρους τμήματα – εργαστήρια είναι:

- Εργαστήριο Παραδοσιακών Χορών: Στο εργαστήριο αυτό λειτουργούν καθημερινά τμήματα για ενήλικες και μη. Βεβαίως γίνεται διάκριση των εκπαιδευομένων σε αρχάριους και σε προχωρημένους. Η Χορευτική Ομάδα του Δήμου συμμετέχει σε μεγάλες διοργανώσεις.

- Θεατρικό Εργαστήριο: Λειτουργεί καθημερινά και απευθύνεται σε άτομα άνω των 18 ετών. Η υποκριτική, η ορθοφωνία και η κινησιολογία διδάσκονται από επαγγελματίες του θεατρικού χώρου. Η διδασκαλία διαρκεί δυο ακαδημαϊκά έτη.
- Θεατρικό Παιχνίδι: Λειτουργεί κάθε Σάββατο, καθ' όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς και απευθύνεται σε παιδιά του Δημοτικού Σχολείου. Κατά τη διδασκαλία επιδιώκεται η εκμάθηση νέων τρόπων έκφρασης, η κινησιολογία, η ορθοφωνία και ο αυτοσχεδιασμός.
- Εργαστήριο Εικαστικών Τεχνών: Απευθύνεται σε ενήλικες και παιδιά. Τα μαθήματα ζωγραφικής γίνονται σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο, με προοπτική δημιουργίας τμημάτων γλυπτικής και χαρακτικής. Λειτουργεί καθημερινά πρωί και απόγευμα. Κάθε χρόνο το Πνευματικό Κέντρο διοργανώνει έκθεση ζωγραφικής με έργα μαθητών του.
- Εργαστήριο Καλλιτεχνικής Φωτογραφίας: Απευθύνεται σε άτομα άνω των 18 ετών. Κατά τη διετή φοίτησή τους διδάσκονται ιστορία της φωτογραφίας και αισθητική, παράλληλα γίνεται πρακτική άσκηση εντός σκοτεινού θαλάμου. Κάθε χρόνο το Πνευματικό Κέντρο διοργανώνει έκθεση φωτογραφίας με έργα μαθητών του.

4.14. Δημοτική Χορωδία

Η Δημοτική Χορωδία του Δήμου Ζωγράφου λειτουργεί κάθε Δευτέρα και Τετάρτη βράδυ. Τα τμήματα αυτής απευθύνονται σε ενήλικες.

4.15. Δημοτική Βιβλιοθήκη

Η ίδρυση της Βιβλιοθήκης και η ένταξή της στα νομικά πρόσωπα, εγκρίθηκε με το Β.Δ. 392 (άγνωστης ημερομηνίας) του καταχωρηθέντος στο Φ.Ε.Κ. 99/τ.Β'/20.6.1965.

Κατά το διάταγμα αυτό, σκοπός του συνιστάμενου νομικού προσώπου είναι:

«η εξασφάλισης καταλλήλου αιθούσης μετά των αναγκαίων επίπλων διά την οργάνωσιν δημοτικής βιβλιοθήκης, η προμήθεια και εξεύρεσις βιβλίων εθνικού, θρησκευτικού, ηθικοπλαστικού, επαγγελματικού – επιστημονικού, εκπολιτιστικού, λογοτεχνικού και ιστορικού περιεχομένου και η διάθεσίς του προς μελέτη εις τους κατοίκους διά την ανύψωσιν του πνευματικού και επαγγελματικού αυτών επιπέδου ».

« Πόροι αυτού είναι: α) η ετήσια χορήγησης του Δήμου β) αι πάσης φύσεως εισφοραί, δωρεαί, κληρονομίαι και κληροδοσίαι γ) αι πρόσοδοι εκ της ιδίας αυτού περιουσίας και δ) αι εισπράξεις εκ του αντιτίμου των παρεχομένων υπό του νομικού προσώπου πραγμάτων ή υπηρεσιών κ.λπ. ».

Το ανωτέρω διάταγμα τροποποιήθηκε με την υπουργική απόφαση υπ' αριθμ. 53442/τ.Β'/15.3.1983 κατά την οποία: *« Σκοπός του νομικού προσώπου είναι η ευρύτερη διάδοση του βιβλίου στον λαό του Ζωγράφου έτσι ώστε το βιβλίο να συντελέσει στην πνευματική και πολιτιστική του ανύψωση. Μέσα για την επιτυχία αυτού είναι: ο πλουτισμός της βιβλιοθήκης με κάθε βιβλίο, η προβολή αυτού, η ορθή λειτουργία αυτής και η δημιουργία παραρτημάτων αυτής και η συνεργασίας της μετ' άλλων βιβλιοθηκών ».*

Κατά νεότερη υπουργική απόφαση με στοιχεία 14283/13..5.1988 – Φ.Ε.Κ. 417/τ.Β'/21.6.1988 *« συνίσταται από Διοικητική Υπηρεσία ή Υπηρεσία του Νομικού Προσώπου και διάρθρωση εκ μιας Βιβλιοθηκοοικονόμου (Βιβλιοθηκαρίου) και μιας εργάτριας ».*

Κύρια καθήκοντα της Βιβλιοθηκαρίου είναι η εύρυθμη και ομαλή λειτουργία της Βιβλιοθήκης και η υπ' αυτής εισήγηση για τις ανάγκες, τις ελλείψεις και γενικά για κάθε τι που αφορά την Βιβλιοθήκη στο Διοικητικό Συμβούλιο. Η εργάτρια ασχολείται με τη μεταφορά των βιβλίων για την τοποθέτηση αυτών στα ράφια, όταν γίνονται αγορές ή όταν επιστρέφουν από δανεισμό ή όταν πρόκειται μερικά από αυτά να καταστραφούν κ.λπ.

Η Δημοτική Βιβλιοθήκη Ζωγράφου είναι εξοπλισμένη με μεγάλη ποικιλία βιβλίων, που καλύπτει πολλούς τομείς γνώσης. Είναι δανειστική και η είσοδος της ελεύθερη σε κάθε κάτοικο με την απόκτηση κάρτας μέλους, που παρέχεται δωρεάν. Το αναγνωστικό κοινό μπορεί να την επισκέπτεται Δευτέρα και Τετάρτη από τις 12.00 έως τις 16.30 και Τρίτη, Πέμπτη, Παρασκευή από τις 8.00 έως τις 14.00.

4.15. Δημοτικό Ωδείο Ζωγράφου

Το Δημοτικό Ωδείο Ζωγράφου στεγάζεται σε ένα νεοκλασικό κτήριο, στο πάρκο Γουδί. Με σύγχρονα προγράμματα και υψηλούς στόχους, προσφέρει στους δημότες και ιδιαίτερα στους νέους, και όχι μόνο, υψηλού επιπέδου Μουσική Παιδεία αλλά και

οικονομικά προσιτή. Διδάσκουν καθηγητές με σοβαρή επιστημονική κατάρτιση, καλλιτεχνική ικανότητα και παιδαγωγική εμπειρία.

Οι σπουδαστές έχουν την ευκαιρία να συμμετέχουν σε σύνολα μουσικής δωματίου και έχουν πολλές ευκαιρίες να παρουσιάσουν τα αποτελέσματα της δουλειάς τους σε συναυλίες που διοργανώνονται κατά τη διάρκεια του διδακτικού έτους.

4.16. Σύνδεσμος Προστασίας και Ανάπτυξης Υμηττού (Σ.Π.Α.Υ.)

Κύρια επιδίωξη του Συνδέσμου Προστασίας και Ανάπτυξης Υμηττού (Σ.Π.Α.Υ.) είναι η προστασία του Υμηττού. Ο Σ.Π.Α.Υ. αποτελεί μια κοινή προσπάθεια για τη διάσωση του όρους, των ομώνων προς αυτό Δήμων: Ζωγράφου, Καισαριανής, Βύρωνα, Ηλιούπολης, Αργυρούπολης. Ο Σύνδεσμος ιδρύθηκε το έτος 1977 αλλά ατονεί μέχρι σήμερα με ευθύνη της πολιτείας λόγω της μη εκχώρησης αρμοδιοτήτων και των απαραίτητων πόρων.

4.17. Κέντρο Πρόληψης Χρήσης Εξαρτησιογόνων Ουσιών

Το Κέντρο Πρόληψης Ζωγράφου (πρώην ΚΕ.Π.Χ.Ε.Ο.) ιδρύθηκε το 2000 σε συνέχεια του προγράμματος πρόληψης που προϋπήρχε στο Δήμο από το 1996, σε συνεργασία με τον Οργανισμό Κατά των Ναρκωτικών (ΟΚΑΝΑ). Λειτουργεί με τη μορφή της αστικής εταιρείας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και χρηματοδοτείται κατά 50% από το Δήμο Ζωγράφου (μέσω του Υπουργείου Εσωτερικών) και κατά 50% από το Υπουργείο Υγείας. Παρακολουθείται επιστημονικά και ελέγχεται διαχειριστικά από τον (ΟΚΑΝΑ).

Το ΚΠ Ζωγράφου είναι ένα από τα 72 Κέντρα Πρόληψης που λειτουργούν σήμερα στην Ελλάδα ως αναγνωρισμένοι από το κράτος φορείς, με στόχο την εφαρμογή προγραμμάτων πρόληψης της εξάρτησης και προαγωγής της ψυχοκοινωνικής υγείας. Όλες οι υπηρεσίες του Κέντρου Πρόληψης Ζωγράφου παρέχονται δωρεάν.

Φορείς – μέλη

- Δήμος Ζωγράφου
- Περιφέρεια Αττικής

- Νομικό Πρόσωπο Πολιτισμού & Αθλητισμού Δήμου Ζωγράφου
- Σύλλογος Φαρμακοποιών Αττικής - Τομέας Ζωγράφου

Στόχοι των δράσεων του Κέντρου Πρόληψης

- Η έγκυρη ενημέρωση για τις ουσίες (νόμιμες & παράνομες) και τις εξαρτητικές συμπεριφορές (πχ. χρήση διαδικτύου, τυχερά παιχνίδια).
- Η υποστήριξη των γονιών για τη βελτίωση των σχέσεων και της επικοινωνίας στην οικογένεια.
- Η συνεργασία με δασκάλους και καθηγητές για την ενίσχυσή τους στον παιδαγωγικό τους ρόλο και την εφαρμογή προγραμμάτων πρόληψης στα σχολεία.
- Η υποστήριξη παιδιών και νέων και η καλλιέργεια δεξιοτήτων που τους βοηθούν στην πορεία τους προς την αυτονομία.
- Η ανάπτυξη προγραμμάτων πρόληψης στην κοινότητα για την ευαισθητοποίηση των πολιτών και την ενεργητική συμμετοχή τους στην πρόληψη.

4.18. Κέντρο Επιμόρφωσης Ενηλίκων Ζωγράφου

Το Κέντρο Επιμόρφωσης Ενηλίκων Ζωγράφου βρισκόταν επί της οδού Ηρώων Πολυτεχνείου 1 και ανήκε στην Νομαρχία Αττικής.

Το κέντρο αυτό, που μπορεί να χαρακτηριστεί «Ανοιχτό Ελεύθερο Κέντρο Σπουδών» ή «Λαϊκό Πανεπιστήμιο», είχε σκοπό να προσφέρει σε όλα τα κοινωνικά στρώματα λαϊκή επιμόρφωση.

Κατά την περίοδο της λειτουργίας του κάθε τμήμα είχε τρίμηνη, εξάμηνη ή εννεάμηνη διάρκεια και είκοσι έως τριάντα σπουδαστές. Οι σπουδαστές του κέντρου μετά την ολοκλήρωση της φοίτησής τους λάμβαναν μια Βεβαίωση Σπουδών.

Το Κέντρο Επιμόρφωσης Ενηλίκων Ζωγράφου, κατά τον Διευθυντή κ. Αντώνη Δελώνη

«υπήρξε το πρώτον εν Ελλάδι, σε δράση και πολιτιστικές εκδηλώσεις, έγινε αντικείμενο συχνών τηλεοπτικών σχολών (1976 – 1980) και γενικά δημιούργησε παράδοση η οποία διεκόπη το 1981 και τελικά περιέπεσε σε μαρασμό, παρ' όλον ότι μετά το 1981 εχρηματοδοτείτο από την Ε.Ο.Κ. ».

4.19. Κ.Α.Π.Η.

Στο Δήμο Ζωγράφου υπάρχουν τρία Κέντρα Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων (ΚΑΠΗ) που στεγάζονται σε ιδιόκτητα κτίρια του Δήμου. Από το διατεθέν αρχείο προκύπτει ότι την ίδρυση του Κ.Α.Π.Η. εισηγήθηκε ο Δήμος δια της τότε Δημάρχου Φωτεινής Καμπυλαυκά – Σακελλαρίου. Η σχετική απόφαση φέρει τον αριθμό 195 (πρακτικό 18) και ημερομηνία 15.7.1982, η οποία εγκρίθηκε υπό του υπουργού (Φ.Ε.Κ. 135 / β' / 1.4.1983).

Κατά την απόφαση αυτή, παρέχεται στους ηλικιωμένους Ψυχολογική στήριξη, Ιατρική και Νοσηλευτική φροντίδα, Φυσικοθεραπεία και Εργοθεραπεία σε όλα τα μέλη. Επίσης διοργανώνονται ψυχαγωγικά προγράμματα (εκδρομές, περίπατοι, ομιλίες, θέατρα, γιορτές, παζάρια, γυμναστική, χορωδία, χορευτικό κ.λ.π.), με σκοπό την ανάπτυξη των διαπροσωπικών σχέσεων.

Με την ίδια απόφαση, το Νομικό Πρόσωπο Κ.Α.Π.Η. διοικείται από πενταμελές Συμβούλιο αποτελούμενο από τον Πρόεδρο που είναι ο εκάστοτε Δήμαρχος, από ένα σύμβουλο, δύο λαϊκά μέλη και ένα μέλος του Κ.Α.Π.Η. Η θητεία του Συμβουλίου είναι ίδια με την δημοτική περίοδο, ενώ τον κανονισμό για την Διοίκηση και την Διαχείριση ψηφίζει το Δημοτικό Συμβούλιο.

Ο Κανονισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας του Κ.Α.Π.Η. Ζωγράφου εγκρίθηκε από το Νομάρχη (απόφαση 18806/19.7.88) και δημοσιεύθηκε στο Φ.Ε.Κ. 532/Β'/29.7.1988. Κατά τον Κανονισμό η Εσωτερική Υπηρεσία διακρίνεται σε Διοικητική (Γραφεία Διοίκησης – Προσωπικού – Κοινωνικής Πρόνοιας) και σε Υγειονομική (Γραφεία Ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης – Φυσιοθεραπείας – Εργοθεραπείας).

Στο Διοικητικό προσωπικό περιλαμβάνονται δύο Κοινωνικοί Λειτουργοί, διοικητικοί υπάλληλοι, κλητήρες και καθαρίστριες. Στο Υγειονομικό προσωπικό περιλαμβάνονται ένας ιατρός Παθολόγος και ένας Καρδιολόγος, ένας Φυσίατρος, Επισκέπτριες Αδελφές, Εργοθεραπευτές, Οικογενειακοί βοηθοί. Αναλυτικότερα οι αρμοδιότητες του προσωπικού του Κ.Α.Π.Η. είναι:

Α) Η Κοινωνική Υπηρεσία, με τους Κοινωνικούς Λειτουργούς , συνεργάζεται με τα μέλη της με σκοπό την αντιμετώπιση ψυχολογικών, ατομικών ή οικογενειακών προβλημάτων.

Β) Ο Προϊστάμενος του ιατρείου, Παθολόγος – Καρδιολόγος, παρέχει τις υπηρεσίες του και φροντίζει όταν απαιτείται, για την παραπομπή των μελών για παρακλινικές εξετάσεις, παρέχει οδηγίες για φαρμακευτική αγωγή και όταν είναι αναγκαίο επισκέπτεται τους ασθενείς στα σπίτια τους.

Η Επισκέπτρια Αδελφή ή η Νοσοκόμος, επισκέπτεται τα ασθενούντα μέλη κατ' οίκον κατόπιν εντολής του ιατρού, παρέχει οδηγίες, οργανώνει, εκπαιδεύει και αξιοποιεί τους εθελοντές αλλά και τους σπουδαστές της ειδικότητάς της.

Γ) Στο Φυσιοθεραπευτήριο εφαρμόζονται προγράμματα προληπτικής – συντηρητικής και αποκατάστασης με την Φυσιοθεραπεία, κατόπιν παραπεμπτικού του ειδικού ιατρού του Κέντρου.

Δ) Η Εργασιοθεραπεία σκοπό έχει την διατήρηση και εάν είναι δυνατόν την αύξηση των ενδιαφερόντων των μελών, της κινητικότητας, την οικονομική στήριξη των άπορων και την ηθική στήριξη των ανάπηρων.

Ε) Η Οικογενειακή βοηθός προσφέρει τις υπηρεσίες της κατ' οίκον στα μοναχικά άτομα που έχουν ανάγκη βοήθειας, για τα οποία αναλόγως των περιπτώσεων μαγειρεύει, καθαρίζει, προμηθεύει τρόφιμα κλπ.

4.20. Αστυνόμευση

Η παρουσία των Στρατιωτικών Δυνάμεων στο εγκαταλελειμμένο σήμερα Στρατόπεδο του Γουδίου απέτρεπε την διενέργεια παράνομων πράξεων. Η ήρεμη όμως διαβίωση μεταβλήθηκε με την αύξηση του πληθυσμού της πρωτεύουσας που είχε ως συνέπεια την αύξηση και των καλλιεργητών κλπ. Μετά από μια τετραετία από την αγορά εκτάσεων γης, η κυβέρνηση δημοσίευσε τον νόμο ΓΡΞΕ της 11.7.1906 / Φ.Ε.Κ.184 / 1906.

Με τον νόμο αυτό την αστυνόμευση ανέλαβε η Χωροφυλακή η οποία για την εκπλήρωση των καθηκόντων της, οργάνωσε οκτώ τομείς – τμήματα. Το τελευταίο, το Η', επέβλεπε την εξεταζόμενη περιοχή από το Κολωνάκι και Παγκράτι μέχρι τους πρόποδες του Υμηττού στην Αγία Παρασκευή.

Για τον πλήρη έλεγχο της περιοχής του, το τμήμα συγκρότησε πέντε αστυνομικούς σταθμούς, αποτελούμενος ο καθένας από τέσσερις Χωροφύλακες. Οι υπηρετούντες στη Χωροφυλακή είχαν στρατιωτική νοοτροπία, αυστηρή προσήλωση στο καθήκον και ήταν ανένδοτοι.

Δεν υπάρχουν περισσότερες πληροφορίες για την πλήρη ενημέρωση της αστυνόμευσης στο Δήμο. Νεότερες πληροφορίες μας λένε ότι τον έλεγχο της περιοχής τον είχε το ΙΔ΄ Τμήμα Αμπελοκήπων. Το πρώτο Αστυνομικό τμήμα που εγκαταστάθηκε στην περιοχή ήταν το ΛΑ΄ (31^ο).

Με τη δημιουργία πολυδύναμων Αστυνομικών Τμημάτων, τα υπάρχοντα ΛΑ΄ - ΚΑ΄ συμπύχθηκαν και αποτέλεσαν το Αστυνομικό Τμήμα Ζωγράφου, το οποίο στεγάζεται επί της οδού Ηρώων Πολυτεχνείου 14, από το έτος 1995.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

5.1. Εισαγωγή

Ένας από τους βασικούς τομείς στον οποίο διαδραματίζει σημαντικό ρόλο η άσκηση Κοινωνικής Πολιτικής, είναι αυτός της Εκπαίδευσης. Η εκπαίδευση αποτελεί αγαθό υψίστης σημασίας, το οποίο δεν πρέπει να αποτελεί προνόμιο ορισμένων μόνο κοινωνικών ομάδων, αλλά πρέπει να παρέχεται ισότιμα σε όλες τις πληθυσμιακές ομάδες, όπως απαιτούν οι αρχές της κοινωνικής δικαιοσύνης, του αλτρουϊσμού και της συλλογικότητας (Πυργιωτάκης, 1995).

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται αναλυτικά τα εκπαιδευτικά ιδρύματα του Δήμου Ζωγράφου. Συγκεκριμένα, παρουσιάζονται τα ιδρύματα της Ανώτατης Εκπαίδευσης (η Πανεπιστημιούπολη Αθηνών και η Πολυτεχνειούπολη), της Μέσης Εκπαίδευσης (1^ο Τεχνολογικό Επαγγελματικό Εκπαιδευτήριο, 2^ο Τεχνολογικό Επαγγελματικό Εκπαιδευτήριο, Γυμνάσια, Λύκεια), της Βασικής Εκπαίδευσης (Δημοτικά Σχολεία), οι Δημοτικοί Παιδικοί και Βρεφονηπιακοί Σταθμοί και τα Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών.

5.2. Ανώτατη Εκπαίδευση

5.2.1. Πανεπιστημιούπολη Αθηνών

Το Πανεπιστήμιο Αθηνών ιδρύθηκε στις 3 Μαΐου 1837 από τον τότε Βασιλιά της Ελλάδας Όθωνα και ονομάστηκε προς τιμή του Οθώνειον Πανεπιστήμιον. Αποτελούσε το πρώτο πανεπιστημιακό ίδρυμα τόσο στο νέο Ελληνικό Κράτος όσο και στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσόγειου. Το νεοσύστατο ίδρυμα συναποτελούσαν οι σχολές Θεολογίας, Νομικής, Ιατρικής και Τεχνών (στο γνωστικό πεδίο της οποίας συγκαταλέγονταν οι Εφαρμοσμένες Επιστήμες και τα Μαθηματικά). Κατά το πρώτο έτος λειτουργίας του, το ίδρυμα στελέχωναν 33 καθηγητές, ενώ μαθήματα παρακολουθούσαν 52 φοιτητές και 75 μη εγγεγραμμένοι ακροατές. Το πανεπιστήμιο στεγάσθηκε αρχικά στην κατοικία του αρχιτέκτονα Σταμάτη Κλεάνθη στην Πλάκα που σήμερα φιλοξενεί το Μουσείο του ιδρύματος. Το Νοέμβριο του 1841 το ίδρυμα μεταστεγάσθηκε στο Κεντρικό Κτήριο του Πανεπιστημίου Αθηνών, ένα κτήριο σχεδιασμένο από το Δανό

αρχιτέκτονα Κρίστιαν Χάνσεν και διακοσμημένο από το ζωγράφο Karl Rahl (εικόνα δεξιά), αποτελώντας την περίφημη "αρχιτεκτονική τριλογία της Αθήνας", μαζί με τα κτίρια της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος (αριστερά), και εκείνο της Ακαδημίας Αθηνών (δεξιά).

Το Πανεπιστήμιο διατήρησε την ονομασία Οθώνειο μέχρι το 1862, χρονιά κατά την οποία ο Όθων αναγκάστηκε να εγκαταλείψει την Ελλάδα. Στις 20 Οκτωβρίου 1862 το ίδρυμα μετονομάστηκε σε Εθνικόν Πανεπιστήμιον.

Το σημερινό του όνομα το Πανεπιστήμιο της ελληνικής πρωτεύουσας έλαβε το 1911 χάρη στον Ηπειρώτη ευεργέτη Ιωάννη Δόμπολη (1769-1850), ο οποίος ήταν ένας πλούσιος έμπορος που ζούσε στη Ρωσία. Διαπνεόμενος από την ιδεολογία της Μεγάλης Ιδέας, η οποία τότε είχε απήχηση στους Έλληνες, διέθεσε όλη του την περιουσία στο ελληνικό Δημόσιο για να ιδρυθεί μετά από 50 χρόνια πανεπιστήμιο στην πρωτεύουσα της Ελλάδας, με τον όρο πως το νέο ίδρυμα θα ονομαζόταν Καποδιστριακό πανεπιστήμιο, προς τιμή του πρώτου Κυβερνήτη της Ελλάδος, Ιωάννη Καποδίστρια. Αποτελούσε ελπίδα του Δόμπολη ότι κατά την εκτέλεση της διαθήκης πρωτεύουσα της Ελλάδας θα είχε πια γίνει η Κωνσταντινούπολη. Το 1911, το Πανεπιστήμιο της Αθήνας (που παρά τους διακαείς πόθους του Δόμπολη παρέμενε πρωτεύουσα της χώρας), για να κληρονομήσει την τεράστια περιουσία του Δόμπολη, διχοτομήθηκε σε δύο ανεξάρτητες νομικά οντότητες, το Καποδιστριακόν Πανεπιστήμιον (στο οποίο ανήκαν οι θεωρητικές σχολές) και το Εθνικόν Πανεπιστήμιον (στο οποίο ανήκαν οι θετικές σχολές). Τα δύο νομικά πρόσωπα συγχωνεύθηκαν ξανά με τον οργανισμό του 1932 και το ίδρυμα μετονομάστηκε σε Αθήνησι Εθνικόν και Καποδιστριακόν Πανεπιστήμιον, ονομασία που διατηρεί σχεδόν αναλλοίωτη μέχρι και σήμερα.

Το 1904 η Σχολή των Τεχνών διασπάστηκε σε δύο επιμέρους Σχολές: τη Σχολή Τεχνών και αυτή των Επιστημών. Στη Σχολή Επιστημών συμπεριλαμβάνονταν αρχικά οι Σχολές Μαθηματικών, Φαρμακευτικής και Φυσικής, ενώ το 1911 προστέθηκε σε αυτές και η Σχολή Οδοντιατρικής. Το 1919 συστάθηκε το τμήμα Χημείας και τρία χρόνια αργότερα, το 1922, η Σχολή Φαρμακευτικής μετέπεσε σε αυτόνομο τμήμα.

Κατά τη δεκαετία του 1960 έγιναν οι πρώτες ενέργειες με σκοπό την μετεγκατάσταση του πανεπιστημίου και τη συγκέντρωση των δραστηριοτήτων του σε ενιαίο χώρο (Πανεπιστημιούπολη) στην περιοχή Ζωγράφου. Σήμερα στην Πανεπιστημιούπολη

βρίσκεται η Φιλοσοφική και Θεολογική Σχολή, η Σχολή Θετικών Επιστημών και οι τέσσερις Φοιτητικές Εστίες.

Η Πανεπιστημιούπολη των Αθηνών είναι εγκατεστημένη στο δήμο Ζωγράφου, κοντά στην Πολυτεχνειούπολη. Συγκοινωνιακά εξυπηρετείται προς το παρόν από τη στάση του μετρό στον «Ευαγγελισμό».

5.2.2. Πολυτεχνειούπολη

Το 1836 δημοσιεύτηκε βασιλικό διάταγμα το οποίο αφορούσε την ίδρυση στην Αθήνα σχολείου τεχνιτών, το οποίο άρχισε τη λειτουργία τον επόμενο χρόνο. Είχε τον τίτλο *Βασιλικό Σχολείο των Τεχνών*, και ουσιαστικά ήταν μία κυριακάτικη τεχνική σχολή που κατάρτιζε τους τεχνίτες (μαστόρους, οικοδόμους, αρχιμαστόρους). Σύντομα έγινε γνωστό ως «Πολυτεχνείο».

Από το σχολείο των τεχνιτών προήλθε το σημερινό Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο. Το σχολείο αυτό λειτούργησε με την αρχική μορφή του μέχρι το 1843. Μετά το σύνταγμα του 1844 το σχολείο διαμορφώθηκε σε ίδρυμα, όπου η παράδοση μαθημάτων ήταν πια καθημερινή και χωρίστηκε σε δύο τμήματα:

- των βιομηχανικών τεχνών και
- των καλών τεχνών.

Σταθμό στην εξέλιξη της λειτουργίας του Ε.Μ.Π. αποτελεί το 1863, οπότε έγινε ριζικότερη αναδιοργάνωση του ιδρύματος.

Το 1873 μετεγκαταστάθηκε στα νεοανεργηθέντα τότε κτίρια του συγκροτήματος της οδού Πατησίων· λόγω δε των ευεργετών του οι οποίοι είχαν ως τόπο καταγωγής το χωριό Μέτσοβο της Ηπείρου (Γεώργιος Αβέρωφ, Νικόλαος Στουρνάρης, Μιχαήλ Τοσίτσας), ονομάστηκε τιμής ένεκεν *Μετσόβιο Πολυτεχνείο*.

Το 1887 προήχθη σε Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα. Το 1914 το ίδρυμα μετονομάστηκε σε *Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο* και αποτελείτο από 4 σχολές:

- πολιτικών μηχανικών,
- μηχανολόγων,
- ηλεκτρολόγων και
- τηλεγραφομηχανικών.

Το 1917 καταργήθηκε η σχολή τηλεγραφομηχανικών και ιδρύθηκαν οι σχολές αρχιτεκτόνων, χημικών μηχανικών και τοπογράφων-αγρονόμων μηχανικών, ενώ ενοποιήθηκαν οι σχολές μηχανολόγων και ηλεκτρολόγων. Αρκετά αργότερα ιδρύθηκε η σχολή μηχανικών μεταλλείων - μεταλλουργών και η σχολή ναυπηγών μηχανικών. Τέλος, το ακαδημαϊκό έτος 1999-2000 ξεκίνησε η λειτουργία της σχολής εφαρμοσμένων μαθηματικών και φυσικών επιστημών.

Το Πολυτεχνείο έγινε σταθμός και σύμβολο στη σύγχρονη νεοελληνική Ιστορία κατά τη διάρκεια του Νοέμβρη του 1973, οπότε αποτέλεσε επίκεντρο των διαδηλώσεων των φοιτητών εναντίον της Χούντας των Συνταγματαρχών.

Το Ε.Μ.Π. σήμερα φιλοξενεί περίπου 13.000 φοιτητές (προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς) καθώς και 1.200 περίπου στελέχη (καθηγητές όλων των βαθμίδων, ερευνητικό, τεχνικό και διοικητικό προσωπικό) κατατάσσοντάς το ως ένα από τα μεγαλύτερα εκπαιδευτικά - ερευνητικά ιδρύματα της Ελλάδας (τρίτο μετά τα Πανεπιστήμια Αθηνών και το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης).

Στο ιστορικό συγκρότημα της οδού Πατησίων φιλοξενούνται σήμερα η *Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών* καθώς και τμήμα της *Σχολής Πολιτικών Μηχανικών* (στο κτίριο Γκίνη), αλλά και της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών. Οι κύριες δραστηριότητες ωστόσο του Ε.Μ.Π. πραγματοποιούνται στο συγκρότημα του Δήμου Ζωγράφου (*Πολυτεχνειούπολη Ζωγράφου*).

5.3. Μέση Εκπαίδευση

5.3.1. 1^ο Τεχνολογικό Επαγγελματικό Εκπαιδευτήριο (Τ.Ε.Ε.)

Το Τ.Ε.Ε. λειτουργεί από το 1975 αλλά με τίτλο «Μέση Δημόσια Σχολή Εργοδηγών». Το 1977 πήρε την ονομασία Κ.Ε.Τ.Ε. (Κέντρο Επαγγελματικής Τεχνικής Εκπαίδευσης) διαιρούμενο σε Τεχνικό Επαγγελματικό Λύκειο (Τ.Ε.Λ.) και σε Τεχνική Επαγγελματική Σχολή (Τ.Ε.Σ.). Από το 1998 και βάσει του νόμου 2640 έλαβε τον τίτλο 1^ο Τεχνολογικό Επαγγελματικό Εκπαιδευτήριο (Τ.Ε.Ε.).

Λειτουργεί πάντα πρωί σε καινούριο κτήριο με άνετες αίθουσες, τεράστιο προαύλιο, γήπεδο ποδοσφαίρου και γήπεδο μπάσκετ.

Στο 1ο ΕΠΑΛ-ΤΕΕ Ζωγράφου λειτουργούν οι εξής Τομείς- Ειδικότητες:

- Ηλεκτρολογικός
- Ηλεκτρονικός
- Κατασκευών
- Μηχανολογικός
- Οικονομίας Διοίκησης
- Πληροφορικής
- Υγείας Πρόνοιας

5.3.2. 2^ο Τεχνολογικό Επαγγελματικό Εκπαιδευτήριο (Τ.Ε.Ε.)

Το 2^ο ΤΕΕ Ζωγράφου ιδρύθηκε με τον νέο νόμο της τεχνικής εκπαίδευσης 2640 / 98 και παρέχει δωρεάν εκπαίδευση και αναβολή στράτευσης.

Διάρκεια σπουδών :

- Α΄ κύκλος δύο έτη με πτυχίο επιπέδου 2
- Β΄ κύκλος ένα έτος με πτυχίο επιπέδου 3

Το ωράριο λειτουργίας είναι πάντα απογευματινό από 15.30 – 20.40.

Έχουν δικαίωμα εγγραφής οι κάτοχοι απολυτηρίου γυμνασίου, γενικού και Ενιαίου λυκείου, Τ.Ε.Λ. , Ε.Π.Λ. ,μαθητές ενιαίων λυκείων με μετεγγραφή κ.α.

Πτυχιούχοι Β΄ κύκλου εγγράφονται στην Β΄ τάξη Ενιαίου Λυκείου, ή έχουν δικαίωμα εισαγωγής στα Τ.Ε.Ι. με εξετάσεις.

Οι ειδικότητες που λειτουργούν είναι οι παρακάτω:

α) ΤΟΜΕΑΣ ΚΟΜΜΩΤΙΚΗΣ- ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ

- Κομμωτικής τέχνης
- Αισθητικής τέχνης

β) ΤΟΜΕΑΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

- Υποστήριξης συστημάτων υπολογιστών
- Υποστήριξης συστημάτων και δικτύων υπολογιστών
- Υποστήριξης συστημάτων και εφαρμογών υπολογιστών

γ) ΤΟΜΕΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

- Υπαλλήλων οικονομικών υπηρεσιών

δ) ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

- Ηλεκτρομηχανικών συστημάτων και αυτοματισμών αυτοκινήτου
- Ηλεκτρολόγων εγκαταστάσεων κτιρίων και βιομηχανικών χώρων

ε) ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

- Ηλεκτρονικός επικοινωνιών
- Ηλεκτρονικός οπτικοακουστικών συστημάτων

στ) ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

- Ψυκτικών εγκαταστάσεων
- Θερμικών και υδραυλικών εγκαταστάσεων
- Μηχανών και συστημάτων αυτοκινήτου

5.3.3. Γυμνάσια

Στον Δήμο Ζωγράφου λειτουργούν τα εξής Γυμνάσια:

- 1ο (Κρίνων 26)
- 3ο (Ηρώων Πολυτεχνείου 3)
- 4ο (Γρ. Αυξεντίου 174)
- 5ο (Μ. Αλεξάνδρου & Κορυτσάς)
- 6ο (Υδάσπου 18 & Ταξίλου)
- Τ.Α.Δ. (Γρ. Αυξεντίου 174)

5.3.4. Λύκεια

Στον Δήμο Ζωγράφου λειτουργούν τα εξής Λύκεια:

- 1ο (Κρίνων 26)
- 3ο (Ηρώων Πολυτεχνείου 3)
- 4ο (Βακτριανής 99)
- 5ο (Μ. Αλεξάνδρου & Κορυτσάς)
- 6ο (Υδάσπου 18 & Ταξίλου)
- 1ο ΕΠΑ.Λ. (Ηρώων Πολυτεχνείου 13)

5.4. Βασική Εκπαίδευση

Στον Δήμο Ζωγράφου λειτουργούν τα εξής Δημοτικά σχολεία:

- 1ο (Ηρώων Πολυτεχνείου 1)
- 2ο (Ευνομίας 2)
- 3ο (Κρίνων 28)
- 4ο (Μ. Αλεξάνδρου & Κορυτσάς)
- 5ο (Περιάνδρου 27)
- 6ο (Περιάνδρου 27)
- 7ο (Μακρυγιάννη 46)
- 8ο (Μακρυγιάννη 46)
- 9ο (Κρίνων 28)
- 10ο (Μ. Αλεξάνδρου & Κορυτσάς)
- 11ο (Περιάνδρου 27)
- 12ο (Μακρυγιάννη 46)
- 14ο (Ευνομίας 2)
- 15ο (Μακρυγιάννη 46)
- 16ο (Μακρυγιάννη 46)
- 17ο (Περιάνδρου 27)
- 19ο (Ηρώων Πολυτεχνείου 1)

5.5. Δημοτικοί παιδικοί Σταθμοί- Βρεφονηπιακοί Σταθμοί

Ο Δήμος Ζωγράφου καλύπτει όλη τη Διοικητική Περιφέρεια με Δημοτικούς Παιδικούς Σταθμούς για παιδιά από 3 έως και 5 ετών. Οι παιδικοί σταθμοί έχουν άρτια καταρτισμένο προσωπικό, προσφέρουν υψηλής ποιότητας εκπαιδευτικό πρόγραμμα στα παιδιά, διασκεδαστικές εκδηλώσεις, εκδρομές, θεατρικές παραστάσεις, συμμετοχή σε γιορτές κλπ. Υπάρχει παιδίατρος που παρακολουθεί και συμβουλεύει τους γονείς για προβλήματα υγείας των παιδιών, λογοθεραπεύτρια και ψυχολόγος. Παρέχονται στα παιδιά μαθήματα χορού και κίνησης.

Επίσης, υπάρχει ένας Βρεφονηπιακός σταθμός που φιλοξενεί βρέφη από 8 μηνών έως 3 ετών, όπου εκτός των άλλων παρέχεται δωρεάν ιατρική παρακολούθηση.

- Κεντρικά (Βίλλα Νίνου)

- Παιδικός Σταθμός (Αγ. Λαύρας)
- Βρεφονηπιακός Σταθμός (Ι. Θεολόγου)
- Παιδικός Σταθμός (Μαρκάνδρας)
- 1ος Βρεφονηπιακός Σταθμός (Αλκαίου 42 & Κρατερού Ιλίσια)
- 2ος Παιδικός Σταθμός(Διακρίας 5)
- 3ος Παιδικός Σταθμός (Αλκαίου 42)
- 4ος Παιδικός Σταθμός (Αλκαίου 42)
- 5ος Βρεφονηπιακός Σταθμός (Γκανογιάννη 78)
- 6ος Παιδικός Σταθμός (34ου Συντάγματος & Αριστομένους)
- 7ος Παιδικός Σταθμός (Γοργοποτάμου 2)
- Παιδικός Σταθμός (Κρίνων 24)

5.6. ΚΔΑΠ (Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών)

Στο Δήμο Ζωγράφου λειτουργούν τρία Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ). Σε ετήσια βάση φιλοξενούν 80 έως 100 παιδιά ηλικίας 5-12 ετών προσφέροντας δημιουργική διέξοδο στον ελεύθερο χρόνο των παιδιών στοχεύοντας στην ψυχαγωγία, τη γνώση και τη δημιουργική συναναστροφή, ενώ παράλληλα στηρίζουν την εργαζόμενη μητέρα, την πολύτεκνη οικογένεια και τους δημοτικούς θεσμούς. Σε ολόήμερη βάση λειτουργούν εργαστήρια θεάτρου, βιβλίου, μουσικής και κίνησης. Διοργανώνονται επίσης εικαστικές και πολλαπλές δράσεις όπως αθλητικοί αγώνες, θεατρικές παραστάσεις, εκπαιδευτικά προγράμματα, έκδοση εφημερίδας κλπ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

6.1. Εισαγωγή

Ο αθλητισμός αποτελεί έναν σημαντικό τομέα κοινωνικού χαρακτήρα, ο οποίος διαδραματίζει καθοριστικό παράγοντα για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών. Συνεπώς, οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης υλοποιούν μια σειρά από δράσεις οι οποίες σχετίζονται με την οργάνωση και τη διοίκηση των τοπικών αθλητικών ζητημάτων.

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται οι σημαντικότερες αθλητικές δραστηριότητες και οι κυριότεροι αθλητικοί σύλλογοι οι οποίοι δραστηριοποιούνται στο Δήμο Ζωγράφου. Συγκεκριμένα, παρουσιάζεται ο ιστορικός Αθλητικός Όμιλος του Ηλυσιακού, ο σύλλογος του Αστέρα Ζωγράφου, ο σύλλογος του Αγίου Θωμά Ζωγράφου, ο Αθλητικός Όμιλος Ζωγράφου, ο Ποσειδών Ιλισίων, ο Ποδηλατικός Εκδρομικός Σύλλογος Αθηνών «ΑΣΤΕΡΑΣ», ο Αθλητικός Όμιλος «ΘΗΣΕΥΣ», το Αθλητικό Κέντρο Ζωγράφου (Α.ΚΕ.Ζ.), ο Γυμναστικός Αθλητικός Σύλλογος «Ο ΙΛΙΣΣΟΣ», ο Πανελλήνιος Αθλητικός Σύλλογος Ζωγράφου (Π.Α.Σ. Ζωγράφου), ο Φιλαθλητικός Όμιλος Αθηνών, ο Όμιλος Αντισφαίρισης Γουδίου, το Δημοτικό Γυμναστήριο Ζωγράφου, το Γήπεδο Ποδοσφαίρου, το Κολυμβητήριο Δήμου Αθηναίων, το Κέντρο Νεότητας «ΣΩΤ. ΠΕΤΡΟΥΛΑΣ», το Κέντρο Εκπαίδευσης Ιππασίας (Γουδί), ο Κολυμβητικός Όμιλος «ΠΟΣΕΙΔΩΝ ΙΛΙΣΣΙΩΝ», ο Όμιλος Καλαθοσφαίρισης «Φαέθων» και το Ιλίσσιο Κολυμβητήριο - Εθνικό Αθλητικό Κέντρο.

6.2. Ηλυσιακός Αθλητικός Όμιλος

Ο Ηλυσιακός Αθλητικός Όμιλος είναι ελληνικό αθλητικό σωματείο με έδρα των δραστηριοτήτων του τον δήμο Ζωγράφου στην Αθήνα. Επίσημο έτος ίδρυσής του είναι το 1927. Διατηρεί τμήματα σε οκτώ ολυμπιακά αθλήματα: ποδόσφαιρο, καλαθοσφαίριση, πετοσφαίριση, χειροσφαίριση, υδατοσφαίριση, κολύμβηση, ξιφασκία και τοξοβολία.

Ίδρυση

Ο Ηλυσιακός ιδρύθηκε κατά τη διάρκεια του Μεσοπολέμου και συγκεκριμένα το 1927, με τη δραστηριότητα του *Ποδοσφαιρικού Ομίλου «Ηλυσ(σ)ιακός»* σε ανεπίσημο επίπεδο

(δηλαδή, πριν την υποβολή καταστατικού στο Πρωτοδικείο Αθηνών) να έχει αρχίσει τουλάχιστον από το προηγούμενο έτος, σύμφωνα με αναφορές του Τύπου της εποχής και άλλων πηγών. Διαθέτει αύξοντα αριθμό μητρώου στην ΕΠΣ Αθηνών το 15, όντας το 15ο μέλος που εγγράφηκε σε αυτήν. Πρόγονός του υπήρξε η τοπική ομάδα της Δάφνης Ιλισίων, με έδρα έναν ανοικτό χώρο 150 μέτρα από το σημερινό ξενοδοχείο Χίλτον, μεταξύ των οδών Χατζηγιάννη Μέξη, Ηριδανού και της λεωφόρου Βασιλίσσης Σοφίας.

Από τα επίσημα στοιχεία προκύπτει πως ο Ηλυσιακός, αντίθετα με ότι γενικά θεωρείται, έδρευε αρχικά *"παρά τη κοίτη Ιλισσού ποταμού"*, άρα στο κατώτερο τμήμα των Ιλισίων και όχι στα *Κουπόνια*, όπως ονομάζονταν παλαιότερα τα Άνω Ιλίσια. Κάλυπτε επίσης τους φιλάθλους μια ευρύτερης περιοχής της Αθήνας (Κέντρο, Παγκράτι, Καισαριανή, Αμπελόκηποι, Γουδί κ.ά), αντί μίας ορισμένης μόνο συνοικίας. Το πρώτο του γήπεδο, όπου αγωνίστηκε έως και το 1951, βρισκόταν ανατολικά του ποταμού μεταξύ των οδών Αλκμάνος, Ποταμιάνου και Αντιμάχου, δίπλα στο σημείο που αργότερα ανεγέρθηκε το ξενοδοχείο Holiday Inn (πλέον Crowne Plaza).

Ονομασία και σύμβολα

Η επινόηση της επωνυμίας αποδίδεται στο Μιχάλη Ξύδη, γνωστό ορειβάτη και πρωτεργάτη της ίδρυσης του συλλόγου. Σε αντίθεση με τα αναμενόμενα, η λέξη αρχίζει από Ήτα και δεν σχετίζεται με την περιοχή των Ιλισίων. Αναφέρεται πως έμπνευση του Ξύδη υπήρξαν τα Ηλύσια Πεδία, τόπος όπου σύμφωνα με την ελληνική μυθολογία αναπαύονταν οι ψυχές των γενναίων πολεμιστών και των ενάρετων. Την εποχή της ίδρυσης, το όνομα καταγράφεται ως *Ηλυσσιακός*.

Αρχικό έμβλημα για το σύλλογο αποτέλεσε ο ποδοσφαιριστής εν δράσει, για να αντικατασταθεί σύντομα με ένα δαφνοστεφανωμένο Ήτα, το οποίο έκτοτε καθιερώθηκε και διατηρείται αμετάβλητο. Επίσημα χρώματα είναι το κίτρινο και το μαύρο.

Τμήμα Ποδοσφαίρου

Ιστορικό τμήματος

Το πρώτο τμήμα του συλλόγου και μοναδικό για μια χρονική περίοδο ήταν το ποδοσφαιρικό, το οποίο αρχικά εντάχθηκε στο πρωτάθλημα Γ' κατηγορίας της ΕΠΣ Αθηνών, νεοσύστατο ένα έτος πριν. Το διάστημα εκείνο, ο Ηλυσιακός αγωνιζόταν σε διάφορα γήπεδα, όπως του Πανελλήνιου, της Γυμναστικής Ακαδημίας στη Δάφνη και του Παναθηναϊκού.

Η πρώτη διάκριση του συλλόγου ήρθε την επόμενη περίοδο 1928-29, οπότε και αναδείχθηκε πρωταθλήτρια ομάδα της κατηγορίας. Ακολούθως, αγωνίστηκε στη Β' Αθηνών έως και την κατάκτηση του πρωταθλήματος 1932-33, χωρίς όμως να προβιβαστεί στην Α' κατηγορία λόγω μείωσης του αριθμού των σωματείων σε έξι. Την περίοδο αυτή στην ομάδα αγωνίστηκαν οι Χαραλαμπίδης, Παπανικολάου, Μαρκάτος, Προβατάρης Ι & ΙΙ, Γιαννακίδης, Αραβοσιτάς, Παπαϊωάννου, Μπάρδος, Κασαβέτης, Μάτσος, Σωτηριάδης, Στουρνάρας, Σιώτης, Κολυμένος, Μπουζούκος, ενώ το ΔΣ αποτελούσαν οι Θεοδωρίδης (πρόεδρος), Λουίζος (αντιπρ.), Νεοφύτου (γραμ.), Μαυράκης (ταμ.), Ηλιόπουλος (γεν. αρχηγός), Μητροφάνης, Βγενόπουλος, Κωστάκης. Τη χρονιά 1934-35 μετείχε για πρώτη φορά στην Α' Αθηνών, έχοντας να αντιμετωπίσει ισχυρούς συλλόγους της πόλης.

Ωστόσο έκτοτε άρχισε μια καθοδική πορεία μέχρι και τη Γ' Αθηνών, όπου αγωνίστηκε για αρκετά και δύσκολα χρόνια μέχρι την κατάκτηση του πρωταθλήματος της Γ' Αθηνών το 1943-44. Κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου η συμμετοχή στην ομάδα αποδείχτηκε σωτήρια για τα μέλη της, καθώς οι ποδοσφαιριστές εντάχθηκαν στη δημαρχία με στόχο την επιβίωσή τους.

Η άνοδος στη Β' Αθηνών το 1944 σηματοδότησε την έναρξη μιας ένδοξης δεκαετίας. Αξιόλογος προπονητής του συλλόγου την περίοδο αυτή ήταν ο Γιόχαν Στρναντ από την Αυστρία (πρωταθλητής Ελλάδας 1948-49 με τον Παναθηναϊκό), ο οποίος μετέτρεψε την ομάδα σε αξιόμαχη δύναμη.

Το 1952 ο Ηλυσιακός μετέφερε τις δραστηριότητές του στα Κουπόνια, σε ένα γήπεδο στους πρόποδες του Υμηττού στην οδό Ταξίλου. Προς τιμήν του προσώπου που παραχώρησε την έκταση αυτή ονομάστηκε «Ρουφογάλλειο Γυμναστήριο». Αξιοσημείωτα κατά την κατασκευή του εξεργάγησαν οβίδες ξεχασμένες από τον πόλεμο, με αποτέλεσμα να τραυματιστεί μια παρέα παιδιών που έπαιζαν εκεί και που μελλοντικά αποτέλεσαν άσους της ομάδας. Το γήπεδο αυτό, που εγκαινιάστηκε στις 17 Φεβρουαρίου 1952, φιλοξένησε τον Ηλυσιακό μέχρι το 1975.

Την περίοδο 1952-53 ο Ηλυσιακός αναδείχτηκε πρωταθλητής Β' Αθηνών. Μετά από μια σειρά αγώνων μαπράζ με τον Ατρόμητο Αθηνών ανήλθε στην Α2 Κατηγορία (δεύτερη σε σπουδαιότητα για την περιοχή των Αθηνών, καθώς τότε δεν υπήρχαν οι εθνικές κατηγορίες). Η κατηγορία αυτή, με την ίδρυση της Β' Εθνικής το 1960, μετονομάστηκε σε Α' Αθηνών. Την περίοδο 1959-60 ο Ηλυσιακός είχε κατακτήσει το

πρωτάθλημα της Α' Αθηνών, ωστόσο λόγω αναδιάρθρωσης των κατηγοριών παρέμεινε στην ίδια κατηγορία. Ένα άλλο αξιοσημείωτο γεγονός που σχετίζεται με την περίοδο αυτή είναι πως ο αγώνας Ηλυσιακού - Ατρομήτου Αθηνών την 1η Μαρτίου 1959 συμπεριλήφθη στο πρώτο επίσημο δελτίο ΠΡΟΠΟ που κυκλοφόρησε στην Ελλάδα.

Την περίοδο 1962-63 ο Ηλυσιακός στέφθηκε Πρωταθλητής Α' Αθηνών και Κυπελλούχος ΕΠΣΑ κερδίζοντας την άνοδο στη Β' Εθνική Κατηγορία. Την περίοδο 1970-71 και πάλι ως Πρωταθλητής Α' Αθηνών έδωσε αγώνες μπαράζ, χωρίς να καταφέρει να ανέλθει στη Β' Εθνική. Το πέτυχε την επόμενη χρονιά ωστόσο, όταν και πάλι είχε αναδειχτεί Πρωταθλητής Α' Αθηνών και Κυπελλούχος ΕΠΣΑ. Ακολούθησε μια δεκαετία συνεχούς παρουσίας στη Β' Εθνική από την περίοδο 1972-73 μέχρι και την 1981-82. Αξιοσημείωτα την περίοδο 1973-74 κατάφερε να μη δεχτεί τέρμα στους 17 εντός έδρας αγώνες που έδωσε (1.530 λεπτά), ενώ σε αγώνα με τον Π.Α.Σ. Γιάννινα στις 21 Ιανουαρίου 1974 πέτυχε ρεκόρ εισιτηρίων στη Β' Εθνική (το οποίο κρατάει μέχρι τις ημέρες μας) με 25.000 θεατές μέσα στο γήπεδο (21.343 κομμένα εισιτήρια) και άλλους 6.000 περίπου απ'έξω.

Το 1975 ο σύλλογος μεταφέρθηκε στο δημοτικό γήπεδο Γρηγόρης Λαμπράκης του Ζωγράφου, όπου φιλοξενείται μέχρι σήμερα. Αγωνίστηκε επί σειρά ετών στη Β' Εθνική Κατηγορία χωρίς ωστόσο να καταφέρει ποτέ να ανέλθει στην Α' Εθνική, γεγονός που συχνά οι φίλοι της ομάδας αποδίδουν σε εξωαγωνιστικούς παράγοντες. Κατά τη δεκαετία του 1990 ο σύλλογος ακολούθησε καθοδική πορεία, αγωνιζόμενος σε Γ' και Δ' Εθνική, φτάνοντας μέχρι και το τοπικό πρωτάθλημα, περνώντας μια από τις μεγαλύτερες κρίσεις της ιστορίας του.

Τελικά ο Ηλυσιακός κατάφερε να κατακτήσει δύο φορές το πρωτάθλημα Αθήνας (1998-99 και 2000-01), το κύπελλο Αθήνας (2003) και το πρωτάθλημα Δ' Εθνικής, κάτι που τον έφερε ξανά στην Γ' Εθνική μετά από απουσία 6 ετών. Την περίοδο 2002-03 όλα αλλάζουν προς το καλύτερο όταν την ομάδα αναλαμβάνει ο Κώστας Πηλαδάκης, με προπονητή το Γιώργο Δώνη. Αυτήν την περίοδο κατακτά το πρωτάθλημα της Δ' Εθνικής και την άνοδο στη Γ' Εθνική μετά από αγώνες μπαράζ. Την ίδια χρονιά κατέκτησε και το Κύπελλο ΕΠΣΑ.

Την περίοδο 2003-04 στη τερμάτισε στη 3η προνομιούχο θέση και μετά από αγώνα μπαράζ επανήλθε στη Β' Εθνική Κατηγορία, αξιοσημείωτα χρησιμοποιώντας σαν έδρα

διάφορα γήπεδα του νομού Αττικής και της Μεγαρίδος λόγω εργασιών στο δικό του γήπεδο.

Συγχώνευση / Απορρόφηση

Την 1η Ιουλίου 2008 ανακοινώθηκε από το επίσημο site της Π.Α.Ε. Ηλυσιακός ότι οι δυο μεγαλομέτοχοι Γιώργος Χριστοβασίλης και Ζαχαρίας Μαρκάκης συμφώνησαν και παρέδωσαν το πλειοψηφικό πακέτο των μετοχών που κατείχαν, σε νέο διοικητικό σχήμα. Λίγο αργότερα ήρθε στο φως η πληροφορία πως νέος ιδιοκτήτης του συλλόγου ήταν ο Θωμάς Μητρόπουλος, ισχυρός παράγοντας στο χώρο του ελληνικού ποδοσφαίρου, ο οποίος είχε στο πρόσφατο παρελθόν κατηγορηθεί για άσκηση προσωπικής επιρροής προκειμένου να ελέγχει την άνοδο και την πτώση ομάδων στις διάφορες κατηγορίες. Επίσης έγινε γνωστή η πρόθεση του τελευταίου να συγχωνεύσει τον Ηλυσιακό με την ομάδα του Αιγάλεω, της οποίας ήταν πρόεδρος και η οποία αγωνιζόταν στην Γ' Εθνική. Η απόφαση αυτή προκάλεσε θύελλα αντιδράσεων, αφενός λόγω του βεβαρημένου παρελθόντος του νέου ιδιοκτήτη, αφετέρου λόγω της ιστορικότητας των δύο ομάδων, που δεν είχαν καμία γεωγραφική ή άλλη ιστορική συσχέτιση. Οι δε πρώην ιδιοκτήτες της ομάδας διακήρυξαν ότι εξαπατήθηκαν από το Μητρόπουλο. Το Σεπτέμβριο του 2008 οι βουλευτές Αθανάσιος Πλεύρης, Γιάννης Δημαράς και Λιάνα Κανέλλη έφεραν το ζήτημα στη Βουλή των Ελλήνων.

Αποτέλεσμα της πιθανής κοινής πορείας των δύο σωματείων υπό οποιαδήποτε νομική μορφή, θα είναι να αγωνιστεί το Αιγάλεω στη Β' Εθνική στη θέση του Ηλυσιακού. Από την πλευρά της η νομοθεσία στο τυπικό της κομμάτι απαγορεύει σε έναν πρόεδρο να είναι επικεφαλής δύο σωματείων, ενώ χωρίς τυπική απόφαση των δύο ερασιτεχνικών σωματείων συγχώνευση δεν μπορεί να γίνει. Κατ' επέκταση οι αθλητικογράφοι διάφορων εφημερίδων στράφηκαν κατά της αδιαφορίας των πολιτικών αρχών απέναντι στο ζήτημα και τον αμοραλισμό που αναδεικνύει η υπόθεση.

Από την πλευρά του ο Ερασιτέχνης ξεκαθάρισε ότι θα εναντιωθεί στα σχέδια του νέου ιδιοκτήτη της Π.Α.Ε., να προχωρήσει σε οποιαδήποτε μορφή συγχώνευσης, απορρόφησης ή ανταλλαγής. Στο πλευρό του Ερασιτέχνη Ηλυσιακού τάχθηκε, σε συνέντευξη Τύπου, ο δήμαρχος Ζωγράφου, Γιάννης Καζάκος. Τη συμπαράστασή της εξέφρασε και η Συντονιστική Επιτροπή φιλάθλων του Αιγάλεω.

Κατά τις πρώτες αγωνιστικές της χρονιάς ο σύλλογος αγωνίστηκε με φανέλες άλλου χρώματος, που δεν έφεραν κανένα διακριτικό σήμα, με τους φίλους της ομάδας άλλοτε

να απέχουν συνειδητά και κατά περίπτωση να παρεμποδίζεται η παρουσία τους στο γήπεδο για την αποφυγή επεισοδίων. Στις 8 Οκτωβρίου 2008 η Γενική Γραμματεία Αθλητισμού εξέδωσε ανακοίνωση πως μέχρι εκείνη την ημέρα δεν είχε υποβληθεί σε εκείνη καμία αίτηση για τη χορήγηση άδειας συγχώνευσης μεταξύ των δύο σωματείων.

Στις 25 Ιουνίου 2009 με επίσημη ανακοίνωσή της, η Ε.Π.Ο. απαγόρευσε τη συγχώνευση συλλόγων όταν αυτή έχει σκοπό να διευκολυνθεί η εκπλήρωση αθλητικών κριτηρίων ή η λήψη άδειας συμμετοχής σε πρωτάθλημα. Αντίθετα στις εξελίξεις, όμως, την 9η Αυγούστου 2009 η Επιτροπή Επαγγελματικού Αθλητισμού ΕΕΑ συνεδρίασε ημέρα Κυριακή(!) ώστε με ψήφους 5-3 να εγκρίνει την απορρόφηση της Π.Α.Ε. Ηλυσιακός από την Π.Α.Ε. Αιγάλεω, με το προκύπτον σωματείο-υβρίδιο να λαμβάνει την επωνυμία Α.Ο Ηλυσιακός (του) Αιγάλεω.

Τμήμα καλαθοσφαίρισης ανδρών

Ιστορική αναδρομή

Το τμήμα καλαθοσφαίρισης του Ηλυσιακού ξεκίνησε τη δραστηριότητά του το 1968. Στη διάρκεια της πορείας του έχει διαγωνιστεί επί πολλά συναπτά έτη στις Εθνικές Κατηγορίες, αποτελεί δε το σωματείο με τις περισσότερες παρουσίες στο πρωτάθλημα της Α2 Εθνικής Κατηγορίας. Από το 1983 ο Ηλυσιακός στεγάζεται στο Εθνικό Αθλητικό Κέντρο Ιλισίων, το οποίο ανήκει στο Δήμο Ζωγράφου.

Σε τοπικό επίπεδο έχει κατακτήσει δύο Πρωταθλήματα Ε.Σ.Κ.Α. (αρκετά χρόνια πριν τη διάσπασή της σε Ε.Σ.Κ.Α. και Ε.Σ.ΚΑ.Ν.Α.) και συγκεκριμένα εκείνα των ετών 1975-76 και 1983-84. Αμέσως μετά την κατάκτηση του δεύτερου τίτλου, κατέκτησε την κορυφή του τελικού βαθμολογικού πίνακα της Β' Εθνικής Κατηγορίας για τη χρονιά 1984-85. Καθώς δεν αναδείχθηκε Υπερπρωταθλητής των Ομίλων της κατηγορίας παρέμεινε σε αυτή. Ωστόσο την επόμενη χρονιά, 1985-86, κατέκτησε και πάλι την πρωτιά στον Όμιλό του και αυτή τη φορά, κατακτώντας και τον τίτλο του Υπερπρωταθλητή, ανήλθε σε ανώτερο επίπεδο.

Έτσι τη χρονιά 1986-87 διαγωνίστηκε στη νεοσύστατη Α1 Εθνική Κατηγορία. Στην τελική κατάταξη κατέλαβε την 9^η και προτελευταία θέση. Την περίοδο 1987-88 βρέθηκε στην τελευταία θέση του τελικού βαθμολογικού πίνακα με αποτέλεσμα να υποβιβαστεί.

Δεκαετία 2000

Η αλλαγή της χιλιετίας βρήκε τον Ηλυσιακό να αγωνίζεται στη Β' Εθνική Κατηγορία, από την οποία υποβιβάστηκε στο τέλος της περιόδου 1999-00 έχοντας τερματίσει στη 13^η θέση της τελικής κατάταξης. Η παραμονή του στη Γ' Εθνική, ωστόσο, υπήρξε πολύ σύντομη καθώς ολοκλήρωσε την περίοδο 2000-01 αήττητος και κατά συνέπεια Πρωταθλητής. Η καλή του πορεία συνεχίστηκε και την επόμενη περίοδο, 2001-02, που είχε σαν επιστέγασμα την κατάκτηση και του Πρωταθλήματος της Β' Εθνικής με 21 νίκες και 5 ήττες.

Η ανοδική πορεία του συλλόγου δεν διακόπηκε ούτε την επόμενη χρονιά, 2002-03, καθώς η κατάληψη της 3^{ης} θέσης στην Α2 Εθνική ήταν αρκετή για να του εξασφαλίσει την άνοδο στην Α1 Εθνική, λόγω οικονομικής αδυναμίας του Παλαιού Φαλήρου να συμμετάσχει σε αυτή.

Ο Ηλυσιακός δεν κατόρθωσε τότε να παγιώσει τη θέση του στην κορυφαία κατηγορία, καθώς την περίοδο 2003-04 τερμάτισε στην τελευταία θέση με μόλις 6 νίκες σε σύνολο 26 αγώνων. Την επόμενη χρονιά, 2004-05 στα πλαίσια της Α2 Εθνικής ολοκλήρωσε τις αγωνιστικές του υποχρεώσεις στην 6^η θέση της βαθμολογίας. Την περίοδο 2005-06 έπεσε στην 9^η θέση, χωρίς ωστόσο να αντιμετωπίσει άγχος για την παραμονή του. Η περίοδος 2006-07 δεν ήταν καλή για τον Ηλυσιακό, που τερματίζοντας στη 13^η θέση, σε τριπλή ισοβαθμία, κινδύνευσε με υποβιβασμό. Λιγότερο αγχώδης ήταν η περίοδος 2007-08 στην οποία, παρόλο που η ομάδα είχε και πάλι χαμηλές επιδόσεις, τερμάτισε στην 11^η και ασφαλή θέση (σε σύνολο 16 ομάδων). Ήταν τελικά το 2008-09 που στον τελικό βαθμολογικό πίνακα ισοβάθμισε στην κορυφή με το Περιστερί, ανεβαίνοντας εν τέλει στην Α1 Εθνική ως δεύτερος.

Τη Δευτέρα 8 Ιουνίου 2009, με Γενική Συνέλευση του Δ.Σ. του Ηλυσιακού Α.Ο. στα γραφεία του συλλόγου, αποφασίστηκε η μετατροπή του Τ.Α.Κ. Ηλυσιακός (Τμήμα Αμοιβομένων Καλαθοσφαιριστών) σε Κ.Α.Ε. Ηλυσιακός Α.Ο. (Καλαθοσφαιρική Ανώνυμη Εταιρία), βάσει των διατάξεων του Νόμου 2725/1999.

Δεκαετία 2010

Έχοντας επιστρέψει στην Α1 Κατηγορία, η ομάδα του Ηλυσιακού αυτή τη φορά πέτυχε να σταθεροποιήσει τη θέση της, ανανεώνοντας την παραμονή της για μια πενταετία.

Συγκεκριμένα την περίοδο 2009-10 ολοκλήρωσε τις αγωνιστικές της υποχρεώσεις στη 12^η θέση, ισοβαθμώντας με τα Τρίκαλα 2000 που υποβιβάστηκαν. Στο θεσμό του Κυπέλλου Ελλάδος γνώρισε τον αποκλεισμό στην 1^η αγωνιστική της Β' Φάσης κατόπιν ήττας με σκορ 69-60 από τον Ηρακλή Θεσσαλονίκης. Την επόμενη χρονιά, 2010-11, τερμάτισε στην 11^η θέση. Η παραμονή του Ηλυσιακού στην κατηγορία εξασφαλίστηκε κατόπιν απόφασης αθλητικού δικαστηρίου, το οποίο οδήγησε στην Α2 την Α.Ε.Κ. για πρώτη φορά στην ιστορία της. Στο Κύπελλο, την πορεία του Ηλυσιακού σταμάτησε στο πρώτο του παιχνίδι ο Αρκαδικός, ο οποίος τον υποχρέωσε σε ήττα με σκορ 87-73.

Την αγωνιστική περίοδο 2011-12 ο Ηλυσιακός βρέθηκε ξανά στην 11^η θέση, σε σύνολο 13 ομάδων αυτή τη φορά. Σε ό,τι αφορά το Κύπελλο, η ομάδα του Ζωγράφου προχώρησε πολύ περισσότερο, εφόσον μετά από 4 αγώνες έφτασε στη «Φάση των 8», όπου και αποκλείστηκε οριακά από την Ε.Κ. Καβάλας με σκορ 77-76. Συνεχίζοντας στο ίδιο μοτίβο, ο Ηλυσιακός τερμάτισε και πάλι κοντά στη ζώνη του υποβιβασμού την επόμενη χρονιά 2012-13 και συγκεκριμένα στη 12^η θέση. Στο θεσμό του Κυπέλλου η πορεία του ανακόπηκε στην 1^η αγωνιστική της Β' Φάσης, όταν ηττήθηκε με σκορ 87-74 από τον Απόλλωνα Πατρών.

Τμήμα πετοσφαίρισης γυναικών

Ιστορική αναδρομή

Το τμήμα γυναικείας πετοσφαίρισης του Ηλυσιακού ιδρύθηκε το χειμώνα του 1983, με πρωτοβουλία της Βούλας Σαρρή-Μέξη, που υπήρξε και η πρώτη προπονήτρια. Ως πρώτα προπονητήρια χρησιμοποιήθηκαν τα ανοικτά γήπεδα της Πανεπιστημιούπολης Ζωγράφου και της Αγίας Ελένης κοντά στο Νεκροταφείο.

Τοπικά Πρωταθλήματα

Ο Ηλυσιακός εντάχθηκε στη Γ' τοπική κατηγορία Ε.Σ.Π. Αττικής, όπου και παρέμεινε μέχρι το 1987, οπότε και λόγω αναδιάρθρωσης των κατηγοριών ανήλθε στη Β' Κατηγορία. Την επόμενη περίοδο, 1987-88, κατέλαβε τη 2^η θέση της τελικής βαθμολογίας, με αποτέλεσμα να κερδίσει την άνοδό του στην Α' Κατηγορία. Στο επίπεδο αυτό παρέμεινε επί τέσσερις χρονιές, από το 1988 μέχρι το 1992, οπότε και μέσω διαδικασίας μπαράζ ανόδου εξασφάλισε τη συμμετοχή του στις Εθνικές Κατηγορίες. Προπονητής του συλλόγου την επιτυχημένη αυτή χρονιά - όπως και την επόμενη - ήταν ο Σταύρος Νάτσης.

Καθιέρωση στις Εθνικές Κατηγορίες

Το 1992-93, για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά, ο Ηλυσιακός κατάφερε να ανέβει στην αμέσως υψηλότερη κατηγορία. Αξιοσημείωτα επρόκειτο για ομάδα με χαμηλό μέσω όρο ηλικίας και σχεδόν τα ίδια πρόσωπα αγωνίζονταν τόσο στο Πρωτάθλημα Γυναικών όσο και στο Πρωτάθλημα Νεανίδων. Η άνοδος από τη Β' Εθνική στην Α2 Εθνική εξασφαλίστηκε μέσω διαδικασίας μπαράζ που έλαβε χώρα στο Βόλο.

Το έτος 1993-94 έφερε την απογοήτευση του υποβιβασμού στη Β' Εθνική, κάτι που όμως δεν κράτησε πολύ, καθώς το επόμενο καλοκαίρι, με το πέρας της περιόδου 1994-95, η ομάδα επέστρεψε στην Α2 Εθνική. Η επόμενη χρονιά, 1995-96, υπήρξε κομβική στην ιστορία του συλλόγου, ο οποίος αποδίδοντας εξαιρετικά κατέκτησε την κορυφή της τελικής βαθμολογίας, κάτι που επέτρεψε στο σύλλογο να αγωνιστεί την επόμενη περίοδο, 1996-97, στην προνομιούχο Α1 Εθνική Κατηγορία. Οι αθλήτριες που πέτυχαν την άνοδο ήταν οι Μανωλά Νέλλη, Δρόσου Βίκυ, Δραγωμανίδου Δέσποινα, Κίκηρα Μαρία, Ζουπάνου Νατάσσα, Φιλιπποπούλου Ζωή, Παπαθανασίου Αλεξάνδρα, Κασούμη Φωτεινή, Καραγιαννίδη Μάλτα, Καραγιαννίδη Παναγιώτα, Κορολόγου Αγγελική, Μητσέλου Δέσποινα. Εδώ και πολλά χρόνια έφορος του τμήματος ήταν ο Μανώλης Μέξης και προπονητής ο Σταύρος Νάτσης.

Η μοναδική μέχρι σήμερα παρουσία του συλλόγου στην Α1 Εθνική καταγράφεται το 1996-97. Αγωνιστικά η απόδοση του Ηλυσιακού κυμάνθηκε σε πολύ χαμηλά επίπεδα, με πολλές από τις αθλήτριες των προηγούμενων ετών να έχουν αποχωρήσει από την ενεργό δράση. Η ομάδα ολοκλήρωσε τις αγωνιστικές της υποχρεώσεις στη 12^η και τελευταία θέση της τελικής βαθμολογίας, χωρίς να επιτύχει καμία νίκη.

Τμήμα Χειροσφαίρισης

Ιστορικό τμήματος

Το ανδρικό τμήμα χειροσφαίρισης του Ηλυσιακού ξεκίνησε τις δραστηριότητές του το 1982. Την πρώτη εκείνη χρονιά εντάχθηκε στο Πρωτάθλημα Αθηνών, ωστόσο δεν διέθετε έδρα αφού στο κλειστό γήπεδο Ιλισίων δεν είχαν ολοκληρωθεί οι απαιτούμενες εργασίες. Η ομάδα ήταν κυρίως φιλοξενούμενη στο ανοιχτό Βύρωνα, ενώ πραγματοποιούσε προπονήσεις στην Πανεπιστημιούπολη Ζωγράφου. Η αγωνιστική περίοδος 1984-85 ολοκληρώθηκε με την κατάκτηση της 2ης θέσης του τοπικού πρωταθλήματος, με αποτέλεσμα την άνοδο του συλλόγου στη Β' Εθνική Κατηγορία. Για δύο περιόδους φιλοξενήθηκε στη Β' Εθνική Κατηγορία, στην οποία επέστρεψε και το

καλοκαίρι του 1988 μετά την απουσία ενός έτους. Από το 1988 έως το 1991 ο σύλλογος παρέμεινε σταθερά στη Β' Εθνική, ωστόσο η κακή πορεία του την περίοδο 1990-91 τον έριξε στο τοπικό πρωτάθλημα.

Σε εθνικό επίπεδο και συγκεκριμένα στη Γ' Κατηγορία επανήλθε κατά την περίοδο 1994-95 της οποίας μάλιστα κατέκτησε και το πρωτάθλημα. Κατά την περίοδο 1995-96 προσχώρησαν στην ομάδα οι παίκτες της ομάδας χειροσφαίρισης των εμποροϋπάλληλων (που αποτελούσαν την πρώην ομάδα του Παναθηναϊκού). Η πορεία της ομάδας ήταν εξαιρετική και τερμάτισε στη 2η θέση, κερδίζοντας την άνοδο στην Α2. Εκεί παρέμεινε για έξι περιόδους, μέχρι και την 2001-02 οπότε και αντιμετώπισε μεγάλες οικονομικές δυσκολίες. Η λήξη της περιόδου βρήκε τον Ηλυσιακό στη Β' Εθνική. Το 2004-05 η ομάδα κατέκτησε την 3η θέση του πρωταθλήματος και επειδή τη χρονιά αυτή δημιουργήθηκε η Α2 κατηγορία με 2 ομίλους (βορρά και νότου) η ομάδα εισήλθε σε αυτούς.

Το 2005-06 με μια εξαιρετική παρουσία κατέκτησε το σπουδαιότερο πρωτάθλημα τις ιστορίας της και ταυτόχρονα την άνοδο της στην κορυφαία κατηγορία (Α1) της ελληνικής χειροσφαίρισης. Τη χρονιά οπότε και αγωνίστηκε στην Α1 (2006-07) αντιμετώπισε πολλά διοικητικά και οικονομικά προβλήματα. Η επόμενη υπήρξε ακόμη χειρότερη, καθώς λόγω απουσίας της από δύο συνεχείς αγώνες μηδενίστηκε και υποβιβάστηκε μετά από απόφαση αθλητικού δικαστή. Οι δε παίκτες έμειναν απλήρωτοι και χωρίς περαιτέρω ενημέρωση με αποτέλεσμα την ουσιαστική διάλυση του συλλόγου, ο οποίος κατά την αγωνιστική περίοδο 2009-10 δεν θα αγωνιστεί σε κάποια από τις εθνικές κατηγορίες.

Τμήμα Υδατοσφαίρισης

Ιστορικό τμήματος ανδρών

Το ανδρικό τμήμα υδατοσφαίρισης του Ηλυσιακού ιδρύθηκε το 1981, συμμετέχοντας στην Γ' Εθνική Κατηγορία. Την περίοδο 1982-83 πραγματοποίησε την πρώτη του συμμετοχή στη Β' Εθνική Κατηγορία. Ωστόσο είχε την ατυχία να πέσει στην αναδιάρθρωση των τότε κατηγοριών και δεν κατάφερε να γλυτώσει τον υποβιβασμό. Την επόμενη περίοδο η ομάδα χτίστηκε από την αρχή και τελικά κατέκτησε το Πρωτάθλημα της Γ' Εθνικής, αήττητη, με 8 νίκες σε ισάριθμα παιχνίδια, όλα σε ουδέτερη έδρα.

Την αγωνιστική περίοδο 1986-87, η ομάδα αγωνίζεται στην Α2 Κατηγορία, που προέκυψε από νέα αναδιοργάνωση των κατηγοριών. Για δύο περιόδους, 1987-88 και

1988-89, ο Ηλυσιακός τερμάτισε στην 2η θέση της Α2, χωρίς να καταφέρει να κερδίσει την άνοδο σε αγώνες μπαράζ. Η περίοδος 1989-90 αποτελεί ορόσημο στην ιστορία της ομάδας. Στην κανονική περίοδο η ομάδα τερμάτισε στην 3η θέση, αγωνιζόμενη σε μπαράζ για 3η συνεχόμενη χρονιά, όπου αντιμετώπισε την ομάδα του Ν.Ο. Χανίων. Μετά από νικηφόρο αγώνα τον Ιούνιο του 1990, κέρδισε την πολυπόθητη άνοδο στη μεγάλη κατηγορία.

Τα αποτελέσματα της προεπιμέρας του Ηλυσιακού στην κορυφαία κατηγορία υπήρξαν απογοητευτικά. Με μόλις δύο βαθμούς συγκομιδή υποβιβάστηκε στην Α2. Η χρονιά, όμως, σηματοδότησε επίσης την μεγαλύτερη επιτυχία της ομάδας σε επίπεδο υποδομών, με την κατάκτηση του Πρωταθλήματος Εφήβων για αγόρια γεννημένα το 1975 και νεότερα. Κατά την περίοδο 2009-10 ο σύλλογος θα λάβει μέρος στο Πρωτάθλημα της Α2 Εθνικής Κατηγορίας.

Ιστορικό τμήματος γυναικών

Την περίοδο 1996-97 το γυναικείο τμήμα του Ηλυσιακού κατατάχθηκε τρίτο στο βαθμολογικό πίνακα της Β' Εθνικής, διεκδικώντας επιτυχώς την άνοδο σε αγώνα μπαράζ. Την περίοδο 1997-98 η Α' Εθνική Κατηγορία χωρίστηκε σε δύο ομίλους, οι οποίοι από τη νέα περίοδο επρόκειτο να αποτελέσουν τις κατηγορίες Α1 και Α2. Η ομάδα του Ηλυσιακού πέτυχε να κερδίσει μία θέση στην Α2 κατηγορία της επόμενης αγωνιστικής περιόδου. Την περίοδο 1998-99 ο σύλλογος κατέλαβε τη δεύτερη θέση της τελικής κατάταξης, χωρίς ωστόσο να σταθεί δυνατή η συμμετοχή της στην κορυφαία κατηγορία το επόμενο έτος. Το ίδιο αποτέλεσμα έλαβε χώρα και τις δύο επόμενες χρονιές, όπου ίσχυσε νέο σύστημα διεξαγωγής των αγώνων.

Το 2002-03 αποτέλεσε άτυχη χρονιά για το σύλλογο, που αντιμετώπισε πολλά διοικητικά αλλά και αγωνιστικά προβλήματα με αποτέλεσμα να μην λάβει μέρος στο πρωτάθλημα της Α2 και να υποβιβαστεί στη Β' Εθνική. Το 2005-06 οι πολίστριες του Ηλυσιακού πάλεψαν και κατάφεραν να κερδίσουν την άνοδο στην Α2, τερματίζοντας στη 2η θέση της βαθμολογίας.

Τμήμα Κολύμβησης

Ιστορικό τμήματος

Το κολυμβητικό τμήμα του Ηλυσιακού ξεκίνησε τις δραστηριότητές του το 1977, όταν ολοκληρώθηκε η κατασκευή του κολυμβητηρίου του. Μέχρι σήμερα πάνω από 70

αθλητές του έχουν συμμετάσχει σε Εθνική Ομάδα και έχουν πετύχει πανελλήνια επίδοση σε πάνω από 45 αγωνίσματα.

Το 1980 η Ντία Καζάκη γίνεται η πρώτη αθλήτρια του ομίλου που κατακτά πρώτη πανελλήνια νίκη και καταρρίπτει πανελλήνια επίδοση (200 πρόσθια). Η Ντόρα Γαβριήλ κατέχει 15 Πανελλήνιες νίκες γυναικών και ηλικιών, ενώ ο Μανώλης Γεωργιάδης την περίοδο 1982–1986 καταρρίπτει πανελλήνιες επιδόσεις σε 15 αγωνίσματα. Οι διακρίσεις των κολυμβητών του Ηλυσιακού επεκτάθηκαν και στον διεθνή χώρο με συμμετοχές σε μεγάλες διοργανώσεις. Ο πρώτος αθλητής του που συμμετείχε σε Ολυμπιάδα είναι ο Θόδωρος Γκρινιαζάκης που ήταν και 1ος Βαλκανιονίκης Ανδρών το 1988 και 1990, έχει διακριθεί σε Μεσογειακούς και Πανευρωπαϊκούς Νέων και έχει λάβει μέρος σε Παγκόσμιο Πρωτάθλημα και στην Ολυμπιάδα της Σεούλ το 1988.

Ο Ιωάννης Δρυμωνάκος σε ηλικία μόλις 16 χρόνων έλαβε μέρος στην Ολυμπιάδα του Σίδνευ (2000), κατακτώντας παράλληλα και την 1η θέση στους Βαλκανικούς Ανδρών του ίδιου έτους.

6.3. Αστέρας Ζωγράφου

Ο σημερινός σύλλογος προήλθε από συγχώνευσή του με τον Αστέρα Αθηνών, ενός από τα αρχαιότερα αθλητικά σωματεία της πρωτεύουσας. Η συγχώνευση έγινε το 1963 και αποτελείται από δύο τμήματα, ποδόσφαιρο και ποδηλασία.

Σύμφωνα με το χορηγηθέν έντυπο από την Υπηρεσία Αθλητισμού, ο Σύλλογος αυτός καλείται Αθλητικός Όμιλος «ΑΣΤΕΡΑΣ» Ζωγράφου, ιδρύθηκε το 1923 και πρωταγωνίστησε για πολλά χρόνια στα Εθνικά Πρωταθλήματα. Από την ομάδα βγήκαν παίκτες μεγάλης αξίας και άλλοι τόσοι που τίμησαν και τη φανέλα της Εθνικής Ελλάδος.

Το έτος 1965 συγχωνεύθηκε με τον Αθλητικό Όμιλο Ζωγράφου όταν ιδρύθηκε και το τμήμα της ποδηλασίας. Μετά από δύο χρόνια, το 1967, ο ΑΣΤΕΡΑΣ Ζωγράφου κατετάγη στη Β' Εθνική κατηγορία, χωρίς να μπορεί να ανέβει κατηγορία, λόγω πολιτικών λόγων που ανακόπτουν την ανοδική πορεία της ομάδας. Παράλληλα επετράπη να μεταγραφούν όλα τα ποδοσφαιρικά της αστέρια σε ομάδες της Α' Εθνικής, χωρίς τη συγκατάθεση του Συλλόγου, γεγονός που έγινε η αιτία για την πτώση του.

6.4. Άγιος Θωμάς Ζωγράφου

Ο Σύλλογος ιδρύθηκε το 1967 και διαθέτει δύο ομάδες : Καλαθοσφαίρισης και Ποδοσφαίρου. Η ομάδα Καλαθοσφαίρισης ανήκει στην Γ΄ κατηγορία και η ομάδα Ποδοσφαίρου στην Β΄ κατηγορία. Αργότερα κατά τη δεκαετία του 1990 ο σύλλογος δημιούργησε και τρίτη ομάδα, Πυγμαχίας.

6.5. Αθλητικός Όμιλος Ζωγράφου

Ιδρύθηκε το 1947 και δημιούργησε δύο ομάδες : Ποδοσφαίρου και Καλαθοσφαίρισης.

Μετά τη συγχώνευσή του με τον ΑΣΤΕΡΑ Ζωγράφου διαθέτει μόνο την ομάδα Καλαθοσφαίρισης (1965).

6.6. Ποσειδών Ιλισίων

Ο Σύλλογος ασχολείται με την Ενόργανη Γυμναστική, διαθέτει όμως και ομάδες Υδατοσφαίρισης και Κολύμβησης.

6.7. Ποδηλατικός Εκδρομικός Σύλλογος Αθηνών «ΑΣΤΕΡΑΣ»

Ο Ποδηλατικός Εκδρομικός Σύλλογος Αθηνών «ΑΣΤΕΡΑΣ» ιδρύθηκε το 1983, έχει όμως έδρα στο Δήμο Ζωγράφου. Κύριος σκοπός του είναι η καλλιέργεια και η ανάπτυξη των αθλημάτων της Ποδηλασίας (τρίαθλου-δίαυλου) και η διοργάνωση εκδρομών.

6.8. Αθλητικός Όμιλος «ΘΗΣΕΥΣ»

Φέρεται να ιδρύθηκε τον Νοέμβριο του 1999. Προς επίτευξη του σκοπού του ο Όμιλος προέβη στην ίδρυση διαφόρων αθλημάτων σχετικών κυρίως με την Ποδηλασία: Αγωνιστική Ποδηλασία (πίστας, δρόμου και βουνού), Β.Μ.Χ. Καλλιτεχνική και Εκδρομική Ποδηλασία, Ποδηλατόσφαιρα και Ποδηλατοτουρισμός, Τρίαθλο (Ποδηλασία-Τρέξιμο-Κολύμβηση), Δίαθλο, Μπιλιάρδο, Τζούντο, Ελληνορωμαϊκή και Ελεύθερη Πάλη, Παγκράτιο, Χόκεϊ επί χόρτου, Σκοποβολή, Τοξοβολία, Ξιφασκία, Ορειβασία, Αναρρίχηση, Αντιπέριση, Επιτραπέζια Αντισφαίριση, Άρση Βαρών, Σύγχρονο Πένταθλο, Τάε Κβο Ντο, Σκάκι, Πατινάζ κλπ.

6.9. Αθλητικό Κέντρο Ζωγράφου (Α.ΚΕ.Ζ.)

Το Αθλητικό Κέντρο Ζωγράφου (Α.ΚΕ.Ζ.) ιδρύθηκε τον Μάρτιο του 1990. Τμήματα του Συλλόγου αυτού είναι: η Επιτραπέζια Πετοσφαίριση, η Αντισφαίριση και η Πετοσφαίριση. Προτίθεται να δημιουργήσει επίσης τα παρακάτω τμήματα: Στίβο, Αντισφαίριση, Ενόργανη Γυμναστική, Κολύμβηση, Ορειβασία, Σκοποβολή, Πάλη, Τζούντο, Αθλοπαιδιές, Ιππασία, Πυγμαχία, Άρση Βαρών, Σκάκι κλπ.

6.10. Γυμναστικός Αθλητικός Σύλλογος «Ο ΙΛΙΣΣΟΣ»

Ο Γυμναστικός Αθλητικός Σύλλογος «Ο ΙΛΙΣΣΟΣ», το καταστατικό του οποίου εγκρίθηκε την 30.4.1992, σκοπό έχει την καλλιέργεια και ανάπτυξη των αθλητικών, σωματικών και πνευματικών ενδιαφερόντων και ικανοτήτων των κατοίκων. Για να επιτύχει τον στόχο του, το Σωματείο θα χρησιμοποιήσει, σύμφωνα με το άρθρο 2, κάθε δυνατό και νόμιμο μέσο π.χ. ίδρυση ανοιχτών και κλειστών Γυμναστηρίων, αθλητικών εγκαταστάσεων, λεσχών και λοιπών χώρων, οργάνωση αθλητικών εκδηλώσεων, αγώνων, εκδρομών, κατασκηνώσεων κλπ.

6.11. Πανελλήνιος Αθλητικός Σύλλογος Ζωγράφου (Π.Α.Σ. Ζωγράφου)

Ο Πανελλήνιος Αθλητικός Σύλλογος Ζωγράφου (Π.Α.Σ. Ζωγράφου) Αναγνωρίστηκε με την υπ' αριθμ. 3179/1989 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών.

6.12. Φιλαθλητικός Όμιλος Αθηνών

Ο Φιλαθλητικός Όμιλος Αθηνών είναι ελληνικό αθλητικό σωματείο που δραστηριοποιείται στην περιοχή του Ζωγράφου, στο Νομό Αττικής, όπου και βρίσκεται η έδρα του, το Κλειστό Γυμναστήριο Ζωγράφου. Επίσημο έτος ίδρυσής του είναι το 1986 και χρώματά του το κόκκινο και το λευκό. Ο σύλλογος διατηρεί τμήματα καλαθοσφαίρισης ανδρών και γυναικών, καθώς και υποδομών σε όλες τις βαθμίδες.

6.13. Όμιλος Αντισφαίρισης Γουδίου

Ιδρύθηκε στις 22.1.2000, ημέρα έγκρισης του καταστατικού. Εδρεύει στη συνοικία Γουδί. Διοργανώνει αθλητικούς αγώνες μετά από την έγκριση της Ε.Φ.Ο.Α. (Ελληνική Φίλαθλη Ομοσπονδία Αντισφαίρισης). Συνεργάζεται με άλλα σωματεία που καλλιεργούν τα ίδια αθλήματα και συμμετέχει σε αγώνες που διοργανώνει η Ε.Φ.Ο.Α. ή Σωματεία, αλλά με την έγκρισή της. Ακόμη διοργανώνει ψυχαγωγικές εκδρομές, γιορτές, διαλέξεις και συναυλίες. Ακόμη ιδρύει Γυμναστήρια και άλλες εγκαταστάσεις και χώρους εκγύμνασης, εντευκτήρια και βιβλιοθήκη, εκδίδει περιοδικό τύπο κλπ. Το γήπεδο του Ομίλου βρίσκεται στο τέρμα της οδού Αγ. Λαύρας.

6.14. Δημοτικό Γυμναστήριο Ζωγράφου

Στη συμβολή των οδών Γ. Παπανδρέου και Ωρίωνος κτίσθηκε το 1992 κλειστό Γυμναστήριο προς χρήση για τους αγώνες και τις προπονήσεις των ομάδων Καλαθοσφαίρισης και Πετοσφαίρισης. Το Γυμναστήριο έχει χωρητικότητα 800 ατόμων, κατασκευάστηκε από τον Δήμο και συντηρείται από αυτόν με την ενίστε συνδρομή της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού. Στον χώρο του Γυμναστηρίου διεξάγεται και το αγώνισμα της επιτραπέζιας αντισφαίρισης και επίσης χρησιμοποιείται και ως έδρα των Σωματείων με τα αντίστοιχα αγωνίσματα.

6.15. Γήπεδο Ποδοσφαίρου

Μεταξύ του Γυμναστηρίου και της Πολυτεχνειούπολης δημιουργήθηκε ποδοσφαιρικό γήπεδο με χλωροτάπητα και έχει χωρητικότητα 5000 ατόμων. Το γήπεδο δημιουργήθηκε από τον άλλοτε Δήμαρχο Σ. Ζωγράφο και δωρίθηκε στον Αθλητικό Όμιλο Ζωγράφου ο οποίος δεν είχε τη δυνατότητα να το συντηρήσει και το δώρισε στον Δήμο.

Το 1971, με έδρα το γήπεδο αυτό, ιδρύθηκε το «Ν.Π. ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ ΖΩΓΡΑΦΟΥ» το οποίο εποπτεύει όλους τους αθλητικούς χώρους του Δήμου.

6.16. Κολυμβητήριο Δήμου Αθηναίων

Βρίσκεται στη Β.Δ. γωνία της διασταύρωσης των λεωφόρων Κοκκινοπούλου και Κατεχάκη-Αλίμου. Η έκταση των 330 στρεμμάτων της περιοχής Γουδί παραχωρήθηκε,

σύμφωνα με το πρωτόκολλο της 19.6.1981, από το ταμείο Εθνικής Άμυνας στους Δήμους Αθηναίων και Ζωγράφου.

Οι όροι δόμησης του ανοιχτού Κολυμβητηρίου, του κλειστού Γυμναστηρίου και των λοιπών εγκαταστάσεων καθορίστηκαν με την υπ' αριθμ. 22662/410 απόφαση της Νομαρχίας Αθηνών την καταχωρηθείσα στο Φ.Ε.Κ.551/Δ/1.8.1988.

6.17. Κέντρο Νεότητας «ΣΩΤ. ΠΕΤΡΟΥΛΑΣ»

Βρίσκεται στα Άνω Ιλίσσια, επί της οδού Αγ. Ελένης. Έχει έκταση 1.625 τ.μ. και περιλαμβάνει ένα γήπεδο καλαθοσφαίρισης ανοικτό, τρία γήπεδα αντισφαίρισης με ανακατασκευασμένο ταρτάν, ένα γήπεδο πετοσφαίρισης, τοίχο για τένις, πέντε μονές μπασκέτες, προπονητήριο και εξέδρες στη μια πλευρά για 600 περίπου άτομα.

6.18. Κέντρο Εκπαίδευσης Ιππασίας (Γουδί)

Το Κέντρο έχει την ιδιότητα Εθνικού Γυμναστηρίου και βρίσκεται στο βορειοδυτικό άκρο των στρατιωτικών εγκαταστάσεων της περιοχής Γουδί.

6.19. Κολυμβητικός Όμιλος «ΠΟΣΕΙΔΩΝ ΙΛΙΣΣΙΩΝ»

Ιδρύθηκε στις 20 Ιουλίου το 1981 και έχει σκοπό την ηθική εξύψωση των νέων που έχουν έφεση στην άθληση, την ανάπτυξη του πνεύματος της συναδέλφωσης και αλληλεγγύης, την άσκηση του σώματος με διάφορα αθλήματα, τη διατήρηση και βελτίωση της υγείας, την απόκτηση ή τελειοποίηση ορισμένων φυσικών ικανοτήτων, την ψυχαγωγία κλπ.

Κατά το άρθρο 1/5 του καταστατικού «για την επίτευξη των σκοπών του Σωματείου ιδρύονται γυμναστήρια για κάθε είδους ασκητήρια και άλλες εγκαταστάσεις, διατηρείται δε η λειτουργία των αγωνισμάτων: Κολύμβηση, Υδατοσφαίριση, Κωπηλασία, Θαλασσοδρομία (θαλάσσιο σκι) , Πετοσφαίριση, Καλαθοσφαίριση, Ποδηλασία, Αντισφαίριση, Ενόργανη Γυμναστική, Στίβος, πλην του Ποδοσφαίρου».

6.20. Όμιλος Καλαθοσφαίρισης «Φαέθων»

Κατά τον ιατρό Τάκη Ρούσσο, η πρώτη ιδρυθείσα ομάδα Καλαθοσφαίρισης (1947) αποκαλούμενη «Φαέθων» ήταν έργο των νέων της περιοχής του Παλαιού Ζωγράφου.

Η συγκροτηθείσα ομάδα ήταν ανεπίσημη, χωρίς δελτία, καταστατικά κλπ. Έδινε μόνο φιλικούς αγώνες. Ο «Φαέθων» ήταν πρόδρομος του Αθλητικού Ομίλου Ζωγράφου που έγινε η πρώτη επίσημη ομάδα καλαθοσφαίρισης στον Δήμο.

6.21. Ιλίσσιο Κολυμβητήριο - Εθνικό Αθλητικό Κέντρο

Το άλλοτε γήπεδο του ποδοσφαίρου του Ηλυσσιακού βρίσκεται στην περιοχή των Ιλισσίων. Το γήπεδο παραχωρήθηκε στη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού το 1977. Έχει χωρητικότητα 1500 ατόμων.

Στο χώρο του Κέντρου βρίσκεται το κολυμβητήριο με ανοιχτή πισίνα 1000 ατόμων και μικρότερη πισίνα για την εκμάθηση των παιδιών. Επίσης υπάρχει και κλειστό Γυμναστήριο το οποίο κατασκευάστηκε το 1982 και χρησιμοποιείται για διάφορες αθλητικές δραστηριότητες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΠΡΟΣΚΟΠΙΣΜΟΣ

7.1. Εισαγωγή

Ο Προσκοπισμός αποτελεί μια εθελοντική, μη πολιτική παιδαγωγική κίνηση η οποία απευθύνεται σε παιδιά και έφηβους, έχοντας σκοπό να τους προσφέρει ψυχαγωγία και εκπαίδευση. Η εκπαίδευση εστιάζει στην παροχή εξωσχολικής αγωγής για την σωματική, ψυχική, πνευματική και κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού και του έφηβου.

Ο Προσκοπισμός, ο οποίος ιδρύθηκε στον Δήμο Ζωγράφου το 1933, κατατάσσει τα μέλη του στις εξής διαβαθμίσεις: από 8 έως 11 ετών στα Λυκόπουλα, από 11 έως 15 ετών στους πρόσκοπους και άνω των 15 ετών στους ανιχνευτές. Ανάλογα με τα επιλεγόμενα καθήκοντα οι πρόσκοποι αποκαλούνται ανιχνευτές, ναυτοπρόσκοποι, αεροπρόσκοποι και δασοπρόσκοποι.

Κάθε προσκοπική ομάδα διοικείται από τον αρχηγό, υπαρχηγό και τους ενωμοτάρχες. Κάθε ομάδα διαιρείται σε τέσσερις ενωμοτίες, κάθε ενωμοτία αποτελείται από έξι έως οχτώ προσκόπους. Σε κάθε πόλη, ανεξάρτητα του αριθμού των προσκόπων, προΐσταται ο τοπικός έφορος. Αυτών προΐσταται ο περιφερειακός έφορος και όλων ο Γενικός Έφορος Προσκόπων, ο οποίος εκτελεί τις αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου του Σώματος Ελλήνων Προσκόπων.

Σήμερα στην περιοχή του Δήμου λειτουργούν τέσσερα συστήματα τα οποία παρουσιάζονται αναλυτικά στην παρούσα ενότητα.

7.2. 1^ο Σύστημα Προσκόπων Ζωγράφου

Ιδρύθηκε το 1933 και εγκαταστάθηκε σε χώρο κοντά στην πλατεία Γαρδένιας (η σημερινή πλατεία Αλεξανδρή). Από τη στιγμή της ιδρύσεώς του και έπειτα, έχει να επιδείξει σημαντικό έργο στην περιοχή όπου εδρεύει, καθώς και όπου αλλού του έχει ζητηθεί. (Συνοπτικά αναφέρονται οι σεισμοί του Αιγίου και της Καλαμάτας, ο σεισμός της Αταλάντης και ο σεισμός της Πάρνηθας όπου και εστάλλησαν βαθμοφόροι για βοήθεια στους πληγέντες.

Κατά τη διάρκεια της λειτουργίας του, ολόκληρο το σύστημα ή και μεμονωμένα τμήματά του υπήρξαν μέλη διαφόρων αναγνωρισμένων περιβαλλοντικών οργανώσεων,

όπως το WWF (Παγκόσμιο Ταμείο για τη Φύση), η MOM (Εταιρεία για τη μελέτη και προστασία της φώκιας Monachus-Monachus) και στις δράσεις των τμημάτων του, έχουν κατά καιρούς συμπεριληφθεί και εθελοντικές εργασίες στους εν λόγω οργανισμούς όπως η εθελοντική εργασία της Κοινότητας Ανιχνευτών στο Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου.

Στα 80 χρόνια της επιτυχημένης πορείας του, το 1ο Σύστημα, έχει λάβει μέρος σε διεθνείς προσκοπικές συναντήσεις όπως το Jamboree του Μαραθώνα (1963) καθώς και σε Jamboree on the air (JOTA), Jamboree on the internet (JOTI) και έχει λάβει επί σειρά ετών το έπαθλο Μπενάκη, καθώς και εύφημο μνεία από το Σώμα Ελλήνων Προσκόπων για την πολυετή λειτουργία και προσφορά του.

Κατά τη διάρκεια της λειτουργίας του, το 1ο Σύστημα Προσκόπων Ζωγράφου, κατάφερε να έχει και 3 Προσκόπους Έθνους.

7.3. 2^ο Σύστημα Προσκόπων Ζωγράφου

Το 2ο Σύστημα Προσκόπων Ζωγράφου λειτουργεί από το 1957 έχοντας προσφέρει τη μοναδική εμπειρία του Προσκοπισμού σε χιλιάδες παιδιά και νέους στην περιοχή των Ανω Ιλισίων.

7.4. Οδηγισμός Ζωγράφου

Η πρώτη ομάδα Οδηγών (θηλέων προσκόπων) ιδρύθηκε το έτος 1945, μετά από έγκριση του Σώματος Ελληνίδων Οδηγών (Σ.Ε.Ο.) με τίτλο 18^η ομάδα Οδηγών Αθηνών.

Αποστολή του Οδηγισμού είναι η διαπαιδαγώγηση των νέων κοριτσιών με ιδανικά πατριωτισμού και γενικά ανθρωπιστικών ιδεών με την ευρεία έννοια. Η ειδική εκπαίδευση συνίσταται στην οργάνωση κατασκηνώσεων, στην παροχή πρώτων βοηθειών, στην διοίκηση των Ομάδων, αναλόγως του κλάδου.

7.5. Ένωση Παλαιών Προσκόπων

Εντός του Σώματος Ελλήνων Προσκόπων λειτουργεί μια οργάνωση για τους απόμαχους προσκόπους. Είναι η Ένωση Παλαιών Προσκόπων που εδρεύει σε κάθε

«Τοπική Εφορία» και ανήκει στην Κεντρική Επιτροπή Παλαιών Προσκόπων Ελλάδος. Η Επιτροπή αυτή ενέκρινε την αίτηση για την ίδρυση της Ένωσης στις 13.2.1985.

Σκοπός της Ένωσης, κατά τον κανονισμό της Επιτροπής, είναι:

- η αναζωογόνηση παλιών και νεώτερων προσκοπικών δεσμών και η σύσφιξη των μεταξύ τους σχέσεων
- η διατήρηση του προσκοπικού πνεύματος και των αρχών του
- η διαφύλαξη και η μετάδοση της προσκοπικής ιδεολογίας και των ιδανικών του προσκοπισμού που είναι: η τιμή, η αξιοπρέπεια, η συλλογική προσπάθεια, ο αφιλοκερδής αγώνας, η προσφορά στο κοινωνικό σύνολο κλπ.
- η παροχή ενεργού βοήθειας και υποστήριξη προς την προσκοπική κίνηση και γενικότερα την ενίσχυση του προσκοπικού και οδηγικού έργου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

ΧΩΡΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΥ - ΠΑΡΚΑ

8.1. Εισαγωγή

Οι κοινόχρηστοι χώρου πρασίνου αποτελούν ανεκτίμητο πλούτο για τα αστικά κέντρα. Το ζήτημα των κοινόχρηστων χώρων πρασίνου συνδέεται στενά με την ποιότητα ζωής των πολιτών, καθώς βελτιώνουν την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα, συμβάλλουν στη μείωση της θερμοκρασίας και μειώνουν τον κίνδυνο πλημμυρών. Παράλληλα, οι χώροι πρασίνου αποτελούν καταφύγιο βιοποικιλότητας, αλλά και χώροι ιδανικοί για την αναψυχή, τη χαλάρωση, την άθληση και την κοινωνική συναναστροφή των πολιτών.

Λαμβάνοντας υπόψη την ιδιαίτερη σημασία των κοινόχρηστων χώρων πρασίνου στις αστικές περιοχές, αντιλαμβανόμαστε ότι ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης αποτελεί θέμα μείζονος σημασίας για τη δημιουργία και διατήρηση των χώρων αυτών, και συνεπώς για την ποιότητα ζωής των πολιτών.

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται αναλυτικά οι χώροι πρασίνου και τα πάρκα του υπό εξέταση Δήμου Ζωγράφου. Συγκεκριμένα, παρουσιάζεται το Πάρκο Γουδί, το Μητροπολιτικό Πάρκο Γουδί, ο Υμηττός, το Αισθητικό Δάσος Υμηττού, το Άλσος της Σχολής Χωροφυλακής και το Άλσος Αγλαντζιάς.

8.2. Πάρκο Γουδί

Μέρος του χώρου που προορίζεται για το Μητροπολιτικό πάρκο στο Γουδί ανήκει στον Δήμο Ζωγράφου. Πρόκειται για έναν κατάφυτο χώρο έκτασης 49 στρεμμάτων, που φιλοξενούσε άλλοτε το Στρατόπεδο «Γουδί», και σήμερα έχει διαμορφωθεί σε οργανωμένο χώρο αναψυχής και αθλοπαιδιών αποτελώντας σημαντική διέξοδο για τους κατοίκους της περιοχής και όχι μόνο.

Εικόνα 8.1. Άποψη από το Πάρκο Γουδί (<http://www.attiko-prasino.gr>)

Από την κεντρική είσοδο ξεκινά ο κύριος διάδρομος του πάρκου που διακλαδίζεται σε δευτερεύοντες επιμέρους πεζόδρομους και μονοπάτια. Η κύρια διαδρομή αρχίζει από την κεντρική είσοδο, που σηματοδοτείται με την τοποθέτηση περιστυλίου από μεταλλική κατασκευή πάνω στην οποία έχουν αναπτυχθεί αναρριχητικά φυτά, διασχίζει το πάρκο και καταλήγει στο υπάρχον διώροφο διατηρητέο κτίριο στο βόρειο τμήμα του Πάρκου, το οποίο αποτελούσε Διοικητήριο του Στρατού. Στο μέσο περίπου της διαδρομής του κεντρικού διαδρόμου υπάρχει μικρή κυκλική πλατεία, στο κέντρο της οποίας υπάρχουν αναβαθμοί υπό τύπο βάθρου για υπαίθριες εκδηλώσεις.

Το βασικό συνδετήριο στοιχείο της όλης σύνθεσης είναι η ιδιαίτερα εντυπωσιακή υδάτινη διαδρομή με τη μορφή μικρού ποταμού που πηγάζει ως καταρράκτης από τη θέση της παιδικής χαράς και καταλήγει στο βόρειο τμήμα στο ύψος του διατηρητέου κτιρίου. Η πορεία του υδάτινου στοιχείου είναι ελικοειδής αυξομειούμενου πλάτους και συνολικού μήκους 300μ. Κατά μήκος της διαδρομής του νερού υπάρχουν και δύο ξύλινες γέφυρες πρόσβασης.

Εικόνα 8.2. Άποψη από το Πάρκο Γουδί (<http://www.attiko-prasino.gr>)

Η φυτική σύνθεση εναλλάσσει μορφές χαμηλού και υψηλού πρασίνου που σε συνδυασμό με ανοικτές επιφάνειες χλοοτάπητα δημιουργεί χώρους και οπτικές θέες. Υπάρχουν περιοχές με ψηλά δένδρα για δημιουργία σκιάς τους θερινούς μήνες, καθώς και ανοικτοί χώροι με χλοοτάπητα.

Ειδικότερα, ψηλές φυτεύσεις έχουν τοποθετηθεί περιφερειακά με τη μορφή φυτοφράχτη και κατά τόπους στα γήπεδα, στον χώρο στάθμευσης οχημάτων και στο βορεινό τμήμα του πάρκου, ενώ στο εσωτερικό του μεσαίες και χαμηλές φυτεύσεις θάμνων εξυπηρετούν στην οπτική ένωση των χώρων και στην εύκολη πρόσβαση προς αυτούς. Περιφερειακά του πάρκου η γραμμή φύτευσης διακόπτεται κατά διαστήματα ώστε να μην αποκοπεί πλήρως ο χώρος από το εξωτερικό του περιβάλλον.

Οι αλλαγές στην τοπογραφία του εδάφους, σε συνδυασμό με τις εναλλαγές του ύψους των φυτικών μαζών, δημιουργούν μια ποικιλία μέσα στο τοπίο που οι περιπατητές βρίσκουν ευχάριστη. Ιδιαίτερη έμφαση έχει δοθεί στην αρμονική σχέση μεταξύ των χρωμάτων, των υφών, των μορφών και των γραμμών των κατασκευαστικών υλικών και των φυτών ώστε να εξασφαλίζεται άριστο αισθητικό αποτέλεσμα.

Στους επιμέρους χώρους πρασίνου και κατά μήκος των διαδρόμων εντάσσονται καθιστικά, κρήνες και σήμανση. Στους διαδρόμους του πάρκου υπάρχει ηλεκτροφωτισμός για την ασφαλή διακίνηση των επισκεπτών. Ο χώρος προσφέρεται για αναψυχή και ξεκούραση, διοργάνωση υπαίθριων εκδηλώσεων ενώ αποτελεί ιδανικό προορισμό και για τα παιδιά.

8.3.1. Παιδική χαρά

Υπάρχει οργανωμένη παιδική χαρά με ξύλινες κατασκευές πλήρως ενταγμένη στην όλη περιβάλλουσα σύνθεση. Η συγκεκριμένη παιδική χαρά με την εκμετάλλευση των υψομετρικών διαφορών στη χάραξη δημιουργεί τρισδιάστατο ανάγλυφο χώρο και προτείνει ένα νέο τρόπο παιχνιδιού άρρηκτα συνδεδεμένο με το περιβάλλον. Το υδάτινο στοιχείο που αναβλύζει από το χώρο της παιδικής χαράς επαυξάνει την αίσθηση επαφής με τη φύση.

Εικόνα 8.3. Άποψη παιδικής χαράς από το Πάρκο Γουδί (<http://www.attiko-prasino.gr>)

8.2.2. Ανοικτό υπόστεγο

Στον εσωτερικό χώρο του πάρκου υπάρχει ανοικτό υπόστεγο με σκέπαστρο και πλακόστρωτο δάπεδο για εκδηλώσεις και υπαίθριες εκθέσεις.

8.2.3. Χώρος Προσκόπων

Βασική προϋπόθεση για την ανάπτυξη και διατήρηση του πάρκου στο χρόνο είναι η ύπαρξη κοινωνικής ομάδας με σκοπό την ενημέρωση και την προσπάθεια συμμετοχής των επισκεπτών στη διατήρηση και ανάδειξή του. Η πρακτική αυτή έχει επιτυχημένη εφαρμογή διεθνώς στα πλαίσια της αειφορίας και βιώσιμης ανάπτυξης του προγράμματος LOCAL AGENDA 21 (Rio de Janeiro 1992). Ο ρόλος της κοινωνικής αυτής ομάδας καλύπτεται με την ύπαρξη του 4ου Συστήματος Δασοπροσκόπων των οποίων οι υπάρχουσες εγκαταστάσεις μεταφέρονται σε νέα θέση εντασσόμενες έτσι λειτουργικά στο πάρκο. Τα υπάρχοντα κτίρια είναι τοποθετημένα σε διαμορφωμένη κυκλική αυλή.

8.2.4. Χώροι αθλητικών και λοιπών εγκαταστάσεων

Στο χώρο του πάρκου υπάρχουν αθλητικές εγκαταστάσεις τένις, γηπέδου ποδοσφαίρου, κλειστού γυμναστηρίου και ανοικτού γηπέδου καλαθοσφαίρισης (μπάσκετ). Για την πρόσβαση στο χώρο των αθλητικών εγκαταστάσεων υπάρχουν δύο προσπελάσεις. Η πρώτη χωροθετείται επί της οδού Γ. Παπανδρέου στο ύψος της οδού Αργυροκάστρου και έχει διαμορφωθεί με ραμπόσκαλα που καταλήγει σε μικρή πλατεία. Από την πλατεία αυτή κατά μήκος του γηπέδου ποδοσφαίρου έως το κλειστό

γυμναστήριο υπάρχει διάδρομος για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών και πρόσβαση προς το ανοικτό γήπεδο καλαθοσφαίρισης. Από ενδιάμεση πρόσβαση της ραμπόσκαλας έχουν πρόσβαση τα γήπεδα τένις.

Η δεύτερη είσοδος των αθλητικών εγκαταστάσεων υφίσταται επί της οδού Παπαδιαμαντοπούλου καθ' όλο το πλάτος του γηπέδου ποδοσφαίρισης και καταλήγει στη μικρή πλατεία της πρώτης εισόδου. Κατά μήκος του γηπέδου ποδοσφαίρου έχει διαμορφωθεί μικρός χώρος κερκίδων ενσωματωμένος στο χώρο πρασίνου.

Στον περιβάλλοντα χώρο του κλειστού γυμναστηρίου υπάρχει γήπεδο Mini ποδοσφαίρου. Περιμετρικά του κτιρίου υπάρχουν και άλλες προσπελάσεις που συνδέονται με την πλατεία του διατηρητέου κτιρίου.

8.2.5. Αναψυκτήριο

Στο εσωτερικό του πάρκου υπάρχει και αναψυκτήριο όπου μπορούν οι επισκέπτες να χαλαρώσουν απολαμβάνοντας τη γύρω θέα, ενώ σε πολύ κοντινή απόσταση βρίσκεται και το κέντρο «ΡΥΘΜΟΣ» που ο περίβολός του γειτνιάζει με το Πάρκο Γουδί.

Εικόνα 8.4. Άποψη αναψυκτηρίου από το Πάρκο Γουδί (<http://www.attiko-prasino.gr>)

8.2.6. Ναός των Εισοδίων της Θεοτόκου

Εντός του πάρκου βρίσκεται και ο Ναός των Εισοδίων της Θεοτόκου. Κοντά στο ναό ελεύθερες φυτεύσεις δένδρων και θάμνων οριοθετούν το χώρο.

8.2.7. Χώρος στάθμευσης αυτοκινήτων

Στον ευρύτερο χώρο του πάρκου περιλαμβάνεται και χώρος στάθμευσης αυτοκινήτων, παραπλεύρως του χώρου του 4ου Συστήματος Δασοπροσκόπων.

Εικόνα 8.5. Άποψη από το Πάρκο Γουδί (<http://www.attiko-prasino.gr>)

8.3. Μητροπολιτικό Πάρκο Γουδί

8.3.1. Δασική έκταση

Ο χώρος που προορίζεται για το Μητροπολιτικό πάρκο στο Γουδί αποτελεί μία **δημόσια έκταση 965 στρεμμάτων**, στα όρια των Δήμων Αθηναίων, Ζωγράφου και Παπάγου, Δήμων που αποτελούν μερικές από τις πιο πυκνοκατοικημένες περιοχές της Αττικής. Η περιοχή αποτελεί ένα ενιαίο αστικό τοπίο στο οποίο κύριο ρόλο παίζουν τα φυσικά χαρακτηριστικά, η ιστορικότητα του χώρου και η αρχιτεκτονική αξία των κτισμάτων του. Αποτελεί έναν χώρο πολύ κεντρικό στην Αθήνα, που παρά το γεγονός ότι βρίσκεται πλησίον των δύο μεγάλων οδικών αξόνων της πόλης, τις λεωφόρους Μεσογείων και Κατεχάκη, πολύ κοντά στη λεωφόρο Κηφισίας και σε δύο σταθμούς του μετρό, έχει διατηρήσει τα χαρακτηριστικά εκείνα που του επιτρέπουν να λειτουργήσει ως άνοιγμα και ως συνέχεια του όρους του Υμηττού.

Εικόνα 8.6. Άποψη από το Μητροπολιτικό Πάρκο Γουδί (<http://www.attiko-prasino.gr>)

Ο φυσικός χαρακτήρας ενυπάρχει κυρίως στον ορεινό όγκο του Υμηττού και στους κλάδους των ρεμάτων που συγκροτούν το υδρογραφικό δίκτυο των πηγών του Ιλισσού. Η μνήμη εποχών και γεγονότων διασώζεται σε ένα σύνολο αξιόλογων αρχιτεκτονικά κτιρίων που θυμίζουν την παρουσία της «Στρατιωτικής Πόλης Γουδή» που ιδρύθηκε στις αρχές του 20ου αιώνα και λειτούργησε ως τη δεκαετία του '80, αλλά συνδέεται και με τις πρώτες προσπάθειες δημιουργίας ολοκληρωμένης νοσοκομειακής υποδομής στη χώρα. Στο χώρο αυτό λειτούργησε παλαιότερα το Φθισιατρείο «ΣΩΤΗΡΙΑ», το γνωστό σήμερα νοσοκομείο «ΣΩΤΗΡΙΑ».

8.3.2. Ιδιοκτησιακό καθεστώς

Βασικός ιδιοκτήτης του πυρήνα του πάρκου είναι το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας καθώς σε αυτό ανήκουν τα 550 στρέμματα από τη συνολική έκταση, εκ των οποίων τα 330 αποτελούν το Άλσος του Στρατού και τα υπόλοιπα 110 στρέμματα το στρατόπεδο «Νικολάου Βαρύτη». Τα υπόλοιπα 400 στρέμματα από τα 965 που περιλαμβάνει η έκταση ανήκουν στους Δήμους Αθηναίων και Ζωγράφου. Βασικό πλεονέκτημα του συγκεκριμένου χώρου σε αντίθεση με άλλους χώρους που τελούν υπό διεκδίκηση είναι το γεγονός ότι εκτός μιας ελάχιστης νησίδας είναι χαρακτηρισμένος «δημόσιος» χώρος, ανήκει δηλαδή, στην ιδιοκτησία του ευρύτερου δημόσιου τομέα και δεν έχει ανάγκη απαλλοτριώσεων.

Στα δύο από τα τέσσερα δίδυμα υπόστεγα του Άλσους του Στρατού λειτουργεί σήμερα η Εθνική Γλυπτοθήκη και τα υπόλοιπα κτίρια είναι παροπλισμένα, ενώ υπάρχει και ένα αναψυκτήριο. Στη μέση του χώρου, πίσω από τη Εθνική Γλυπτοθήκη, υπάρχουν ημιτελείς κατασκευές από το 1980. Πλησίον, η Εκκλησία διαθέτει επίσης, 600 στρέμματα γύρω από το ναό της Αγίας Φωτεινής.

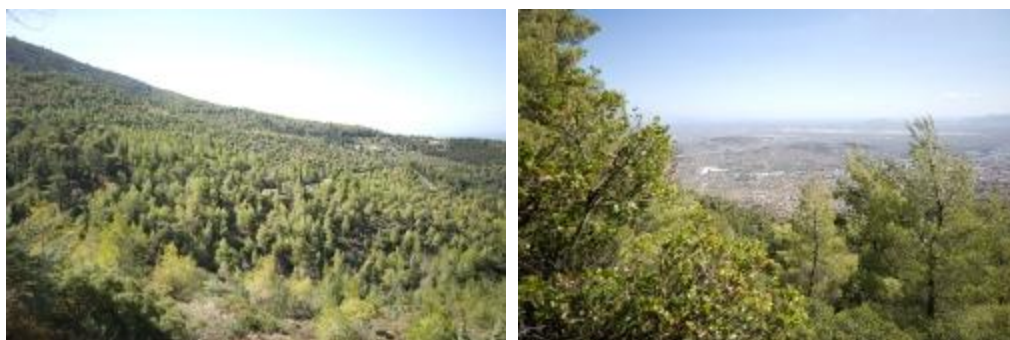

Εικόνα 8.7. Κατασκευές από το Μητροπολιτικό Πάρκο Γουδί (<http://www.attiko-prasino.gr>)

8.4. Υμηττός- Αισθητικό Δάσος

Στην ανατολική πλευρά του Λεκανοπεδίου της Αθήνας υψώνεται ο ορεινός όγκος του Υμηττού, συνολικής έκτασης 81.230 στρεμμάτων. Ο Υμηττός εκτείνεται από την Αγία Παρασκευή και τα Γλυκά Νερά, στο βόρειο τμήμα του, έως τη Βούλα και τη Βάρη, στα νότια προάστια. Αποτελεί το διαχωριστικό τείχος μεταξύ του λεκανοπεδίου της Αθήνας και της πεδιάδας των Μεσόγειων.

Πρόκειται για ένα μακρύ και στενό βουνό με την υψηλότερη κορυφή του, τον Εύζωνα, να αγγίζει τα 1.026 μ. ενώ έχει συνολικό μήκος 20 χλμ. Ένα βαθύ φαράγγι χωρίζει το βόρειο από το νότιο τμήμα του όρους, ενώ συνολικά ο Υμηττός έχει περίπου 50 σπήλαια και βάραθρα. Η κορυφή του απέχει μόλις 8 χλμ από την πλατεία Συντάγματος σε ευθεία γραμμή. Από γεωλογική σκοπιά, ο Υμηττός ανήκει στην αττικοκυκλαδική ζώνη, τα πετρώματά του περιέχουν ασβεστόλιθους, σχιστόλιθους, και μεγάλες μάζες μαρμάρου και μαρμαρυγιανών σχιστόλιθων.

Εικόνα 8.8. Υμηττός- Αισθητικό Δάσος (<http://www.attiko-prasino.gr>)

Το όρος προστατεύεται θεσμικά από Προεδρικό Διάταγμα (544 Δ'/ 1978) και είναι ενταγμένος στο Δίκτυο Περιοχών της Ευρωπαϊκής Ένωσης με ιδιαίτερη οικολογική αξία (NATURA 2000). Ως οικοσύστημα παρουσιάζει υψηλή βιοποικιλότητα, φιλοξενώντας ενδημικά και προστατευόμενα είδη φυτών και ζώων.

Στα όρια του Υμηττού περιλαμβάνεται μόνιμο καταφύγιο θηραμάτων, «αισθητικό δάσος» γύρω από το Μοναστήρι της Καισαριανής καθώς και περιοχές με σημαντικές αρχαιολογικές ζώνες.

8.5. Αισθητικό Δάσος Υμηττού

Το Αισθητικό δάσος Υμηττού βρίσκεται στη δυτική πλευρά του όρους και συνορεύει προς βορρά, ανατολικά και νότια με τις βραχώδεις πλαγιές του Υμηττού και στα δυτικά με την Πανεπιστημιούπολη Αθηνών και τους δήμους Καισαριανής και Βύρωνα. Η συνολική έκταση του δάσους είναι 4.460 στρέμματα και συνιστά το αποτέλεσμα της μεγάλης αναδασωτικής προσπάθειας της Φιλοδασικής Ένωσης Αθηνών.

Η προσπάθεια της Φιλοδασικής σε συνδυασμό με την αναστήλωση της Μονής Καισαριανής, είχε ως σκοπό τη δημιουργία ενός αρμονικού συνόλου φύσης και πολιτισμού και ταυτόχρονα την προστασία των εδαφών και της αυτοφυούς βλάστησης της περιοχής, την αισθητική βελτίωση του περιβάλλοντος και την προσφορά ενός χώρου για την αναψυχή των κατοίκων της πρωτεύουσας. Ολόκληρη η έκταση που αναδάσωσε με επιτυχία η Φιλοδασική, με το ΠΔ 91/74 κηρύχθηκε «αισθητικό δάσος».

Το Αισθητικό δάσος Υμηττού απλώνεται από την άκρη της πόλης μέχρι τις βραχώδεις πλαγιές του Υμηττού στα 760 μέτρα υψόμετρο. Στην περιοχή κυριαρχούν οι μέτριες και οι ισχυρές κλίσεις (30% - 65%), και το ανάγλυφο είναι έντονο και κατακερματισμένο με

πολλές λοφώδεις εξάρσεις. Το δάσος διασχίζουν τα ρεύματα του Ηριδανού και του Κουταλά με διεύθυνση από την ανατολή προς τη δύση με ελάχιστη έως μηδενική παροχή.

Η περιοχή του Αισθητικού δάσους προσφέρεται για την άσκηση ελαφρών δραστηριοτήτων αναψυχής όπως είναι η πεζοπορία και η ποδηλασία.

Εικόνα 8.9. Αισθητικό Δάσος Υμηττού (<http://www.attiko-prasino.gr>)

Το Αισθητικό δάσος Υμηττού φιλοξενεί αξιοθέατα όπως η Μονή Καισαριανής, οι εκκλησίες του Αγ. Μάρκου και των Ταξιαρχών, το ξωκλήσι της Ανάληψης, τα μοναστήρια του Αγ. Ιωάννη Προδρόμου και του Αγ. Γεωργίου Κουταλά και άλλα αξιοθέατα όπως η Μονή Αστερίου που για την επίσκεψή τους είναι υποχρεωτική η διέλευση από το Αισθητικό δάσος.

Εικόνα 8.10. Αισθητικό Δάσος Υμηττού (<http://www.attiko-prasino.gr>)

Οι χώροι που περιβάλλουν τα αξιοθέατα αυτά αντιμετωπίζονται με ιδιαίτερη βαρύτητα δεδομένου ότι αποτελούν σημεία έντονης πίεσης από τους επισκέπτες. Η φροντίδα της βλάστησης εγγυάται τόσο τη διατήρηση και προστασία του φυσικού πόρου όσο και τη διαρκή δυνατότητα της περιοχής να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του κοινού για αναψυχή.

Ο Υμηττός αποτελεί έναν από τους δημοφιλέστερους προορισμούς των κατοίκων της πρωτεύουσας που θέλουν να έρθουν κοντά στη φύση. Προσφέρεται για περιπάτους, ενώ ο ασφαλτοστρωμένος δρόμος φτάνει ως την κορυφή του βουνού.

Η περιοχή του Αισθητικού δάσους προσφέρεται για την άσκηση ελαφρών δραστηριοτήτων αναψυχής όπως είναι:

- Πεζοπορία στους δρόμους, τους πεζοδρόμους και τα μονοπάτια της περιοχής.
- Άθληση, ατομική ή ομαδική (χωρίς τη χρήση οργάνων και υποδομής)
- Ανάπαυση σε διάφορες ειδικά διαμορφωμένες θέσεις.
- Απόλαυση θέας από διάφορα υψηλά σημεία και θέσεις θέας της περιοχής.
- Ποδηλασία στους δασικούς δρόμους και τα μονοπάτια.
- Επίσκεψη στις Μονές Καισαριανής, Αγ.Ιωάννη Θεολόγου και Αγ.Γεωργίου Κουταλά και στα μνημεία του λόφου Ταξιαρχών και της Ανάληψης.
- Εκπαιδευτικές δραστηριότητες, σχολικές και άλλες, σχετικές με το φυσικό περιβάλλον και ειδικά με τη βλάστηση και τη χλωρίδα του Υμηττού.
- Διάφορες μεμονωμένες δραστηριότητες ήπιας μορφής.
- Οργανωμένες ξεναγήσεις στον Βοτανικό Κήπο της Φιλοδασικής Ένωσης Αθηνών.

Αυτό οφείλεται στο ότι συγκεντρώνει τόσο σε αριθμό όσο και σε διασπορά τα παρακάτω στοιχεία για την άσκηση αυτών των δραστηριοτήτων:

- επίπεδες σχετικά θέσεις που επιτρέπουν τη συγκέντρωση του κοινού και την άνετη και ασφαλή κίνησή του.
- πολλές θέσεις θέας απ' όπου αναδεικνύεται το πανοραμικό τοπίο πλαισιωμένο ή όχι από την ιδιαιτερότητα του μικροτοπίου.
- αρκετά μονοπάτια που το πλάτος, η κλίση και η βατότητά τους ποικίλουν και συνιστούν ένα πλήρες δίκτυο για την διακίνηση των επισκεπτών.
- βλαστητική εικόνα της περιοχής που παρουσιάζει εξαιρετική ποικιλία δεδομένου ότι οι επιμέρους φυσιογνωμικές ενότητες έχουν διαφορετική εξέλιξη.
- σημαντικός πόλος έλξης είναι η περιοχή γύρω από την Μονή Καισαριανής όπου η πυκνή βλάστηση εναλλάσσεται με τον ιστορικό ελαιώνα, και οι πλατείες της Μονής με τα μονοπάτια που οδηγούν τους επισκέπτες περιμετρικά σε διάφορες θέσεις θέας, σε ήσυχα σημεία ή σε ιδιαίτερης αισθητικής ποικιλίας διαδρομές.

Η άσκηση των δραστηριοτήτων μπορεί να λάβει χώρα ελεύθερα στους δρόμους, τα μονοπάτια και στους ειδικά διαμορφωμένους χώρους στις θέσεις "Καλοπούλα", "Αγ. Ιωάννης Πρόδρομος", "Αγ. Γεώργιος Κουταλάς", "Πύργος" και στις πλατείες της Μονής Καισαριανής.

Στην περιοχή υπάρχουν τρεις πηγές στις θέσεις "Καλοπούλα", "Ανάληψη" και στη Μονή Καισαριανής (πιθανότατα η αρχαία πηγή "Καλλία"). Όλες οι πηγές είναι μικρής, εποχιακώς κυμαινόμενης, παροχής και το νερό τους δεν είναι πόσιμο.

Εικόνα 8.11. Αισθητικό Δάσος Υμηττού (<http://www.attiko-prasino.gr>)

8.6. Άλσος της Σχολής Χωροφυλακής

Το πλήρως αναμορφωμένο άλσος της πρώην Σχολής Χωροφυλακής στη λεωφόρο Μεσογείων έχει έκταση 36 στρέμματα, ενώ έχουν φυτευτεί 600 θάμνοι, δένδρα και τέσσερα στρέμματα γκαζόν.

Παράλληλα, κατασκευάστηκαν διάδρομοι περιπάτου, τοποθετήθηκαν νέα παγκάκια και δημιουργήθηκαν τρεις λίμνες με πάπιες και χήνες. Επίσης, στο άλσος φιλοξενούνται περισσότερα από 250 ωδικά πτηνά και τρία αλογάκια. Ακόμα, ανακαινίστηκε γυμναστήριο ελεύθερης άθλησης και παιδική χαρά.

Τέλος, δημιουργήθηκε ειδικός χώρος για να μπορούν οι ιδιοκτήτες σκύλων να βγάζουν βόλτα τα κατοικίδια τους.

8.7. Άλσος Αγλαντζιάς

Περιβάλλει την έπαυλη Ι. Ζωγράφου. Ο χώρος του Άλσους ήταν παλιότερα ενιαίος με την έπαυλη και είχε μεγαλύτερη έκταση. Με την εφαρμογή και έγκριση του ρυμοτομικού σχεδίου ο χώρος του Άλσους περιορίστηκε.

Το 1969 το Δημοτικό Συμβούλιο ζήτησε με την υπ' αριθμ. 773/4.3.1969 απόφασή του την τροποποίηση του σχεδίου ρυμοτομίας *«κατά τα οικοδομικά τετράγωνα 74-75-76 επί τω τέλει προβλέψεως χώρου για την ανέγερσιν ιερού ναού, στέγης εργαζομένης μητέρας κλπ.»*. Η πρόταση εγκρίθηκε από τη Νομαρχία Αττικής με την υπ' αριθμ. 20795/19.3.1969 απόφαση.

Μετά από μια πενταετία δημοσιεύεται στο Φ.Ε.Κ. 106/20.4.1974 η τροποποίηση του σχεδίου της περιοχής με την οποία προτείνεται η διάνοιξη της οδού Ρόδων ως πεζόδρομος. Ο ενδιάμεσος χώρος μεταβάλλεται σε κοινόχρηστο χώρο πρασίνου.

Εντός του χώρου αυτού υπάρχουν οι επαύλεις των Ζωγράφου και Νίνου, η Παιδική Χαρά, ο ναός του Αγ. Κωνσταντίνου και πλησίον αυτού το κωδωνοστάσιο, το ανοιχτό θέατρο κλπ.

Το Άλσος πήρε την ονομασία από την αδελφοποίηση της ομώνυμης πόλης της Κύπρου με τον Δήμο Ζωγράφου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

ΕΠΑΥΛΕΙΣ – ΜΟΥΣΕΙΑ

9.1. Εισαγωγή

Στην περιοχή του Δήμου Ζωγράφου υπάρχουν σήμερα πολλές διατηρητέες επαύλεις και μουσεία, τα οποία συμβάλλουν στην ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου. Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται συγκεκριμένα η Έπαυλη - Μουσείο Μαρίκας Κοτοπούλη, το Μουσείο Γεωργίου Γουναροπούλου, η Έπαυλη Βοναπάρτη, η Έπαυλη Βουγά και η Έπαυλη Νίνου.

9.2. Έπαυλη - Μουσείο Μαρίκας Κοτοπούλη

Το Μουσείο Μαρίκας Κοτοπούλη είναι ένα λειτουργικό μουσείο, το οποίο βρίσκεται στο Δήμο Ζωγράφου. Στεγάζει μόνιμα την καλλιτεχνική συλλογή του Κωνσταντίνου Ιωαννίδη και φιλοξενεί περιοδικές εκθέσεις και καλλιτεχνικές και πολιτιστικές δραστηριότητες. Στεγάζεται στο (αρχικά) εξοχικό σπίτι (βίλλα Κοτοπούλη) της γνωστής ηθοποιού του 20ου αιώνα, Μαρίκας Κοτοπούλη, από την οποία πήρε το όνομά του και διευθύνεται από το Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Ζωγράφου.

Το μουσείο εγκαινιάστηκε στις 9 Μαΐου 1990. Μέχρι το 2001, υπεύθυνος για το μουσείο ήταν ο Κώστας Ιωαννίδης. Το κτίριο, φιλοξενεί εκδηλώσεις υψηλής πολιτιστικής δημιουργίας και έκφρασης καθώς και ως μόνιμος εκθεσιακός χώρος. Είναι ένα από τα τέσσερα μουσεία – εκθεσιακούς χώρους του Δήμου Ζωγράφου και αναφέρεται ότι φιλοξενεί το «Μουσείο Ελληνικού Θεάτρου Σκιών» του Δήμου Ζωγράφου το οποίο ιδρύθηκε το 2003.

9.3. Μουσείο Γεωργ. Γουναροπούλου

Το Μουσείο Γουναρόπουλου ιδρύθηκε το 1979 και λειτουργεί ως Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου υπαγόμενο στο δήμο Ζωγράφου. Σκοπός του μουσείου είναι η διάδοση της μεγάλης προσφοράς του ζωγράφου Γιώργου Γουναρόπουλου στο ευρύ κοινό.

Στεγάζεται στο σπίτι-εργαστήριο του ζωγράφου στα Άνω Ιλίσια, όπου εκτίθενται 40 ελαιογραφίες και σχέδια, το προσωπικό του αρχείο και αντικείμενα από την καθημερινή ζωή του.

Το Μουσείο Γουναρόπουλου παρέχει εξειδικευμένα εκπαιδευτικά προγράμματα, με δραστηριότητες σχεδιασμένες για όλες τις σχολικές βαθμίδες, διοργανώνει σε τακτική βάση περιοδικές εκθέσεις, θεματικές ομιλίες, τιμητικές βραδιές, προβολές και μουσικές βραδιές, ενώ παράλληλα προσφέρει σε εβδομαδιαία βάση διαλέξεις ιστορίας της τέχνης, ανοιχτές στο κοινό.

9.4. Έπαυλη Βοναπάρτη

Το κτίριο ανακαινίσθηκε από τον Δήμο Ζωγράφου, στον οποίο ανήκει από το 1993, και χρησιμοποιείται από αυτόν ως συμβουλευτικό Κέντρο Οικογενειών.

9.5. Έπαυλη Βουγά

Η έπαυλη Βουγά (πρώην Γενησαρλή) βρίσκεται στην οδό Γ. Ζωγράφου 17 παραπλεύρως της έπαυλης του αρχηγού της οικογένειας Ζωγράφου. Σήμερα στεγάζει το Πνευματικό Κέντρο του Δήμου.

9.6. Έπαυλη Νίνου

Η έπαυλη Νίνου βρίσκεται στο Άλσος (πάρκο) της Αγλαντζιάς. Σε αυτήν εγκαταστάθηκε ο 1ος Δημοτικός Παιδικός Σταθμός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10

ΜΕΣΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

10.1. Εισαγωγή

Ο κύριος ρόλος των Μέσων Ενημέρωσης περιλαμβάνει την ενημέρωση, την εκπαίδευση και την ψυχαγωγία των πολιτών. Αποτελούν μέσα επικοινωνίας σχετικά με τις διάφορες πλευρές της κοινωνικής πραγματικότητας, αποτελώντας ταυτόχρονα και ισχυρό μέσο επηρεασμού των στάσεων της κοινωνίας.

Σε τοπικό επίπεδο, τα Μέσα Ενημέρωσης αποτελούν τον κυριότερο τρόπο ενημέρωσης των πολιτών σχετικά με τα κοινωνικά προβλήματα που αφορούν συγκεκριμένα την περιοχή τους. Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται τα τοπικά Μέσα Ενημέρωσης που υπάρχουν στο Δήμο Ζωγράφου. Συγκεκριμένα, παρουσιάζονται οι τοπικές εφημερίδες της περιοχής («Η άλλη όψη του Ζωγράφου», «Το Σκονάκι» και το «ΖΩ²») και το Δημοτικό Ραδιόφωνο Ζωγράφου.

10.2. Εφημερίδες

10.2.1. Η άλλη άποψη στου Ζωγράφου

Η εφημερίδα «Η άλλη άποψη στου Ζωγράφου» είναι μηνιαία, κυκλοφορεί 10 χρόνια και καλύπτει όλες τις περιοχές του Δήμου Ζωγράφου (Ιλίσια – Ζωγράφου – Γουδί).

Κυκλοφορεί σε 8.000 φύλλα, τα οποία μοιράζονται πόρτα-πόρτα και παράλληλα βρίσκεται σε σταθερούς χώρους του Δήμου, σε καταστήματα της πόλης, σε χώρους τους οποίους επισκέπτεται πολύς κόσμος, όπως Δημαρχείο, Οργανισμούς, Τράπεζες κλπ., καθώς και στα σπίτια. Επίσης διανέμεται και σε μεγάλες εκδηλώσεις.

Στα περιεχόμενα της έκδοσης περιλαμβάνονται: Πολιτικά, Κοινωνικά, Δημοτικά θέματα, άρθρα επώνυμα και οτιδήποτε άλλο αφορά την καθημερινή ζωή των πολιτών που ζουν και εργάζονται στο Δήμο Ζωγράφου.

10.2.2. Το Σκονάκι

Το Σκονάκι είναι δεκαπενθήμερη πολιτική εφημερίδα και πρωτοκυκλοφόρησε το 1994 από την εκδότρια Ελένη Καλογεράκη. Βασική φιλοσοφία της εφημερίδας είναι "ο

Πολιτισμός στην ενημέρωση" και στόχος της να διαβάζεται για την ποιότητα της παρεχόμενης πληροφορίας, παρεμβαίνοντας όπου χρειάζεται με τόλμη και καθαρότητα άποψης.

Στον πυρήνα της ενημέρωσης βρίσκονται θέματα της Τ. Αυτοδιοίκησης (συγκεκριμένα του Δήμου Ζωγράφου), αλλά και όλα τα σκόρπια ζητήματα που διαμορφώνουν την καθημερινότητα του πολίτη. Το "Σκονάκι" δεν είχε, δεν έχει και δεν θα έχει κομματικό χρώμα, ούτε, βεβαίως, και το στίγμα του κιτρινισμού. Η έκδοση έχει 16 σελίδες (4χρώμες και ασπρόμαυρες). Οι διαστάσεις της εφημερίδας είναι 26,5X33 cm και τυπώνεται σε χαρτί εφημερίδας 52 γρ. Κυκλοφορεί σε 10.000 αντίτυπα και διανέμεται δωρεάν. Υποστηρίζεται με διαφημιστικές καταχωρήσεις και διαθέτει Συνδρομητές.

10.2.3. ΖΩ²

Το ΖΩ² είναι μια ομαδική προσπάθεια επαγγελματιών δημοσιογράφων να μιλήσουν στη σημερινή γλώσσα της επικοινωνίας με τους συμπολίτες τους.

Αντλεί τα ενδιαφέροντά του από την «πρώτη γραμμή» της καθημερινότητας, αναδεικνύει τον προβληματισμό για την κοινωνία, την οικονομία και την αγορά, από την πλευρά του πολίτη. Αφιερώνει χώρο σε νέους ανθρώπους, σε πρωταγωνιστές του πολιτισμού, του αθλητισμού, σε όσους έχουν κάτι καινούργιο να πουν, ενώ με χρηστικές στήλες και προσφορές, παρεμβαίνει στην ψυχαγωγία και τον ελεύθερο χρόνο.

Το ΖΩ² κυκλοφορεί στους Δήμους Ζωγράφου, Καισαριανής, Βύρωνα. Εκδίδεται μια φορά το μήνα, έχει 16 τετράχρωμες σελίδες, κυκλοφορεί σε 10000 αντίτυπα και μοιράζεται δωρεάν.

10.3. Ραδιόφωνο

10.3.1. Δημοτικό Ραδιόφωνο Ζωγράφου

Πρόκειται για τον ιντερνετικό σταθμό ραδιοφώνου του Δήμου Ζωγράφου ο οποίος δημιουργήθηκε τον Φεβρουάριο του 2011.

ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ο τοπικός χαρακτήρας των κοινωνικών προβλημάτων και αναγκών, σε συνδυασμό με την αδυναμία της κεντρικής εξουσίας να παρέχει αποτελεσματικά τις υπηρεσίες που απαιτούνται, οδήγησαν στην μεταφορά πλήθος αρμοδιοτήτων στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, οι οποίες αφορούν στην άσκηση Κοινωνικής Πολιτικής. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι σήμερα υπεύθυνη παροχής ενός μεγάλου εύρους υπηρεσιών, με σκοπό την εξυπηρέτηση του πολίτη και την επίλυση σημαντικών κοινωνικών θεμάτων σε τοπικό επίπεδο.

Οι τομείς της Κοινωνικής Πολιτικής στους οποίους υπάρχει δυνατότητα να δραστηριοποιείται η Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι πολλοί, και εξαρτώνται κυρίως από τις εκάστοτε ανάγκες του τοπικού πληθυσμού. Στις περισσότερες των περιπτώσεων οι τομείς εστιάζουν το ενδιαφέρον τους στην επίλυση σοβαρών κοινωνικών προβλημάτων και στην κάλυψη κοινωνικών αναγκών.

Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην άσκηση της κοινωνικής πολιτικής στην Ελλάδα διαμορφώθηκε την δεκαετία του 1980, μέσω της ενίσχυσης του ρόλου του «τοπικού κράτους» και μέσω της ανάπτυξης διαδικασιών αποκέντρωσης αρμοδιοτήτων και πόρων προς την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Στην παρούσα εργασία εξετάστηκε συγκεκριμένα ο Δήμος Ζωγράφου, και ο ρόλος του στην άσκηση πολιτικών παροχής συγκεκριμένων υπηρεσιών σε τοπικό επίπεδο. Από την εν λόγω ανάλυση εξάγουμε γενικά το συμπέρασμα ότι ο υπό εξέταση Δήμος παρουσιάζει έντονη δραστηριότητα σε συγκεκριμένους τομείς, είτε αρμοδιότητας του φορέα Τοπικής Αυτοδιοίκησης είτε αρμοδιότητας του κεντρικού κράτους.

Εκτός από τις Υπηρεσίες Κοινής Ωφελείας που λειτουργούν στον Δήμο Ζωγράφου, διαπιστώνουμε ότι υπάρχει μεγάλος αριθμός λοιπών δημοτικών υπηρεσιών που αποσκοπούν στην εξυπηρέτηση των αναγκών των δημοτών (π.χ. Μονομετοχική Εταιρεία Αξιοποίησης Ακινήτων Δήμου Ζωγράφου "ΜΑΞΙΑΔΗΖ Α.Ε.", Αυτοτελές Γραφείο Υγειονομικής Υπηρεσίας, Δημοτικοί Χώροι Στάθμευσης Αυτοκινήτων, Κατασκηνώσεις Ραφήνας, Συγκοινωνίες, Επιτροπή Υγείας Δήμου Ζωγράφου, Πνευματικό Κέντρο Ζωγράφου, Δημοτική Χορωδία, Δημοτική Βιβλιοθήκη κ.α.), αλλά και στην επίλυση σημαντικών τοπικών κοινωνικών προβλημάτων (π.χ. Γραφείο Ενημέρωσης Ανέργων και Επιχειρήσεων, Κοινωνικό Φροντιστήριο, Ίδρυμα Κοινωνικής Μέριμνας, Κέντρο Πρόληψης Χρήσης Εξαρτησιογόνων Ουσιών κ.α.).

Στον τομέα της εκπαίδευσης, εκτός από τα βασικά εκπαιδευτικά ιδρύματα όλων των βαθμίδων, ο Δήμος Ζωγράφου διαθέτει Δημοτικούς Παιδικούς και Βρεφονηπιακούς Σταθμούς, αλλά και Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών, καλύπτοντας έτσι μεγάλο μέρος αναγκών των οικογενειών του Δήμου.

Ο Αθλητισμός αποτελεί επίσης, έναν τομέα ο οποίος είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένος στον Δήμο Ζωγράφου, καθώς σε αυτόν δραστηριοποιείται ένας σημαντικός αριθμός αθλητικών δραστηριοτήτων και αθλητικών συλλόγων. Παράλληλα, διαπιστώθηκε ότι στον Δήμο Ζωγράφου είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένος και ο Προσκοπισμός.

Όσον αφορά στους κοινόχρηστους χώρους πρασίνου και τα πάρκα της περιοχής, διαπιστώθηκε ότι έχουν έντονη παρουσία με τα σημαντικότερα από αυτά να είναι το Πάρκο Γουδί, το Μητροπολιτικό Πάρκο Γουδί, ο Υμηττός, το Αισθητικό Δάσος Υμηττού, το Άλσος της Σχολής Χωροφυλακής και το Άλσος Αγλαντζιάς. Σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν επίσης, στην περιοχή του Δήμου Ζωγράφου οι διατηρητέες επαύλεις και τα μουσεία, τα οποία συμβάλλουν στην ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου (π.χ. Έπαυλη - Μουσείο Μαρίκας Κοτοπούλη, Μουσείο Γεωργίου Γουναροπούλου, Έπαυλη Βοναπάρτη, Έπαυλη Βουγά, Έπαυλη Νίνου).

Τέλος, από την εξέταση των τοπικών μέσων ενημέρωσης διαπιστώθηκε ότι περιορίζονται σε τρεις τοπικές εφημερίδες («Η άλλη όψη του Ζωγράφου», «Το Σκονάκι» και το «ΖΩ²») και στον πρόσφατα εγκατεστημένο δημοτικό ραδιοφωνικό σταθμό.

Η ανωτέρω παρουσίαση των υπηρεσιών σε τοπικό επίπεδο του Δήμου Ζωγράφου, αποδεικνύει την αποκεντρωμένη άσκηση των πολιτικών παροχής υπηρεσιών, ενώ ο υπό εξέταση Δήμος φαίνεται ότι αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα έντονης δράσης στο πεδίο αυτό. Ωστόσο, για την κάλυψη των τοπικών αναγκών και για την επίλυση των τοπικών κοινωνικών προβλημάτων απαιτείται συνεχής παρακολούθηση της κοινωνίας, αλλά και η εύρεση των απαιτούμενων πόρων για την κάλυψη των συνεχώς αυξανόμενων αναγκών της τοπικής κοινωνίας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Duniam, M. & Eversole, R. (2013), *'Social Enterprises and Local Government: A Scoping Study'*, Australian Centre of Excellence for Local Government, Sydney.
- Kain, J., Sharkey, E. & Webb, R. (2010), *'Municipal Government Support of the Social Economy Sector'*, Canadian Centre for Community Renewal on behalf of the BC-Alberta Social Economy Research Alliance, Canada.
- Αλεξιάδη, Η. (2013) *'Η Διαχείριση των Αστικών Στερεών Αποβλήτων (ΑΣΑ) στο Δήμο Ζωγράφου και οι Δυνατότητες Πρόληψής τους'*, Πτυχιακή Εργασία, Τμήμα Γεωγραφίας, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο.
- Αναγνωστόπουλος, Κ. (2013) *'Πρόταση Κυκλοφοριακής και Πολεοδομικής Παρέμβασης στην Περιοχή Νοτίως της Οδού Παπαδιμαντοπούλου εντός των ορίων του Δήμου Ζωγράφου'*, Τεχνική Έκθεση, Τεχνική Υπηρεσία Δήμου Ζωγράφου, Αθήνα.
- Δανιηλίδης, Σ. (2010), *'Δομές Κοινωνικής Υποστήριξης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, στην Ελλάδα'*, Ηλεκτρονικά διαθέσιμο στη διεύθυνση: http://www.inioxos.gr/abc/downloads/2010/arxeio_eisigisewn/Tiflida%202010/KED_KE_Daniilidis.pdf (Τελευταία Πρόσβαση 08.10.2014).
- Δήμος Ζωγράφου (2012α) *'Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Ζωγράφου: Α' Φάση Στρατηγικός Σχεδιασμός'*, Αθήνα.
- Δήμος Ζωγράφου (2012β) *'Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Ζωγράφου: Β' Φάση Επιχειρησιακός-Οικονομικός Σχεδιασμός'*, Αθήνα.
- ΕΥΔΑΠ, (2010), *'Ετήσιος Απολογισμός και Ετήσιο Δελτίο 2010'*, Εταιρεία Ύδρευσης και Αποχέτευσης Πρωτεύουσας (ΕΥΔΑΠ) Α.Ε.
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2011), Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: *'Ένα ποιοτικό πλαίσιο για υπηρεσίες κοινής ωφελείας στην Ευρώπη'*, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Βρυξέλλες.
- Ζώρζος, Ι. (2001) *'Ανατολικά της Αθήνας Τα "Κουπόνια"-Άνω Ιλίσια, Γουδί, Ζωγράφου'*, Αθήνα.
- Θελερίτη, Μ. (2010), *'Σχέδιο Καλλικράτης: Η άσκηση κοινωνικής πολιτικής στους νέους δήμους από συντρέχουσα σε αποκλειστική αρμοδιότητα;'*, *Νόημα*, Μηνιαίο Ηλεκτρονικό Περιοδικό Κοινωνικής Πολιτικής και Πρόνοιας, Τεύχος Μάιος – Ιούνιος 2010.
- Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης (2006), *'Κοινωνική Πολιτική και Τοπική Αυτοδιοίκηση'*, Τελική Έκθεση, Αθήνα, Δεκέμβριος.
- Κρεστενίτη Ρ. (2002) *'Διάρθρωση και Χωρικές Δομές στον Δ. Ζωγράφου'*, Μεταπτυχιακή Εργασία, Δ.Π.Μ.Σ. Αρχιτεκτονική και Σχεδιασμός Χώρου, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Αθήνα.
- Κρεστενίτη, Ρ. (2001) *'Εξέλιξη του Λειτουργικού Χαρακτήρα του Δήμου Ζωγράφου κατά την Δεκαετία 1978-1988'*, Διπλωματική Εργασία, Σχολή Αρχιτεκτονικής, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Αθήνα.

- Μπούτσιου, Σ. & Σαράφης, Π. (2013), 'Νοτιοευρωπαϊκό μοντέλο κράτους πρόνοιας και οικονομική κρίση', *Διεπιστημονική Φροντίδα Υγείας*, Τόμος 5, Τεύχος 4, σελ. 147-161.
- Οργανισμός Ρυθμιστικού Σχεδίου Αθήνας (2014) *Νέο Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας – Αττικής*, (Νόμος 4277/1-8-2014), Αθήνα.
- Παπαϊωάννου, Ι. (2010) *Ιστορία του Ζωγράφου*, Εκδόσεις Κλείδας, Αθήνα.
- Παππάς, Α. (2002) *Ζωγράφου-Ιλίσσια-Γουδί Ένας Ιστορικός Περίπατος*, Δήμος Ζωγράφου, ΔΕΑΔΗΖ.
- Πάτρα, Π. (2010) *Οικονομικοί μετανάστες και βιώσιμη ανάπτυξη στο Δήμο Ζωγράφου*, Πτυχιακή Εργασία, Τμήμα Οικιακής Οικονομίας και Οικολογίας, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο.
- Πυργιωτάκης, Ι., (1995), 'Κράτος πρόνοιας και εκπαιδευτική πολιτική στην Ελλάδα', στο *Ελληνική εκπαίδευση προοπτικές ανασυγκρότησης και εκσυγχρονισμού*, Καζαμιάς, Α. & Κασσωτάκης Μ., Εκδόσεις Σείριος, Αθήνα.
- Ρομπόλης, Σ.Γ. (2013), 'Οικονομική Κρίση και Κοινωνικό Κράτος', *Κοινωνική Πολιτική*, Τεύχος 1, Απρίλιος.
- Σύλλογος Παλαιών Ζωγραφιστών (2002) *Εικόνες και Μνήμες. Ιστορικό και Φωτογραφικό Λεύκωμα από την παλιά συνοικία Ζωγράφου*, Εκδόσεις Πολιτισμικός Σύλλογος Παλαιών Ζωγραφιστών.
- Σύμβουλοι Ανάπτυξης ΑΕ (2013) *Υποστήριξη του Οργανισμού Αθήνας (ΟΡΣΑ) στην εκπόνηση του Προγράμματος Δράσης του Νέου ΡΣΑ 2021-Περιφερειακού Πλαισίου Αττικής*, Οργανισμός Ρυθμιστικού Σχεδίου και Προστασίας Περιβάλλοντος Αθήνας, Ηλεκτρονικά
Διαθέσιμο: <http://www.organismosathinas.gr/userfiles/file/%CE%A0%CE%91%CE%A1%CE%91%CE%A1%CE%A4%CE%97%CE%9C%CE%91%20%CE%99%CE%99%20%CE%A0%CE%A1%CE%9F%CE%93%CE%A1%CE%91%CE%9C%CE%9C%CE%91%20%CE%94%CE%A1%CE%91%CE%A3%CE%97%CE%A3.pdf> (Τελευταία Πρόσβαση: 04.10.2014).
- Ταχυδρόμος: Πανθεσσαλική Εφημερίδα, (2011), 'Στα άδυτα του Υποθηκοφυλακείου', άρθρο δημοσιευμένο στις 4 Ιανουαρίου 2011, Ηλεκτρονικά διαθέσιμο στη διεύθυνση: <http://www.taxydromos.gr/article.php?id=30320&cat=124> (Τελευταία Πρόσβαση 06.10.2014).
- Τζανετάτος, Δ. (2012) *Μεταφορικές Συνήθειες και Υποδομές στο Δ. Ζωγράφου*, Ηλεκτρονικά Διαθέσιμο στη διεύθυνση: <http://zogrofoubloging.files.wordpress.com/2012/03/ceb6cf89ceb3cf81ceb1cf86cebfcf85.pdf> (Τελευταία Πρόσβαση 04.10.2014).
- Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. (1989) *Πολεοδομικό Σχέδιο Ζωγράφου*, (Φ.Ε.Κ. 63Δ της 6-2-1989), Αθήνα.
- Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. (1992) *Πολεοδομικό Σχέδιο Ζωγράφου (αναθεώρηση)*, (Φ.Ε.Κ. 94Δ της 5-6-1992), Αθήνα.
- ΥΧΟΠ (1985) *Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο, Νομός Αττικής, Δήμος Ζωγράφου*, Αθήνα.
- ΥΧΟΠ (1985) *Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας* (Νόμος 1515), Αθήνα.

Πηγές Διαδικτύου

- Αττικό Πράσινο: <http://www.attiko-prasino.gr>
- Δήμος Ζωγράφου: <http://www.zografou.gov.gr>
- Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών: <http://www.uoa.gr>
- Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο: <http://www.ntua.gr>
- Ελληνικά Ταχυδρομεία: <http://www.elta.gr/>
- Ελληνική Στατιστική Αρχή: <http://statistics.gr>
- Ηλisiaκός ΑΟ: <http://www.ilisiakos.gr>
- Κ.Ε.Κ Ηριδανός <http://www.kekiridanos.gr>
- Οργανισμός Ρυθμιστικού Σχεδίου και Προστασίας Περιβάλλοντος Αθήνας: <http://www.organismosathinas.gr>
- Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος: <https://www.ote.gr>
- Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής: <http://www.ypeka.gr>